

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

w wydaniu porannem i wydaniu wieczornem. — w niedziele i święta tylko wydanie poranne. — natomiast w dni poświęcone tylko wydanie wieczorne.

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr Marjan Chelmiński, wiadomości potocznych Wiktor Ujma, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, za ogłoszenia i reklamy Antoni Leśniewicz, wszyscy w Poznaniu.

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 124

Poznań, sobota dnia 15 marca 1930

Rok XXV

Jak doszło do przesilenia rządowego

A więc rząd, zsolidaryzowawszy się z min. Prystorem, któremu większość Sejmu wyraziła niezufanie, podał się do dymisji. Nie doszło wcale do obrad i głosowania nad votum nieufności dla min. Czerwińskiego.

Dla Polskiej Partji Socjalistycznej, liderki lewicy, była obecność p. Prystora w gabinecie p. Bartla od samego początku kamieniem obrazu. Polityka zaś ministerstwa wyznań religijnych i oświecenia publicznego jest tak niezgodna z duchem katolickim, tak prowokuje świat katolicki, jak to stwierdziła i stwierdza m. i. konsekwentnie Katolicka Agencja Prasowa, że Stronictwo Narodowe, chociaż ma niezufanie do całego rządu, nie mogło nie podkreślić szczególnie stosunku swego negatywnego do p. Czerwińskiego. To samo uczyniła Chrześcijańska Demokracja. Przeto — że się tak wyrazimy — od strony Sejmu nie zaszły żadne niespodzianki.

Jeżeli chodzi o niespodziankę, to wystrzelił z nią rząd w postaci mowy prezesa Rady Ministrów w Senacie. Jak już powiedzieliśmy na tem miejscu, mowa ta była „ni przypiął, ni przyłatał”. Nie łączyła się wcale z dyskusją budżetową, ale, co ważniejsze, nie powiedziała w sprawie reformy konstytucji zgoda nie nowego, nic, coby posiadało wartość trzech groszy.

Jeżeli nasz parlamentaryzm taki zły — a jest istotnie zły —, to wniosek stąd logiczny jest jedyny, że trzeba podstawy tego parlamentaryzmu uzdrowić, że trzeba społeczeństwu dać możliwość wybrania lepszego przedstawicielstwa, t. zn., że trzeba poprawić ordynację wyborczą. Tymczasem o tem głucho. Słusznie stwierdzono w Senacie, że obóz rządowy świadomie nie chce zreformować podstaw naszego parlamentaryzmu, żeby go sztucznie utrzymać w stanie choroby i chorobę tę wyzyskiwać dla celów dyktatorskich, a raczej pseudodyktatorskich, dla utwierdzenia rządów kliki i jej systemu „sanacyjnego”.

To wszystko są rzeczy notoryczne. Na cóż było raz jeszcze „obnażać swą duszę”? Na co, po co i dla czego? Nie było w tem brutalnym, a płytkim i oklepanym wymyślaniu na nasz parlamentaryzm w tej chwili i w takich okolicznościach żadnego sensu politycznego poza nieudolną próbą odwrócenia uwagi od fatalnego położenia gospodarczego, które w znacznej mierze rząd zawinił, i próbą przerwania odpowiedzialności za stosunki w kraju z rządu na parlament, podczas kiedy w rzeczywistości od blisko czterech lat cała odpowiedzialność ciąży na nieomal samowładnym rządzie.

Przytem sensem politycznym mowy p. Bartla było chyba prowokowanie przesilenia rządowego ze strony rządu. Boć jasnym było, co po takiej niespodziance musiało nastąpić. Więc, jeżeli przesilenie rządowe jest, to go sobie p. Bartel widocznie sam życzył. Obłudne

Rząd podał się już do dymisji

Warszawa, 15. 3. (Tel. wł.). Zaczyna się dobrze znany z poprzedniego przesilenia gabinetowego okres tajemniczości i nieudolności. Trudno jest nawet rejestrować fakty zewnętrzne, nie mówiąc już o trudności ujęcia prądów i kierunków, jakie podczas kryzysu się uwidaczniają. Do tej chwili (godzina 2) jest do zanotowania jedynie fakt jeden:

O godz. 11.30 premier Bartel udał się na Zamek i był przyjęty przez p. Prezydenta na konferencji, która trwała pół godziny. P. premier przedłożył p. Prezydentowi prośbę gabinetu o dymisję. Komunikat półoficjalny, wydany w tej sprawie, brzmi:

Domniemani kandydaci na stanowisko premiera

Warszawa, 15. 3. (AW) „Robotnik” wymienia szereg kandydatów na stanowisko nowego premiera. Są nimi: prof. Bartel, min. Matuszewski, Wł. Raczkiewicz, wojewoda wileński,

„Wynik konferencji jest nieznany”.

Należy przypuszczać, że czynniki oficjalne nie dadzą żadnych urzędowych informacji aż do czasu, kiedy na tyle wydarzenia dojrzeją, żeby można było je już ostatecznie ujawnić.

Prawdopodobnie dymisja została przyjęta i p. Prezydent prosił p. premiera Bartla o kierowanie rządem do chwili powołania nowego gabinetu. Niewątpliwie brak oficjalnych wiadomości pozostaje w związku z wizytą p. Prezydenta w Belwederze, która ma odbyć się dzisiaj o godz. 5. Na konferencji p. Prezydenta z marsz. Piłsudskim zapadną być może jakieś decyzje. (w)

min. Józefski, hr. Bniński, były wojewoda poznański, marsz. Piłsudski, dr. Świtalski, pułk. Sławek, pułk. Prystor i Roman Knoll, poseł polski w Berlinie.

Głosy prasy o przesileniu rządowym

Warszawa, 15. 3. (AW) Prasa warszawska w związku z przesileniem w większości swej zwraca uwagę na konieczne szybkie utworzenie nowego rządu i ograniczenie czasu trwania przesilenia do minimum. Sanacyjny „Express Poranny” stwierdza, iż z całego wczorajszego posiedzenia widać, że właściwie z wielu stron nie chciało dymisji całego gabinetu prof. Bartla. Skoro nie było obiektywnych powodów do odejścia Bartla, nie powinno stać na przeszkodzie do jego powrotu. Sytuacja ekonomiczna i polityczna wymaga, aby Polska miała

rząd szybko i aby rozpoczęte prace nad naprawą gospodarczą nie poszły na marne.

„Kurier Warszawski” wyraża nadzieję, że w interesie kraju pogrążonego w ciężkich trudnościach gospodarczych będzie rychłe zażegnanie przesilenia. Elementarnym hasłem nowego gabinetu powinno być współdziałanie z parlamentem w kierunku ugruntowania prawa i uspokojenia podnieconych nastrojów w społeczeństwie. Tylko w atmosferze prawa i spokoju sprostać będzie można ciężkim zadaniom doby obecnej.

Czy nowa próba nacisku na Polskę?

Berlin, 14. 3. (AW). Nie brak tu głosów, nadających nieoczekiwanemu stanowisku prez. Hindenburga wobec umowy likwidacyjnej z Polską bardzo realne i materialne motywy, mające na celu ułatwienie ostatnich etapów działalności negocjacyjnych posła Rauschera w Warszawie.

Wydaje się rzeczą wrecz wykluczoną — dodaje Agencja Wschodnia — aby rząd polski uległ tej presji, tem więcej, że według ostatnich informacji kwestja równouprawnienia niemieckich towarzystw okrętowych oraz niemieckich portów w transporcie e-

migrantów polskich została rozstrzygnięta negatywnie dla strony niemieckiej i przez tę stronę przyjęta. Obowiązujące będzie dla regulowania tych stosunków polskie ustawodawstwo emigracyjne, a dowożenie ładem emigrantów do portów niemieckich nie wchodzi w rachubę. Jedynie drugorzędne okoliczności, jak sprawa kontyngentu biletów okrętowych, nie posiada oczywiście takiej doniosłości, aby warto reżyserować akcję, którą pokrywałyby musiały swym autorytetem głowa państwa.

Przeciw prześladowaniu religii w Rosji

Berlin, 15. 3. (Tel. wł.). Prezydent t. zw. „Sztokholmskiej ewangelickiej wspólnoty religijnej” ogłosił wspólną odezwę przeciw prześladowaniu religii w Rosji. Odezwę podpisali: dr. Kepler, przewodniczący niemiecko-

ewangelickiego wydziału kościelnego, lord biskup Winchester, przewodniczący grupy europejskiej, arcyb. Germanos, prezydent grupy brytyjskiej i arcyb. Soeaerblom, prezydent grupy ortodoksyjnej.

są przeto lamenty na przesilenie prasy prorządowej, niby to ze względu na ciężką sytuację gospodarczą. Czemu p. Bartel w mowie swej nie zajął się tem ciężkim położeniem gospodarczym? Czemu ograniczył się do prowokacji politycznej?

Za kulisami „sanacyjnymi” zmagają się ze sobą sprzeczne prądy, a przede wszystkim osobiste ambicje i apetyty. Opinia publiczna będzie to zmaganie się szermierzy „ideologii marszałka Piłsudskiego” śledziła z baczną uwagą.

Jak już donosiliśmy, przed głosowaniem w Sejmie nad wnioskiem o votum nieufności dla p. Prystora, po-

seł Zalewski złożył w imieniu Klubu Narodowego deklarację, której treść jest następująca:

Wniosek domagający się ustąpienia ministra pracy i opieki społecznej p. Aleksandra Prystora jest umotywowany tem, że p. minister w swej działalności narusza i obowiązuje ustawy. Klub Narodowy wita z uznaniem fakt, że działalność rządu poddaje się obecnie krytyce z punktu widzenia praworządności. Naruszenie prawa jest dla nas wystarczającym powodem do odmówienia zaufania ministrowi.

Poza tem jednak stwierdzamy, że działalność p. ministra Prystora nie wniosła istotnych zmian do polityki społecznej państwa. W dziedzinie ubezpieczeń społecznych potrzebne są głęboko sięgające reformy. Gospodar-

stwo narodowe cierpi z tego powodu, że istnieje kosztowny, skomplikowany a niedołężny aparat, obciążający niepomernie produkcję, a przynoszący nieproporcjonalnie małe korzyści szerokim warstwom pracującej ludności.

Zmiany przeprowadzone przez p. ministra Prystora są pozorne: zmieniono osoby, oddając w ręce przyjaciół rządu to, co było w rękach jego przeciwników, ale nie polepszone instytucji, której działalność nie przestaje budzić powszechnego niezadowolenia.

Z chwilą, gdy p. prezes Rady Ministrów zsolidaryzował się z działalnością p. ministra pracy i opieki społecznej, sprawa ujęta we wniosku staje się kwestją zaufania do całego rządu. Klub Narodowy pozostawał w opozycji do wszystkich rządów powstałych po przewrocie majowym, albowiem cała ich działalność była w wielu wypadkach sprzeczna z prawem i w naszym rozumieniu niezgodna z interesem narodu i państwa. W tych warunkach uchylenie się od głosowania nad wnioskiem, domagającym się ustąpienia tego lub innego ministra, byłoby pośredniem wyrażeniem zaufania całemu obecnemu rządowi.

Wobec tego Klub Narodowy odda swe głosy za wnioskiem, domagającym się ustąpienia p. ministra pracy i opieki społecznej.

Jak to było z ośmiu milionami

Na czwartkowym posiedzeniu komisji budżetowej Sejmu pos. Liberman przedstawił dzieje słynnych 8 milionów na fundusz dyspozycyjny, pobrany w roku budżetowym 1927-8.

Dn. 16 grudnia 1927 r. prezes Rady Ministrów Piłsudski przesłał ministrowi skarbu Czechowiczowi list z żądaniem wypłacenia mu na fundusz dyspozycyjny 5 mil. zł. List ten oddał min. Czechowicz odnośnym referentem do opracowania wniosku na radę ministrów. Są ślady, że referenci mieli wątpliwości co do podstawy prawnej formułowania podobnego wniosku. Ostatecznie wniosek został napisany i dn. 19-go grudnia 1927 r. min. Czechowicz wniosek podpisał i zabrał go z sobą.

Wniosek nie został jednak zaraz złożony radzie ministrów/i, jak stwierdzono w Trybunale Stanu, nie został wciągnięty do dziennika podawczego biura Rady Ministrów, inaczej mówiąc: zupełnie nie przechodził przez kancelarję Rady Ministrów. Dopiero dn. 10 lutego pojawił się na posiedzeniu Rady Ministrów akt z tem, że w drukowanym maszynowym tekście cyfra 5 została atramentem poprawiona na 8. Uchwała Rady Ministrów, pomyślana tego dnia, opiewa już na 8 (ośmiu) milionów.

Zapytywany podczas obrad Trybunału Stanu, kto poprawił cyfrę 5 na 8, min. Czechowicz odpowiedzi nie udzielił. Stwierdzono również w Trybunale Stanu, że przed 10-tym lutego, a więc przed uchwałą Rady Ministrów, suma 5 mil. zł. została w paru ratach wypłacona. Reszta, t. j. 3 mil. została wypłacona po 10-tym lutego.

P. Czechowicz zapytywany w Trybunale Stanu, od kogo wyszło żądanie wypłacenia dalszych trzech milionów, wyjaśnił, że suma ta została ustalona w ustnej rozmowie jego z premierem Piłsudskim.

Na posiedzeniu komisji budżetowej w czwartek p. Czapiński zapytywał, komu wypłacono 8 mil., wobec czego p. Liberman wyjaśnił, że wedle informacji, udzielonych mu przez premiera Bartla, odbiór tej sumy pokwitował min. spraw wewnętrznych gen. Składkowski. Na zwrócenie do obecnego ministra spraw wewnętrznych p. Józewskiego zapytanie, na jaki cel sumę tę wydatkowano, p. Józewski dotychczas odpowiedzi p. Libermanowi nie udzielił.

Przemówienie marsz. Trampczyńskiego w sprawie umów z Niemcami

Na konferencji posłów i senatorów ziem zachodnich w sprawie umów z Niemcami marszałek Trampczyński w zagajeniu wygłosił następujące przemówienie:

Podstawą normalnych stosunków między państwami sąsiadującymi jest wzajemne uznanie granic. Gdzie tego nie ma, prędzej czy później musi przyjść do wojny. Niemcy zupełnie otwarcie oświadczają, że naszej granicy nie uznają, to znaczy, że nas napadną, jak tylko przyjdą do przekonania, że przy tem nic albo niewiele ryzykują.

W tych warunkach powątpiewać należy, czy dla Polski zawarcie traktatu nawet czysto ekonomicznego z Niemcami jest rzeczą wskazaną, chyba, że traktat taki dawałby Polsce jakieś nadzwyczajne korzyści. Projektowany traktat, składający się z kilku oddzielnych umów, daje wielkie oczywiste korzyści tylko Niemcom, którzy dziś duszą się w towarach (fabrykach), a którym traktat otwiera rynek 30 milionów ludzi.

Niemcy postarali się zaś o to, aby korzyści wynikające z traktatu dla Polski były minimalne. Mianowicie zdążyli oni w czasie pertraktacji obłożyć produkty głównie nas interesujące, a więc mięso, kartofle i zboże tak wysokimi cłami, że pozwolenie na przywóz tych produktów z Polski nie przedstawia dla tejże wielkich korzyści.

Inne korzyści wypływające dla Polski rzekomo z umowy likwidacyjnej a dosięgające wedle naszych urzędowych fantazji 8 miliardów (?), do wiodą tylko, że w naszych kołach rządowych nie umie się rachować. Niemcy sami obliczają swe rzekome finanse poświęcone wedle mów słyszanych w Reichstagu tylko na jakieś 200 milionów marek. W rzeczywistości nic nie poświęcają, prócz jakichś fantastycznych pretensyj.

I w parlamencie i w prasie Niemcy zupełnie otwarcie mówią, że jedynym motywem ich rzekomych poświęceń są względy polityczne, t. j. zamiar utrzymania i wzmocnienia żywiołu niemieckiego w zachodnich województwach Polski. Nie ukrywają się z tem, że przecież Rzesza Niemiecka musi dążyć do tego, aby w chwili przyszłej ratyfikacji granic z Polską na odzyskanem terytorjum miała już zasiedlającą ludność niemiecką, a nie była zmuszona ją sprowadzać.

Znaczy to, że Niemcy gotowi poświęcić parę milionów marek, aby utrzymać w Polsce jak najliczniejszą irredentę niemiecką! A my, Polacy, mamy im w tem dopomagać! Ale dotychczas spekulacja niemiecka na polską naiwność nie okazała się mylną!

Jednak w ostatniej godzinie my, przedstawiciele województw zachodnich, ziem, na których ta naiwność niedługo skrupić się może, winniśmy podnieść głos protestu przeciwko temu przygotowaniu do nowego podziału Polski.

Zastrzec się przedewszystkiem musimy przeciw temu, aby nie decydowano o nas bez nas! Ponieważ traktat, gdy raz wejdzie na plenum Sejmu, może być tylko albo ratyfikowany, albo odrzucony, a wiadomem nam jest, iż liczba zacietrzewionych zwolenników traktatu w Sejmie jest dość znaczną, winniśmy tymże zwolennikom zwrócić uwagę na narodowe niebezpieczeństwo, wynikające z traktatu i wymagać od min. spraw zagranicznych, aby przed rozgrzywką w Sejmie rozpoczęło nowe pertraktacje z Niemcami w kierunku wyłączenia punktów niemożliwych do przyjęcia przez Polskę.

Punktami temi są następujące:

1) Sprawa likwidacji. Argument, że wszystkie inne mocarstwa koalicyjne z likwidacji zrezygnowały, nie ma wartości. Dla innych państw likwidacja to kwestja utrzymania pieniędzy od Niemców, — dla Polski jest kwestją zapewnienia bytu.

Poza tem musimy się zastrzec przeciw próbie niemieckiej kontrolowania sposobu wykonania reformy rolnej, bo to jest jedynie nasza kwestja wewnętrzna. Niestety! Min. spraw zagranicznych nie postawiło tej kwestji dość jasno, tak, że obowiązek ten spadnie na Sejm.

2) Zrezygnowanie z prawa wykupu włości kolonizacyjnych w razie śmierci właściciela. Koncesja w tym punkcie jest moralnym policzkiem dla tego pokolenia, które całe życie strawiło na walce przeciwko działalności pruskiej Komisji Kolonizacyjnej. Ko-

loniści, to żołnierze Prus w walce z narodem polskim. Dziś mamy uznać rezultaty tej zbrodniczej działalności jako podstawę prawa! Mamy rezygnować z prawa wykupu nie tylko wobec potomków kolonisty, ale i wobec bocznych jego krewnych! ba! nawet wtedy, gdyż nie są polskimi obywatelami.

Instykt samozachowawczy powinien nam dyktować obowiązek zmniejszenia irredenty niemieckiej, o ile mamy do tego prawo.

3) Umowa osiedleńcza daje Niemcom prawo osiedlania się kupców i przemysłowców w całej Polsce. Triumf naszej dyplomacji z tego po-

Baczność!

Jak nam donoszą z prowincji, niektóre agencje i urzędy pocztowe wzbraniają się przyjęcia przedpłaty na pismo nasze, przyczem podawają na wytłumaczenie, że nie znają cennika czasopism, itd. Odprawy takiej nie należy uznawać, lecz poinformować nas bezpośrednio o podobnych zaszłych wypadkach a załatwimy je natychmiast w porozumieniu z głównym, nadawczym urzędem pocztowym, ku zadowoleniu abonentów.

zw 2174/6

Sprawa Czechowicza

Z chwilą, gdy Trybunał Stanu zażądał od Sejmu merytorycznej oceny przekroczeń budżetowych za rok 1927-8, wydawało się, że Sejm będzie traktował tę sprawę jako nagłą i załatwi ją przy najbliższej sposobności, a zatem zaraz na początku nowej sesji budżetowej.

Stało się inaczej. Przyjdzie czas, że wszystko się wyjaśni, a w szczególności także i związek między tą sprawą a proponowaną przez p. Świtalskiego konferencją stronnictw, na której miano porozumiewać się co do „metod” pracy budżetowej. Jak wiadomo stronnictwa nie poszły na te syrenie głosy, czego następstwem były znane zajścia „przed-sionkowe” z dnia 31. października, a potem odroczenie sesji, upadek rządu, długie przesilenie i wreszcie powołanie gabinetu p. Bartla.

Sfery decydujące przywiązują do sprawy b. min. Czechowicza ogromną wagę. Jest to — zdaniem naszym — najważniejsza sprawa polityczna od czasu przewrotu majowego. Nie tylko dlatego, że chodzi tu o przekroczenia półmiliardowe, ani nawet dlatego, że wydano co najmniej 8 milionów na wybory B. B., ale głównie dlatego, że p. Czechowicz jest tylko figurantem w tej sprawie i że nie on jest tu właściwym winowajcą, ale kto inny.

Przez odroczenie sesji i długie przesilenie urwano drogocenne dwa miesiące obecnej sesji. Aby w ciągu pozostałych trzech spraw Czechowicza nie była załatwiona, o to — po nieudaniem zastraszaniu Sejmu — miał się postarać p. Bartel.

Tylko stosunkiem lewicy do rządu p. Bartla można sobie wytłumaczyć fakt, że dopiero w półtrzecia miesiąca od rozpoczęcia normalnej pracy Sejmu a na dwa tygodnie przed niewątpliwem zamknięciem sesji przystąpiono do rozpatrywania kredytów dodatkowych i zamknięcie rachunkowych za r. 1927/8. Tłumaczenie, że najpierw trzeba było uchwalić budżet, jest tu mało przekonujące, ponieważ można było traktować równolegle jedno i drugie, przysyłając kredyty dodatkowe i zamknięcie rachunkowe nie do budżetowej, lecz do osobnej komisji.

Lewica wiedziała dobrze o tem, że żądana przez Trybunał Stanu merytoryczna ocena przekroczeń budżetowych musi być dokonana w drodze ustawowej, to znaczy przez Sejm i Senat. A ponieważ Senat na podstawie konstytucji może odwleć każdą sprawę o dwa miesiące, zatem chcąc naprawdę załatwić sprawę Czechowicza w obecnej sesji, należało przeprowadzić ją w Sejmie najpóźniej z końcem stycznia.

Dlaczego tak się nie stało, o tem wiedzą najlepiej pp. Bartel i Daszyński. Z drugiej strony trzeba było zrobić coś także i dla opinii publicznej, no i dla samej przyzwoitości. Więc urządzono rzecz całą tak, że dopiero 13 marca komisja budżetowa zabrała się do prze-roczenia z 1927-8 roku.

Wyniki są znane. Referent zakwestjonował faktycznie ok. 230 milj., formalnie zaś kilkanaście z 8 milionami wy-

wodu, że nie otrzymują tego prawa chłopci i robotnicy niemieccy, jest bezprzedmiotowy, bo ci już ze względów ekonomicznych i tak by do Polski nie przyszli.

Umowa osiedleńcza grozi kupcom i przemysłowcom polskim, w naszych województwach zachodnich, że ich przybysze niemieccy dzięki obfitym kredytom zagranicznym powoli wyprą. Miasta nasze zachodnie otrzymają w ten sposób pokost niemiecki, który niewątpliwie zostanie wyzyskany przy próbach rewindykacji.

Z tego powodu my, przedstawiciele kresów zachodnich, żądamy, aby trzy województwa zachodnie nie podlegały umowie osiedleńczej, odośnie aby były uznane w całości za strefę graniczną. Jeśli Niemcom chodzi o interesy handlowe, to województwa te stanowią tylko jakąś dwudziestą część Polski.

Pw 9691-62,162

no właściwie osądzona, jako wielkie nadużycie władzy, popełnione przez rządy pomajowe.

M. K.

Urodziny czy imieniny?

Adolf Nowaczyński pisze w katowickiej „Polonji”:

Ewangelicy obchodzą, jak wiadomo, uroczyste nie dzień imienin, a dzień urodzin. Wobec tego podnosimy następującą sprawę. W „Głosie Ewangelickim” nr. 30, str. 4 rok 1922 czytaliśmy co następuje:

„Charakterystyczna ciekawość „Dziennika Gdańskiego”.

„W numerze 161 z bm. „Dziennika Gdańskiego” umieszczona została następująca wzmianka:

„Zmiany w ministerstwie spraw woj-skowych. Szefem dep. prawnego w min. spraw wojsk., które to stanowisko dotychczas zajmował gen. Krzeziński, został obecnie gen. Pik. Jakiego, wyznania jest p. gen. Pik.”

Dziwnem się wydaje, że „Dziennik Gdański” z tego rodzaju zapytaniem nie zwraca się bezpośrednio do oddz. V sztabu gen. Chcąc jednak przedzej zaspokoić ciekawość niedomyślnego redaktora, wyjaśniamy, że gen. Pik jest tego samego wyznania co b. naczelny wódz, marszałek Józef Piłsudski, i wielu innych wiernych synów ojczyzny, a jako członek rady kościelnej wojskowego Zboru Ewangelicko-Augsb. w Warszawie, został zaproszony na honorowego prezesa tejże Rady.”

Tę samą informację zamieścił „Zwiastun Ewangeliczny”, tygodnik, wydawany przez ks. pastorów Zboru Ewang.-Augsb. w roczniku IV nr. 4, z dnia 22 stycznia 1922 r. w artykule redakcyjnym pagina 16. Co na tem było prawdy?

O wywóz świń do Austrii

Wiedeń, 15. 3. (AW) Niebawem rozpoczyna się rokowania między przedstawicielami polskiego syndykatu eksporterów nierogacizny a tuż interesantami co do przedłużenia umowy kontyngentowej. Umowa, w myśl której, przewidziany jest roczny dowóz 366000 sztuk z Polski do Wiednia, upłynęła z końcem roku ub. i została prowizorycznie przedłużona do końca kwietnia. Dotychczas wznowienie nie było aktualne, bo Polska i tak nie wy-czerpała kontyngentu w roku ub. W ostatnim czasie jednak dowóz z Polski znacznie się wzmógł.

OSTRZEZENIE!

Ty! — dobre się nadsłuchaj i fałszuj! Dlatego musisz chronić się przed bezwartościowymi nadsłuchiwkami! Zadać wyraźnie znanych od dziesiętna lat czekoladek przeczyszczających

DARMOL

Nr. rej. M. S. W. 1199.

Na każdej tabletkie znajduje się napis Darmol J. Brady.

Do nabycia we wszystkich aptekach!

Tw 1 021

Wobec niesłychanego dotąd w dziejach kinematografji zainteresowania się P. T. Publiczności przepięknym filmem

„Deszcz Róż”

przedłużamy wyświetlenie tego obrazu aż do odwołania.

Seanse odbywają się w **DOMU RZEMIESLNICZYM**, ul. Fr. Ratajczaka, codziennie o godz. 6 i 8, w niedzielę o godz. 4, 6 i 8.

Bilety od 50 gr wcześniej w Księgarni św. Wojciecha przy pl. Wolności.

Bilet wstępu zostanie podczas seansu wylosowany. Każdy może wygrać premję wartości od 10 do 20 zł.

Komitet Propagandy Dobrego Filmu.

zw 22 318/9

Demonstracja antypolska prez. Hindenburga

Berlin, 15. 3. (PAT) Wylączenie umowy likwidacyjnej z Polską z kompleksu umów haskich przez prezydenta Hindenburga, celem powtórzenia przeprowadzenia badania co do zgodności tych umów z konstytucją niemiecką, daje prasie dzisiejszej okazję do podkreślenia, iż między planem Younga a układem z Polską nie zachodzi żadna łączność.

Półurzędowa „Deutsche Diplomatiscbe Politische Korrespondenz” wskazuje, że decyzja prezydenta Rzeszy uwydatnia fakt, na który rząd Rzeszy już w czasie konferencji haskiej z naciśkiem zwrócił uwagę, iż nie istnieje żadna zależność prawna między umową haską a układami likwidacyjnymi, zwłaszcza zaś z układem likwidacyjnym z Polską, regulującym jeszcze cały szereg innych spraw.

Z drugiej strony zaznacza korespondencja, nie istnieje również żaden związek prawny, ani faktyczny między układem likwidacyjnym z Polską a polsko-niemieckim traktatem handlowym. Powołując się na informacje jednego z dzienników polskich, że z podpisaniem traktatu handlowego strona polska wstrzymuje się do czasu opublikowania umowy likwidacyjnej przez Niemcy, półurzędowa korespondencja utrzymuje, iż jest to próba skonstruowania nowego

incentum, któremu brak podstaw prawnych i faktycznych.

„Deutsche Allgemeine Zeitung” uważa, że odcroczenie podpisania umowy likwidacyjnej ma na celu zwrócenie uwagi, iż stosunek Niemiec do Polski stanowi odrębny rozdział w ramach ogólnej polityki niemieckiej.

Opinię tę podziela „Boersen Kurrier” i organ katolickiego centrum „Germania”.

Zdaniem „Deutsche Tageszeitung”, jest rzeczą prawie pewną, iż prezydent udzieliłby swego podpisu układowi likwidacyjnemu z Polską, o ile chodziłoby tylko o stwierdzenie, czy układ ten zgodny jest z konstytucją. Ale wejście w życie planu Younga nie zostało uzależnione od podpisania umowy likwidacyjnej z Polską — píše dziennik. Główne mocarstwa wierzy cielskie, którym przysługuje wyłączne prawo decyzji w tej sprawie, będą może jeszcze próbować wyrzucić nacisk na Niemcy. W końcu jednak jest rzeczą pewną — pogodzą się ze stanem faktycznym.

„Deutsche Tageszeitung” wskazuje, że układ likwidacyjny z Polską przyjęty został w Reichstagu tylko znikomą większością głosów, podczas gdy prezydent Hindenburg wyraźnie oświadczył, iż decyzja jego zależeć będzie od tego, czy za układem wypowie się znaczna część parlamentu.

Złagodzenie polityki sowieckiej?

Berlin, 14. 3. (Tel. wł.) Według doniesień z Moskwy na odbytem pod przewodnictwem Stalina zebraniu przedwzrostu komunistycznej partji sowieckiej, zapadły bardzo znamienne uchwały. Po przeprowadzonej z całą surowością i stanowczością organizacji kolektyw chłopskich i przymusowej rekwizycji majątności opornych chłopów, partja komunistyczna stwierdziła bezinteresowność (?) tego postępowania i doszła do przekonania, że nie zaleca się rozbijania pojedynczych majątków chłopskich gwałtem i wymuszaniem. W

przyszłości ma to następować dobrowolnie, za zgodą właściciela.

Politbiuro partji komunistycznej powzięło w związku z tem wstrzymanie wszelkich aktów przymusu przeciw chłopom, otwarcie wszystkich rynków i targów, wstrzymanie nakazu zamykania kościołów, które w przyszłości nastąpić może tylko za zezwoleniem miarodajnej władzy duchownej względnie duszpasterza.

Potwierdzenia tych władomości dotąd brak i jak dalece są one prawdą, wykazą najbliższe dni.

Nadmiar pszenicy rujnuje rolnictwo Stanów Zjednoczonych

Londyn, 15. 3. (AW) „Daily Telegraph” donosi z Nowego Jorku, iż Stany Zjednoczone uchronić mogą od katastrofalnej sytuacji gospodarczej jedynie złe zbiory w bieżącym roku gospodarczym. W amerykańskich śpichrzach jest obecnie 155 milionów buszli pszenicy (buszel 36 litrów). Zapasy te do lipca mogą dojść do 260

milionów buszli, co spowoduje, że zapasy te przewyższą całoroczny eksport pszenicy. Z powodu ustawicznego spadku cen pszenicy, rolnictwo Stanów Zjednoczonych jest w przededniu ostatecznej katastrofy. Zabiegi rządu waszyngtońskiego, celem utrzymania cen na rynku światowym, zawiodły w zupełności.

Protest kupiectwa

Katowice, 15. 3. (AW). 13 bm. odbyło się zebranie w Związku samodzielnych kupców w Katowicach. Po odczytaniu sprawozdania o wyborach nowego zarządu, którego przewodniczącym został ponownie p. Kowalczyk, wywiązała się dyskusja, w której poruszano przedewszystkiem sprawę reformy podatkowej. W rezultacie postanowiono przeprowadzić energiczną akcję oraz wyrazić protest przeciwko podatki obrotowemu przez wywieśnienie w oknach sklepów afiszów, stwierdzających, że podatek ten zuboża kupców i krzywdzi konsumentów. Na skutek tej uchwały wczoraj od godz. 5-tej popołudniu w wystawach wszystkich sklepów w Katowicach widniały wspomniane plakaty.

Gdynia, 14. 3. (Tel. wł.). Na znak protestu przeciw wycofaniu przez min. Matuszewskiego projektu podatku przemysłowego wszystkie tutejsze sklepy, warsztaty, biura itp. zostaną zamknięte w dniu 17 bm. w poniedziałek w czasie od godziny 13 do 19.

Dzisiaj odbędzie się w sali Hotelu Centralnego wielki wiec manifestacyjny, zwolany przez Towarzystwo Kupców Samodzielnych, na którym będą uchwalone rezolucje w sprawach podatkowych i katastrofalnego położenia kupiectwa, rzemieślniczo i przemysłu.

„Polskie Transatlantyczne Tow. Okrętowe”

Warszawa, 15. 3. (AW). W dniu 14. bm. powrócił z Kopenhagi p. No-

sowicz, dyrektor Departamentu Morskiego, który jeździł tam z ramienia rządu na czele komisji dla sfinalizowania umowy między duńskim towarzystwem okrętowym pod nazwą „Wschodnio Azjatyckie Towarzystwo Okrętowe”, a „Żegluga Polska”, na uruchomienie polskich regularnych linii okrętowych między Gdynią a portami Ameryki Północnej pod firmą „Polskie Transatlantyczne Towarzystwo Okrętowe” (linja Gdynia—Ameryka). Ostateczne podpisanie umowy nastąpiło 11-go bm. Na zasadzie umowy udział Żeglugi Polskiej w nowym towarzystwie wynosi 52,5 proc.; udział Duńczyków wynosi 47,5 proc. Towarzystwo to uruchomi linję okrętową pod polską banderą, między Gdynią, a portami Kanady i Nowym Jorkiem. Pierwszy okręt pod polską banderą wyruszy przypuszczalnie w ostatnich dniach b. m.

Śniegi na Wileńszczyźnie

Wilno, 15. 3. (AW). Na terenie województwa wileńskiego panuje prawie bez przerwy silna zamieć śnieżna. Obfity śnieg zasypał drogi i tory kolejowe, utrudniając komunikację. Wszystkie pociągi przybywają do Wilna z dużymi opóźnieniami. Pospieszny pociąg z Warszawy przybył z jednogodzinnym opóźnieniem, osobowy z półgodzinnym. Z prowincji donoszą, że wiele wsi wskutek opadów śnieżnych zostało odciętych od świata. Setki robotników zmobilizowano do oczyszczania dróg i torów. Ruch na kolejach wąskotorowych został L. mal całkowicie przerwany.

Konfiskaty we Lwowie

Lwów, 15. 3. (Tel. wł.). Dzisiejsze ranne gazety lwowskie uległy konfiskacie, podobnie jak wczorajsze; datki nadzwyczajne z zapowiedzią przesilenia rządowego. „Gazeta Poranna we Lwowie” została skonfiskowana za podanie wczorajszego przemówienia posła Roga i pos. Brodackiego. (w)

Zgon matki arcyb. Teodorowicza.

Lwów, 15. 3. (AW) We Lwowie zmarła śp. Gertruda z Ochanowiczów Teodorowicza, matka arcybiskupa ormiańskiego - katolickiego we Lwowie, Józefa Teodorowicza. Zmarła liczyła lat 92.

Odczyty o Polsce

Dunkierka, 15. 3. (PAT.) Konsul polski w Lille, Brzeziński, wygłosił tutaj odczyt o stosunkach polsko-francuskich. Drugą część wieczoru wypełnił prof. uniwersytetu w Lille de Fontaines odczytem o obliczu geograficznym Polski. Specjalne zainteresowanie wywołały szczegóły, dotyczące portu w Gdyni.

Walka lwa z niedźwiedziem

Berlin, 15. 3. (AW). Donoszą tu z Kassel o straszliwym zajściu, jakie się rozegrało w nocy ze środy na czwartek w pobliskiej miejscowości Bebra. Do miasteczka zjechał cyrk Hassel, przy którym na wozach przewożone były zwierzęta. W nocy lew sąsiadując z klatce z niedźwiedziem, wygniół ścianę i wpadł do przegrody niedźwiedzia. Pomiędzy zwierzętami toczyła się krwawa walka. Na odgłos ryku żona właściciela cyrku weszła do klatki i uderzeniami bata chciała rozdzielić walczące zwierzęta. Niedźwiedź ustąpił, lecz lew rzucił się na kobietę, przewrócił ją i począł szarpać. Zwierzę było tak rozjuszony, że musiano je zastrzelić, aby ratować życie nieszczęśliwej pogromczyni. Niedźwiedź wkrótce zdechł z odniesionych ran. Żonę właściciela cyrku poważnie poranił odwieziono do szpitala.

Kłątwa na zwierzchnika

Kowno, 15. 3. (AW) Arcybiskup prawosławny w Kownie Eleuterjusz rzucił kłatwę na swego zwierzchnika metropolitę moskiewskiego Sergiusza. Powodem rzucenia tej kławy było oświadczenie metropolity Sergiusza o rzekome nieprześladowanie chrześcijan w Sowietach.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Warunki: Handel hurtowy, rarytet Po znań, ładunki wagonowo dostawa bieżąca za 100 ka.:

Poznań, dnia 15 marca 1930 r.

Standardy: a) żyta 696 gr (118,5 f w h); b) pszenicy 752 gr (129, f w h); c) jęczmienia 673 gr (114,1 f. w. h.); d) ow sa 508 gr. 84,6 w h.)

„Ceny orientacyjne” parytet Poznań

Zyto	16,50—17,50
Usposobienie spokojne.	
Pszenica	31,50—32,50
Usposobienie spokojne.	
Jęczmień przemysłowy	18,25—18,75
Jęczmień browarowy	21,00—23,00
Usposobienie słabe.	
Owies	15,00—16,00
Usposobienie słabe.	
Maka żytnia wł. work według urzędowo ustalonego typu (70%)	29,25
Usposobienie spokojne.	
Maka pszena 65% wł work.	50,00—54,00
Usposobienie spokojne.	
Otreby żytnie	11,00—12,00
Otreby pszenne	14,00—15,00
Wyka latowa	25,00—27,00
Peluszka	23,00—25,00
Groch polny	26,00—29,00
Groch Victoria	28,00—33,00
Groch Felgera	26,00—29,00
Łubin niebieski	20,00—22,00
Łubin żółty	23,00—25,00
Seradela	18,00—22,00
Koniczyna czerwona	120,00—140,00
Koniczyna biała	150,00—210,00
Koniczyna szwedzka	170,00—200,00
Koniczyna żółta odłuszc.	120,00—135,00
Koniczyna żółta w łusach	55,00—60,00
Przełot	80,00—105,00
Inkarnatka	200,00—220,00
Gymoteusz	42,00—50,00
Rajgras angielski	90,00—110,00
Tatarska	25,00—27,00

Ogólne usposobienie spokojne.

Na wewnętrznym rynku żytnim i mącznym objawia się lekkie ożywienie.

Kurs złotego. Dziś rano notowano w obrotach nieoficjalnych kurs dolara w Warszawie 8.90.1 zł, w Gdańsku na Warszawę 8.90 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski oddział w Poznaniu płacił dziś za 100 mkn. w dewizach 212.35 do 212.65 zł gotówką 212.95 zł; za 100 guld. gd. w dewizach 173.05 do 173.31 zł, gotówką 172.71 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 15 marca 1930. Dzisiejsza giełda nie wykazała w tendencji żadnej zmiany.

Z pap. państw. płacono za 5 proc. pożycz. 53 proc. i za prem. dolarowe 73,— (za sztukę 5-dol.). Z pap. lokacyjnych Pozn. Ziem. Kredyt płacono za 8 proc. listy dolarowe z początku 94.50 proc. pod koniec jednakże tylko 74 proc. (przy dew. 8.90), oraz robiono transakcje 4 proc. listami konwert po 40.50—41 proc. i 6 proc. listami żytnimi po 19.25 (za 1 ctr. mtr.).

Akcje bankowe bez notowania. Mniejszą ilość Banku Polskiego handlowano po 166,—.

W akcjach przemysłowych mniejsze zainteresowanie. Do notowania kursu doszło jedynie Cegielskim, którym robiono transakcje po 40.— i Dr. R. Mayem po 65,—. Dopytywano się o akcje Piechcin po 65,—.

Cedula urzędowa z dnia 15 marca 1930 r.

Papiery procentowe:

(Kurs w procentach nominalu)

5% Pożyczka konwersyjna 53% P.
8% dolarowe listy Pozn. Ziemstwa Kred. 94.50—94% P.
4% listy zastaw. konw. Pozn. Ziem. Kred. 40.50—41% +

(Kurs w złotych)

6% listy żytnie Pozn. Ziem. Kred. 19.25 +
5% Pożyczka premjowa serja II 73,— P.

Akcje przemysłowe:

(Kurs w złotych za 1 akcję)

Cegielski H. I em. zł. 40.— +
Dr. Roman May I em. zł. 65.— +
Tendencja: Bez zmiany.

GIEŁDA WARSZAWSKA

z dnia 15. 3. 1930.

Waluty Gotówka
Dolary St. Zjed. tr.: 8,89½ sp.; 8,91½ kup.; 8,87½

Dewizy:

	trans.	sprzed.	kup.
Londyn	43,37	43,48	43,26
Nowy Jork	8,90,5	8,92,5	8,88,5
Praga	26,43	26,49	26,37
Włochy	46,74½	46,86	46,63
Szwajcaria	172,65	173,18	172,22

Tendencja słaba z wyjątkiem Szwajcarii.

Papiery państwowe i obligacje:

4% pożycz. ul. wst.	127,00	127,50
5% pożycz. premj. dol.		75,00
5% pożycz. konw.		53,50
10% pożycz. kol.		102,50

Akcje w złotych:

Bank Handlowy	0,00—117,00
Bank Polski	167,75—167,50
Bank Powsz. Kred.	0,00—105,00
Bank Zw. Sp. Zarob.	0,00—78,50
Spiese	0,00—102,50
Norblin	65,50—65,00
Starachowice	0,00—20,75
Spirytus	0,00—22,00

Tendencja przeważnie słaba.

PŁODY ROLNICZE

Zboża i nasiona oleiste za 1000 kg. reszta za 100 kg.

Berlin, dnia 15 marca 1930.

Pszenica march od st. załad 76-77 kg przeciętn. jakości	235,00—238,00
Tendencja mocniejsza.	
Pszenica march od st. zał. 77-78 kg przeciętn. jakości	237,50—240,50
Tendencja mocniejsza.	
Zyto march od stacji załad 72 kg przeciętn. jakości	142,00—147,00
Tendencja mocniejsza.	
Owies march od stacji zał.	118,00—128,00
Tendencja stała.	
Jęczmień browarowy	160,00—170,00
Tendencja spokojna.	
Jęczmień pastewny i przemysłowy	140,00—150,00
Tendencja spokojna.	
Kukurudza loco Berlin	0,00—155,00
Tendencja spokojna.	
Kukurudza loco Hamburg	142,00—143,00
Tendencja spokojna.	
Maka pszena	26,50—34,25
Tendencja ledwo utrzymana.	
Maka żytnia	20,00—23,50
Tendencja stała.	
Ospa pszena	08,00—08,50
Tendencja spokojna.	
Ospa żytnia	07,50—07,75
Tendencja spokojna.	
Groch Victoria	20,00—25,00
Groch dr. jadalny	18,00—20,00
Groch pastewny	16,00—17,00
Peluszka	16,50—19,00
Bób polny	16,00—17,50
Wyka	19,00—23,00
Łubin niebieski	12,50—14,00
Łubin żółty	16,00—17,50
Seradela nowa	28,00—31,00
Makuch rzepakowy	12,00—13,00
Makuch lniany	16,20—17,00
Wyłoki suche	06,20—06,40
Sróty Soja	13,20—13,80
Płatki ziemniaczane	11,00—11,50

Ogólna tendencja mocniejsza.

Notowania złotego w Berlinie

z dnia 15. 3. 1930.

Wyplaty na Warszawę	46,875—47,075
Noty wielkie	46,70—47,10

Co się dzieje na kresach?

Dnia 8 b. m. obradował we Lwowie pod przewodnictwem prezesa dr. Lewickiego Komitet Centralny stronnictwa UNDO (Ukraińskie Narodowo-Demokratyczne Zjednoczenie), a porządek dzienny obejmował sprawozdanie z działalności ukraińskiej reprezentacji parlamentarnej oraz wybory na Wołyniu.

Referat polityczny wygłosił poseł W. Celewicz w charakterze zastępcy prezesa klubu ukraińskiego. Mówca omówił ogólny kryzys gospodarczy w państwie i związane z nim aktualne kwestje polityczne. Na wstępie obszerniej przedstawił sytuację parlamentarną podczas obecnej sesji budżetowej oraz działalność klubu ukraińskiego, jego politykę i taktykę. W ogólnopolitycznej części referatu swego pos. W. Celewicz zwrócił uwagę również na wypadki na Ukrainie sowieckiej, podkreślając wzmagać się tam kryzys gospodarczy przy równoczesnym terrorze władz sowieckich, przejawiającym się szczególnie w stosunku do bardziej świadomych elementów wsi, do działaczy kulturalnych oraz sfer duchownych. Ze spraw najbardziej interesujących klub ukraiński poseł Celewicz wymienił ustawy samorządowe, sprawy szkolne, sprawy cerkwi prawosławnej i projekty ustaw osadniczych. Referat posła Celewicza uzupełnił niektórymi uwagami prezes stronnictwa poseł dr. Dymitr Lewicki.

Po dłuższej dyskusji na wniosek dr. S. Witwickiego z Drohobycza, komitet centralny przyjął do zatwierdzenia wiadomości sprawozdanie z działalności ukraińskiej reprezentacji parlamentarnej i wyraził jej nadal swe pełne zaufanie.

Sprawę wyborów na Wołyniu referował dr. Dymitr Lewicki, zwracając uwagę na stronę zasadniczą udziału w wyborach wogóle, jak również na wszystkie dodatnie i ujemne momenty, z obecnymi wyborami na Wołyniu, poczem przeprowadzono nad sprawą tę ożywiającą dyskusję.

Przyjęto szereg rezolucyj, a mianowicie:

1) ogólną rezolucję polityczną, w której m. in. jest mowa o stosunku budżetu państwowego na rok 1930/31 do potrzeb ukraińskich i związanej ze stosunkiem tym aktualnej taktyce klubu ukraińskiego, 2) w sprawie u-

staw osadniczych, 3) w sprawie ustaw samorządowych, 4) w sprawach cerkwi prawosławnej, szczególnie w sprawie stosunku rządu do soboru prawosławnego w Polsce, 5) w sprawie przeprowadzonej przez rząd sowiecki kolektywizacji gospodarstw wiejskich, 6) w sprawie prześladowań religijnych na Ukrainie sowieckiej, 7) rezolucję o decyzji wzięcia udziału w wyborach do Sejmu okręgu Łuck — Równe i do Senatu w województwie wołyńskim za listą Nr. 18 (Błoku mniejszości narodowych) i 8) w sprawie porozumienia się ze stronnictwem ukraińskich socjalistów radykałów co do taktyki wyborczej, aby wedle możliwości omijać walki list narodowych.

Oprócz tego uchwalono pewne dyrektywy dla przyrządów stronnictwa w sprawach wyborów wołyńskich o charakterze technicznym.

Bezpośrednio po obradach komitetu centralnego, opierając się na formalnej uchwale o wzięciu udziału w wyborach wołyńskich, na teren wołyński wyjechało kilku posłów ukraińskich oraz sekretarz generalny Un- da dr. Lubomir Makaruszka dla przeprowadzenia rozmów informacyjnych z miejscowymi działaczami ukraińskimi oraz powołania do życia aparatu organizacyjnego.

W związku z likwidacją Selrob-prawicy, b. centralny komitet tej organizacji postanowił oddać do rozporządzenia Selrobu-jedność cały swój „majątek” przy ulicy Lenartowicza (mieszkanie, inwentarz itd.). Sekretarjat główny Selrobu-jedność oświadcza, że powyższą decyzją szumskistów idzie dalej po linii ostatniego manewru z rozwiązaniem się Selrob-prawicy. Nie opuszczając swych politycznych pozycji i nawołując swych sympatyków do wstępowania do Selrobu-jedność w celu prowadzenia w dalszym ciągu prawidłowej krytyki t. zw. szumskizmu, aby rozbić obóz Selroba, szumskiści czynią piękny gest, darując swój majątek Selrobowi-jedność, aby w ten sposób oszukać tych włościan i robotników, którzy szczerze pragną zerwać z szumskizmem i zachować ich sympatię dla siebie. Tak osadza sprawę Selrob-jedność pos. Walnyckiego, czyli odłam zupełnie komunistyczny.

gólności ministerstwa rolnictwa, nie była taka, jakaby senator Niezabytowski, jako reprezentant sfer rolniczych, uważał za słuszną i pożyteczną, te powstaje kwestja, pocien reprezentant ziemian kresowych dawał przez swój udział w rządzie swoje placet dla polityki tego rządu?

„Trudno przypuścić, żeby p. Niezabytowskiemu chodziło bardzo o sam tytuł ministra. Słuszniejszym byłoby niewątpliwie przypuszczenie, że do zajęcia stanowiska i pozostawania na stanowisku ministra pchnęły go względy polityczne. „Sanacji” chodziło o pozyskanie dla siebie konserwatystów, jako kierunku politycznego i ziemiaństwa, jako sfery społecznej. Interes „sanacji” był w tym wypadku zupełnie zrozumiały.

„Mniej zrozumiałą była pochopność z jaką sfery konserwatywne ziemiańskie uznały ten interes za wspólny ze swoim interesem. Oświadczenie min. Niezabytowskiego, czołowego reprezentanta naszych konserwatystów w stosunku do rządów pomajowych była z gruntu błędna.

„Konserwatyści dali „sanacji” dużo — wpływy, może i pieniądze, odciągnęli i przyciągnęli do sanacji ziemian, a co otrzymali w zamian? Dotychczas można było przypuszczać, że przez swego reprezentanta na stanowisku min. rolnictwa konserwatystów ziemiańskie mogli mieć zapewnione przynajmniej zaspokojenie interesów materialnych swej sfery. Dziś sam reprezentant ziemian konserwatywnych b. min. Niezabytowski rozwiewa te złudzenia.

„Ani konserwatystów, jako kierunek polityczny, ani ziemianie jako sfera społeczna nie mieli nigdy wpływu na to, co się dziś w Polsce dzieje. — Myśmy twierdził oddawna, dziś potwierdzenie tego mamy w słowach

czołowego reprezentanta tej sfery, byłego ministra „sanacyjnego”.

„Jeżeli się do tego doda fatalne dla całego kraju a przede wszystkim dla rolnictwa, skutki polityki ekonomicznej obecnego rządu, to nie może ulegać wątpliwości fakt, że polityka porządkowania się sanacji, zbankrutowała doszczętnie”.

Zażydzenie szkolnictwa średniego

Ciekawe dane, dotyczące zażydzenia szkolnictwa średniego, podaje ostatni numer dwutygodnika społeczno-politycznego „Szczerbiec”. W artykule p. t. „Zażydzenie szkolnictwa średniego” podana jest tabelka, zestawiona na podstawie danych głównego urzędu statystycznego (Rocznik Statystyki Polskiej — Warszawa, 1929 r.) za lata szkolne 1925/26, 1926/27 i 1927/28. Dla lepszego objaśnienia wymowy niżej przytocznych cyfr „Szczerbiec” pisze:

„Uczniowie szkół średnich uszeregowani są tu na podstawie wyznaczonej, statystyka bowiem, opierająca się na określeniu narodowości, lub języka ojczystego, byłaby daleką od rzeczywistego stanu rzeczy ze względu na to, że znaczna część Żydów podaje się za Polaków wyznania możeszowego, oraz deklaruje język polski, jako ojczysty”.

Podana przez „Szczerbca” tabelka przedstawia się, jak następuje:

Rok:	Ogółem:	Chrześc.:	Żydów:	% Żyd.
1925/26	216.552	174.554	41.998	19,4
1926/27	215.470	170.849	44.621	20,7
1927/28	209.194	163.813	45.381	21,7

Na specjalne podkreślenie zasługuje ponadto fakt, że w roku 1926/27 w województwach centralnych na ogólną ilość 87.013 uczniów szkół średnich było Żydów 22.882, czyli 16,3 procent, w województwach zaś wschodnich na ogólną ilość 23.628 uczniów — 8.667 Żydów, czyli 36,7 procent. Danych za rok szkolny 1928/29 główny urząd statystyczny dotychczas nie zebrał i nie ogłosił, ale przypuszczać należy, że i w tym roku procent Żydów w szkołach średnich znacznie wzrósł. Nie lepiej przedstawia się statystyka odnośnie do nauczycieli Żydów zatrudnionych w szkolnictwie średnim. W roku szkolnym 1927/28 było nauczycieli Żydów 1430, z czego 122 w szkołach państwowych.

„Jednolitość” Ch. D.

Przedziwnie jednolitem stronnictwem jest Chrześcijańska Demokracja. W Senacie kieruje się innymi wskazaniami, a innymi w Sejmie.

Ujawniło się to znakomicie podczas głosowań w Senacie. Przy głosowaniach zasadniczych klub senacki Ch. D. szedł z B. B. W czwartek przy głosowaniu o skreślenie 1 zł z funduszu dyspozycyjnego premiera Bartla klub Ch. D., głosując wspólnie z B. B., doprowadził do równości głosów, a temsamem do uchwalenia tego wniosku. Ponadto przy głosowaniu imiennem nad funduszem dyspozycyjnym dla ministra spraw wojskowych, dwaj senatorowie Ch. D. ss. Thullie i Makarewicz oddali głosy za podniesieniem tego funduszu, podczas gdy inni senatorowie nie brali udziału w głosowaniu. Widocznie ci inni zostali „zmajoryzowani” przez dwóch, bardziej wpływowych, obaj bowiem senatorowie wyszli z Małopolski z list wspólnych z B. B.

Tymczasem klub sejmowy Ch. D. wchodzi w skład centrolewu i stale z nim współdziała. Co więcej niedzielną radą naczelna aprobowała całkowicie politykę klubu sejmowego.

Awantura na kolei podziemnej

Nowy Jork, 15. 3. (AW) W pociągu kolei podziemnej New York—New Jersey doszło do krwawej bójki, którą wszczęli 4 pijani marynarze zalogi krążownika amerykańskiego „Gilmer”, którzy pobili pasażerów mężczyzn. Dopiero silny oddział policji, obezwładnił awanturników. Marynarze stawili tak silny opór, że policja zmuszona była do użycia broni. Jednego marynarza, który odniósł ciężkie rany odwieziono do szpitala. Pozostałych zatrzymano w areszcie.

*Na
wykwintny słot
podaje się
cukier
tylko w kostkach!*

Pw 9651-9,130

Zgon biskupa Julliena

Arras, 15. 3. (PAT.) Zmarł tu biskup Jullien, wielki przyjaciel Polski. Mając w swej diecezji zgórą 100 tys. rodzin naszych robotników, biskup Jullien poświęcił się specjalnie badaniu stosunków polskich. Odbył on podróż do Polski. W przemówieniach głosił zawsze zalety pracowitego ludu polskiego.

Dr. LUSTRA
KOSMETYCZNY
ROSAKS
AROMATYCZNY

NIETRÓWNY
DZIĘKI WŁASNOŚCI
ZMIĘKCHANIA NAJ-
TWARDZSZEJ WODY

Tw 1194

ZWYCIĘSKI UROK
ZAPEWNIĄ KOBIECIE

PUDER-KREM
Uza

BIAŁY-ROZOWY-NATURALNY-MAROCAN

taba
1,50

J. & J. Stempniewicz - Poznań

Pw 9102-8, 1297

**W teatrze, w kinie, w biurze
w tramwaju, w pociągu, w szkole
i w domu**

węgle wszędzie, gdzie zachodzić może obawa. zakażenia się grypa, używaj „PARA-MINT” marki „ERBE” Grypa jest choroba zakaźna i nie jest bynajmniej tak niewinna, za jaką skłonni jesteśmy ją uważać. Co godzinie jedną tabletkę w ustach rozpuścić. Do nabycia w aptekach i drogeriach.

Pw 9127-0,1664

LIKIERY-WÓDKI
Kantorowicza
BEZKONKURENCYJNEJ JAKOŚCI

dw 8 355

TYLKO
82 grosze
kosztuje 1/2 kg.

cukru w kostkach

Telefoniczne zamówienia od 2 1/2 kg. wwyż dostarczam franco dom.

Władysław Sikorski
Towary Kolonialne.
POZNAŃ, ul. Półwiejska 1.
TELEFON nr. 20-61.

Bankructwo konserwatyzmu

„Dziennik Wileński” zamieszcza następujące słuszne uwagi:

„W dyskusji nad budżetem ministra rolnictwa, senator Niezabytowski postawił rządowi szereg zarzutów, co oczywiście zwróciło powszechną uwagę. Wszak senator Niezabytowski z ramienia konserwatystów wileńskich, brał udział w trzech gabinetach, w charakterze ministra tego właśnie resortu, którego działalność właśnie skrytykował. Innymi słowy, senator Niezabytowski, poddał krytyce tę dziedzinę działalności rządu, którą sam firmował.

„Gdy na to zwróciła uwagę senatorka Kłuszyńska, senator Niezabytowski odpowiedział: „Przepraszam, ja biorę odpowiedzialność za to, co rząd robił, ale czy z dobrej woli, to inna rzecz. Sądzę, że pani równie dobrze się orjentuje, jak ja”.

„Były minister, który stwierdza, że zmuszony tylko jest brać odpowiedzialność za to, co sam, jako członek rządu robił, to curiosum niebywałe chyba w dziejach państw cywilizowanych.

„Jeżeli polityka rządu, a w szcze-

Longines

PRECYZYJNY ZEGAREK
światowej marki do nabycia w pierwszorzędnym magazynach zegarmistrzowskich i jubilerskich.

dw 9 358

ANTIBIOL **PASTA PROSZEK ELIKSIR** **ANTIBIOL**

Do czego zmierza polityka ministerstwa oświaty?

Przemówienie sen. Władysława Jabłonowskiego, wygłoszone w Senacie 12 marca rb.

Uwaga opinii publicznej skupiała się często ostatnimi czasy na licznych wystąpieniach i przemówieniach samego p. ministra w r. i o. p., zarówno jak i na zarządzeniach ministerjalnych. Opinię publiczną niepokoi zwłaszcza duch panujący w ministerstwie — czemu dano wyraz nawet ze strony obozu rządowego — niepokoi to, że min. oświaty znajduje się w ustawicznym zatargu z licznymi grupami i sferami społeczeństwa, w zatargu, który wprawdzie istniał i za kilku poprzedników p. M. Czerwińskiego, zwiększył się jednak z chwilą, gdy on stanął na czele ministerstwa.

Świadczyć o tem mogą liczne protesty, jakie wywołuje działalność ministerstwa: protestują fachowi pedagodzy (zarząd Tow. nauczycieli szkół średnich i wyższych); protestują organizacje społeczne, komitety i zebrania rodzicielskie, protestują dostojnicy Kościoła, tu i ówdzie ludność katolicka, wreszcie młodzież ucząca się.

Ministerstwo natomiast, wobec takiego stanu rzeczy, woli chroniczny zatarg, niż zadośćuczynienie słusznym reklamacjom protestujących.

Wprawdzie p. M. Czerwiński oświadczył niedawno w Sejmie, że „minister oświaty w Polsce, jest dla wszystkich obywateli” — w rzeczywistości jednak tak nie jest, a ta piękna zasada „ojcowskiego”, że tak powiem, stosunku do wszystkich, nie jest stosowana do licznych kategorii obywateli. Nasamprzód nie jest stosowana do obywateli zależnych bezpośrednio od ministerstwa, mianowicie do nauczycieli. Rugi bowiem „pomajowe” trwają wciąż i, w większości wypadków, nie nie mają wspólnego z t. zw. „dobrem szkoły”. (Dość tu powołać się na fakt usunięcia dyrektora gimnazjum Stefana Batoro w Warszawie, Rudzkiego, jednego z najzasłużeńszych organizatorów tej szkoły; na usunięcie dyrektora gimnazjum państwowego w Brzesku, dr. Missona, na przeniesienie z Wilna dyrektora gimn. Bieńkowskiego, a ostatnio przed paroma tygodniami, na przeniesienie w stan nieczynny dyrektora gimn. państwowego w Bydgoszczy, Stróżewskiego).

Następnie powołać się można na stosunek ministerstwa do szkół średnich prywatnych, mam tu na względzie przyznawanie, bądź odbieranie tym szkołom praw szkół rządowych.

Działalność w tej mierze ministerstwa jest nie tylko nieogłębna i niesprawiedliwa, lecz wprost częstokroć niszczycielska — w obecnych bowiem warunkach odebranie praw tym szkołom, decyduje o ich istnieniu, nie mówiąc już o tem, że krzywdzi i naraża na wykołajenie tych, co do nich uczęszczali.

Jakiemi względami kieruje się ministerstwo w sprawie tak doniosłej, jak przyznanie bądź odebranie praw szkołom średnim prywatnym — trudno nierzad dociec. Tak np. w r. 1928/9 było 44 szkół, mających pełne prawa aż do odwołania, a dodać trzeba, że były one uznane za najlepsze, obecnie pozostało ich 17, słowem zdyskwalifikowano 27.

Wśród zdyskwalifikowanych figurują szkoły zasłużone, istniejące od paru lat, znane w kraju szkoły, jak np. OO. Pijarów w Rakowicach pod Krakowem, S. S. Urszulanek w Lublinie; szkoła przy seminarjum diecezjalnym w Plocku, gimnazjum Słowackiego we Lwowie, a w Warszawie: szkoła św. Stanisława, Zamoyskiego, ziemi mazowieckiej, szkoły Rudzkiej, Walickiej, Gagatnickiej. Z innych jeszcze uległy pozbawieniu praw szkoły: SS. Benedyktynki Lac. w Przemysku, Polskiej Macierzy Szkolnej w Bełchatowie, Brzezina, Staszowie, Płocku, szkoła katolicka „Przyszłość” w Warszawie, szkoła polska im. Orzeszkowej w Stanisławowie.

Rozejrzawszy się w tym spisie, trudno oprzeć się wrażeniu, iż tu dotknięte zostały niełaską ministerstwa szkoły o wyraźnym kierunku wychowawczym — narodowym i katolickim.

Jakże inaczej wygląda stosunek ministerstwa do szkół niepolskich. Dość tu wspomnieć, że nadaje się prawa takim szkołom ruskim, jak gimnazja w Równem, Lucku i Krzemieńcu, o których minister Bartel w swoim czasie (październik 1926 r.) się wyraził, że „gdyby były polskimi, to ka-

zalby je natychmiast zamknąć; a dalej, że po raz pierwszy nadano prawa białoruskim gimnazjom w Wilnie i Nowogródku, z których pierwsze zajmuje bezprawnie budynek podominikański, gdzie jest historyczna „cena Konrada”, a przytem oddawna jest znane jako siedlisko zdecydowanej propagandy antypaństwowej.

W tej to szkole przyjęto ministra Dobruckiego obelżywą deklamacją wiersza antypolskiego; stamtąd w roku ubiegłym wydalono 40 uczniów za propagandę komunistyczną.

Tego rodzaju szkoły mniejszościowe obdarza się przywilejami i subwencjami, nie bacząc na to, iż są to gniazda agitacji antypolskiej, i że w ten sposób popiera się ruch separatystyczny, jak np. wśród ludności białoruskiej. Igniającej dotychczas do szkoły polskiej i do polskości.

Takie itp. fakty których jest zbyt wiele, świadczą wymownie, iż minister oświaty w Polsce jest nie tyle dla wszystkich obywateli, ile raczej dla pewnych ich kategorii z tych lub innych względów — uprzywilejowanych. Gdy do tej kategorii obywateli ma się szczęście być zaliczonym, wówczas jest się popieranym i przez p. ministra i przez podwładne mu urzędy, a to nawet w tych wypadkach kiedy wcale nie chodzi o cele wychowawcze.

Dla tak uprzywilejowanego obywatela, jakim jest np. pewien powieściopisarz wprawia się w ruch aparat kilku kuratorów, by zachęcać młodzież szkolną do uczęszczania na jego odczyty, bardzo wątpliwej wartości wychowawczej, — a nawet sam p. minister, narażając powagę kierownika wychowania publicznego, ryzykuje groteskową obronę wogóle twórczości beletrystycznej owego prelegenta.

P. minister poleca twórczość pisarza, który nie wiem, czy pozyska kiedy szersze uznanie w narodzie. Tymczasem na zjazdach oświatowych, co się odbywają pod przewodnictwem p. ministra (Łowicz) znajdują się działacze oświatowi, którzy wyrażają radość z powodu, iż — jak utrzymują — do dzisiejszej młodzieży wiejskiej nie przemawia już ani Mickiewicz, ani Sienkiewicz.

Gdyby to było prawdą — chociaż nie sądzę, że tak jest — to zamiast poruszać kuratoria w celu propagandy odczytów autora, który nie jest jeszcze chlubą naszego piśmiennictwa i wątpliwą jest rzeczą, żeby nią został — byłoby raczej wskazaniem użyć ich wpływów, by dopomóc młodzieży wiejskiej do zrozumienia wartości dla kultury narodowej utworów Mickiewicza i Sienkiewicza.

Ponieważ nadto ministerstwo popiera poczynania oświatowe Zw. Młodzieży Wiejskiej, o czem świadczy okólnik kuratorjum krakowskiego (29 października 1929 r.) do inspektorów szkolnych, to i na to należałoby zwrócić baczniejszą uwagę, żeby wśród tych „Związków” mniej się uwijało takich „radosnych” działaczy, jak „en, co się popisywał na zjeździe łowickim poglądem, iż Mickiewicz jest wyrazicielem kultury „szlachecko - mieszczkańskiej...”

Teraz z kolei poświęcam parę słów poglądom p. ministra na stosunek religii do wychowania. Swoje credo w sprawie znaczenia religii w wychowaniu wypowiedział p. minister niedawno w komisji budżetowej Sejmu w następującym lapidarnym zdaniu:

„Sądzę — mówił — że religia może być w duszy człowieka wielkiem oparciem, i może go zbliżyć do idealów najwyższych”.

Ten mdły, zastrzegający się i wymijający istotę rzeczy pogląd na stosunek religii do wychowania, charakteryzuje doskonale „ideologię” w tej mierze p. ministra.

Jest to typowy pogląd człowieka, który zajmuje wobec religii stanowisko neutralne, „ni wrogie Bogu, ni też wierne” — jak powiada wielki poeta. Ale twórca „Boskiej Komedji” mówi dalej o tego rodzaju istotach, że „Niebo ich nie chce, gdyż niosłyby zgubę Jego piękności; piekło je wyklucza, gdyżby z nich gorsi mogli zyskać chlubę.”

I słusznie, w sprawie bowiem stosunku do religii, jako czynnika wychowawczego, należy być szczerym: trzeba mówić „tak” lub „nie”, nie zaś jednocześnie „tak” i „nie”. Tego rodzaju neutralność dopuszcza wszystko i

zarazem wyłącza wszystko: może być tak, albo inaczej: podstawą wychowania może być moralność racjonalistyczna, albo jeszcze co innego, np. ideał wolności jednostki ludzkiej, albo jakaś doktryna teozoficzna, lub wogóle jakaś nie określona abstrakcja.

Na tak kruchej, chwiejnej podstawie, oparte wychowanie publiczne, może być tylko parodią wychowania moralnego jednostki. Taki dyletancki stosunek, do najważniejszego zagadnienia wychowania człowieka, który decyduje o kierunku wychowania publicznego, może tylko upoważniać wszelkiego rodzaju ryzykantów do swawoli w dziedzinie wychowawczej, tj. do tego między innymi, co p. Radwan, kierownik wydziału seminarjów w ministerstwie, nazwał (na zjeździe w Łowiczu) „przepalaniem wszelkich rupieci w nowym własnym ogniu”.

Nie dziw, że w tych warunkach może się wśród „rupieci” znaleźć tradycja religijna i narodowa.

P. minister sądzi, że „religia może

być w duszy człowieka wielkiem oparciem”, ale na zjazdach walnych, np. „Związku nauczycieli szkół powszechnych”, uchwalają, że „religia na terenie szkoły pacy charakter dziecka” (uchwała 1928 roku), — więc serce p. ministra chwieje się pomiędzy temi dwoma pojęciami, no i w ministerstwie powstają prądy przychylnie raczej drugiemu z powyższych poglądów na rolę religii w wychowaniu.

P. minister nie ma ani czasu, ani myśli wolnej, by wniknąć należycie w tego rodzaju stan rzeczy, myśli jego bowiem zaprzęgnięta jest całkowicie innymi sprawami. Czemże jest ona zaabsorbowana? Czy może p. minister stroskany jest tem, że w naszych województwach wschodnich postępuje rusyfikacja przez szkołę dzieci polskich? Czy może myśli jego zaprzęta się sposobami walki z prądami komunistycznymi, ujawniającymi się w szkole? Czy może z hasłami i dążeniami wrogami państwu naszemu i polskości? Nie! — na to wszystko p. minister energii ducha swego nie zużywa, zachowuje ją bowiem przedewszystkiem, jak to oświadczył w mowie sejmowej, na walkę z tym kierunkiem ideowym, który reprezentuje siłą i żywą świadomość narodową, a który ogarnia coraz szersze masy młodego pokolenia.

I to właśnie, tak martwi p. ministra i nie daje mu spokoju, aczkolwiek wyznał w Sejmie, że bez entuzjazmu przyjął ponownie tę ministerjalną. Naprawdę się jednak fatykował! — w tej walce bowiem z młodem pokoleniem które broni charakteru narodowego państwa polskiego, — broni wiary i tradycji narodowych, — chwalić nie pozyska.

Minister oświaty, który dolewa wciąż oliwy do ognia, który jątrzy i pogłębia zatarg pomiędzy instytucją wychowania publicznego a społeczeństwem, sam siebie dyskwalifikuje jako kierownik tej instytucji.

Dział „drobnych ogłoszeń”

na Pomorzu

posiada

SŁOWO POMORSKIE

w Toruniu, którego poczytność jest rzeczywista a nie urojona.

Nacjonałści niemieccy w obronie komunizmu

B. posłankę Ładzinę obrzucono kamieniami

Warszawa, 15. 3. (Tel. wł.) W Kozłu na Śląsku niemieckim odbył się odczyt, urządzony przez Związek Polaków z protestem przeciwko terrorowi sowieckiemu. Do sali wtargnęło kilkunastu mężczyzn, którzy zaczęli wolać: deutsch sprechen! Gdy sekretarz Związku Szczepaniak wezwał ich do opuszczenia sali, zaczęli śpiewać: „Deutschland, Deutschland ueber al-

les”. Wezwana policja przyszła, napastników udało się usunąć. Wyrzuceni z sali wyważyli drzwi i zaczęli rzucać flaszki i szklanki. Jednakże po chwili opuścili salę. Gdy po zebraniu prelegentka b. posłanka Ładzińska w towarzystwie kilku osób szła na dworzec, napastnicy obrzucili ją kamieniami. (w)

Manifestacja przeciw prześladowaniu chrześcijan w Bolszewji

W ostatniej chwili przypominamy o zebraniu manifestacyjnym w sprawie prześladowania chrześcijan w Bolszewji, w niedzielę, 16 b. m., o god. 6-tej wieczór — Aula Uniwersytetu Poznańskiego.

W programie: 1) Przemówienie J. Em. X. Kardynała-Prymasa, 2) Referat p. prof. Klemensa Jędrzejewskiego n. t.: „Drogi propagandy wywrotowej”, 3) Występ chóru kościelnego Poznań—Łazarz.

Wstęp tylko za biletami, które zostały wydane w Sekretarjacie Jeneral. Ligi Katolickiej. Garderoba obowiązuje.

Konferencja morską w Londynie

Londyn, (AW) 15. 3. Znowu przeważa nadzieja, że uda się przecięć kryzys — jaki przeżywa konferencja rozbrojeniowa morską. Mac Donald i Stimson usiłują teraz znaleźć formułę, któraby umożliwiła Stanom Zjednoczonym uwzględnić życzenia Francji w kwestji bezpieczeństwa. Przystępując, że mocarstwa, uczestniczące w konferencji, oświadczą się w sposób uroczysty, że w razie niebezpieczeństwa wojny podejmą wspólne działania, aby zapobiec wybuchowi wojny. Briand miał oświad-

czyć, że poczyniłby pewne ustępstwa, jeśliby istotnie przyszło do takiego zobowiązania gwarancyjnego.

„Daily Herald” donosi, iż włoski min. spraw zagranicznych Grandi go-tów jest poczynić pewne ustępstwa na rzecz Francji, o ile mogłoby się to przyczynić do uratowania konferencji od rozbitcia. Włochy zrezygnowałyby z pretensyj co do wyrównania tonażu flot. O polepszeniu się sytuacji świadczy fakt, iż zapowiadany wyjazd Brianda z Londynu odroczony został do przyszłego tygodnia.

Nowa propozycja Brianda

Paryż, 15. 3. (PAT.) Ponieważ Ameryka nie może podpisać wzajemnego paktu gwarancyjnego, Briand wystąpi znowu z propozycją zawarcia paktu gwarancyjnego śródziemnomorskiego między Anglią, Włochami, Francją i innymi państwami nadbrzeż-

nemi. Tardieu i Briand zapytują Mac Donalda, czy Anglia zgodzi się podpisać taki pakt po odmowie Ameryki. Jeżeli Anglia udzieli swej zgody, to Francja zredukuje swą flotę w miarę możliwości.

Protest kupców żydowskich w Wilnie

Wilno, 13. 3. Wczoraj w Wilnie wszystkie sklepy żydowskie były zamknięte. Równocześnie odbyły się wiece protestacyjne, na których omawiano ciężką sytuację kupiectwa ży-

dowskiego na Wileńszczyźnie i w Wilnie, sprawę ściągania podatków przez władze skarbowe oraz odrzucenia żądań kupiectwa w sprawie nowelizacji podatku. Zebrani wysłali depeşe protestacyjne do Prezydenta Rzplitej i do premjera Bartla.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

Rabusie węgla

Echa walki pod Pakością

W związku z zastrzeleniem podczas kradzieży węgla pod Pakością dowiadujemy się następujących szczegółów:

Policja i władze kolejowe w Pakości od dłuższego już czasu zwróciły uwagę na okradanie z węgla pociągów towarowych, przejeżdżających przez Pakość do fabryk w Piechcinie i Krotoszynie. Przeważnie byli to bezrobotni pobierający zasiłki, którzy w pewnym miejscu gdzie pociąg zwalnia biegu, wskakiwali na wagony i zrzucali węgiel nieraz w takich ilościach, że odwozili wozami swój łup. Z handlu kradzionym w ten sposób węglem, zyskiwano czasami tak pokaźne zyski, że jak, głosi wersja, urządzano obfite libacje.

Doszło do groźnej w swych skutkach anarchii, a zdarzyło się już raz, że policja stoczyła z szajką, złożoną z około 15 osób, poniekąd potyczkę, by odpędzić ich od wagonów. Napady węglowe powtarzały się coraz częściej, a w ostatnią niedzielę wczesnym rankiem straż kolejowa przywołała do pomocy policjanta, gdyż zauważyła całą szajkę, oczekującą na pociąg. W chwili przejazdu, kilku mężczyzn wskoczyło na wagony, zrzucając węgiel, a towarzysze ich poczęli obrzucać straż kolejową i policjanta kamieniami, strzelając równocześnie z rewolwerów. Posterunkowy strzelił kilkakrotnie w kierunku wagonów. Na stacji w Piechcinie, znaleziono jednego z najbardziej zuchwałych złodziei Kaczmara, który raniony padł na węgle i zmarł. Zauważono to dopiero na przystanku. Zwłoki złożono w szopie kolejowej w Piechcinie i zatrzymano też wagon, aż do przybycia komisji sądowej.

Kradzieże węgla z wagonów pociągów towarowych są prawdziwą plagą i od dłuższego czasu strażnicy kolejowi oraz policja toczą z złodziejami zaciętą walkę, przyczem zdarzyły się już liczne wypadki śmiertelne, jak np. niedawno w Starołęce. Ponadto zachodzą częste kradzieże węgla w pobliżu Wrześni, Gniezna i Kępna. (k)

Wielki proces

o nadużycia w kol. Kasie Emerytalnej

W ósmym dniu przesłuchano ostatniego świadka w sprawie pożyczek p. L. Demarczyka. Również i jemu, chociaż nie był członkiem K. E., udzielił zarząd ogółem 90 tys. zł. amortyzacyjnej pożyczki w ratach na budowę domu. Dodatkowo przesłuchano jeszcze dr. Postawę, który udzielił szeregu wyjaśnień w sprawie bilansu kasowego K. E.

Należność z przekazów od poszczególnych oddziałów w r. 1924 wynosiła 4 milj zł; wpłynęło zaś przeszło 3 milj zł. Winę w tem ponosiły Katowice, które 700 tys. zł nie przekazały, jednak z tej winnej sumy mogły Katowice użyć na swoje cele pewną kwotę. Z wpływu 4 milj. Kasa Em. mogła udzielać pożyczek do 2 milj. zł.

W roku 1925 wpłynąć miało z nadwyżek 4.155.590 zł, a otrzymano tylko 2 milj. 904 tys. zł. I w tym wypadku zalegały Katowice z 1.251.000 zł. Ale to były tylko nadwyżki z poszczególnych obwodów; poza tem skarb państwa jest K. E. dłużny poważne sumy. Gdy dr. Postawa objął urzędowanie w K. E. po oskarżonych w kasie był dług sięgający do blisko półtora milj. zł; dziś dorobek jej wynosi ogółem 11 milj. zł.

Trybunał po przesłuchaniu świadka, zarządził wizję lokalną u osk. Szymańskiego przy ul. Topolowej, by się naocznie przekonać, czy oskarżeni żyli wytwornie. Dalszy ciąg rozprawy sądowej rozpocznie się 20 b. m. o godzinie 9. (z)

KALENDARZYK

Sobota, 15 marca 1930.

Słońce: wschód 6,10; — zachód 17,55; — długość dnia 11 godz. 45 min.
Księżyc: wschód 18,59; — zachód 6,40; — po pełni.

Stan pogody według spostrzeżeń Stacji Meteorologicznej przy Uniw. Pozn. Sobota, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska — 2 st. C., pochmurno, wiatr północno-wschodni, ciśnienie atmosferyczne niskie 742 mm. — W ubiegłej dobie temperatura najwyższa + 6 st. C., najniższa — 3 st. C., ilość opadu 8 mm.

Stan wody w Warcie według notowań Inspekcji Drog Wodnych w Poznaniu: + 0,43 m.

Kal. słow.: Leontyna P.; — jutro Cyryl i Metody.

Kal. słow.: Długomita; jutro Ojcosława.

Nocna służba aptek

Śródmieście: Apteka św. Marcina, ul. Fr. Ratajczaka 12. — Apteka pod Białym Orłem, St. Rynek 41. — Apteka św. Piotra, ul. Półwiejska 1.

Jeżyce: Apteka Mickiewicza, ul. Mickiewicza 22.

Łazarz: Apteka p. Plucińskiego, ulica Marsz. Focha 72, narożnik ul. Niegolewskich.

Wilda: Apteka „Fortuna“, Górna Wilda 96.

W innych dzielnicach miasta apteki tamtejsze.

Pogotowie Ratunkowe Związku Lekarzy, ulica Pocztowa 30, dyżuruje we dnie i w nocy. — Telefon 55-55.

KRONIKA KOŚCIELNA

— **Nabożeństwo ekspiacyjne.** J. Em. Ks. Kardynał Prymas Polski odprawi w niedzielę, dnia 16 bm. w katedrze poznańskiej o godz. 10.15 uroczystą sumę pontyfikalną dla prześląganego Boskiego Serca Jezusowego za bolszewickie bluźnierstwa i świętokradztwa oraz dla ubłagania miłosierdzia Bożego dla Rosji, aby ustawił niej prześladowanie wiary i walka z Bogiem. Kazanie wygłosi ks. prof. dr. Seweryn Kowalski. Po sumie nastąpi wystawienie Najśw. Sakramentu, odśpiewanie suplikacyj i błogosławieństwo, poczem Najśw. Sakrament pozostanie wystawiony aż do nabożeństwa pasyjnego, które się odprawi o godz. 15.

— **Z Uniwersytetu Poznańskiego.** W poniedziałek, dnia 17 bm. o godz. 10 odprawione zostanie nabożeństwo żałobne za duszę śp. prof. dr. Ireneusza Wierzejewskiego w kościele św. Marcina, urządzone staraniem Uniwersytetu Poznańskiego.

— **Rekolekcje uniwersyteckie.** W poniedziałek, 24 bm. rozpoczyna się rekolekcje uniwersyteckie: dla pań o godz. 7.15 wieczorem pod kierunkiem rektora arcyb. sem. duch. ks. prof. Kozala z Gniezna w kaplicy sodalicyjnej przy ul. Dominikańskiej 8 i ptr., dla panów o godz. 8.15 wieczorem pod kierunkiem ks. dr. Stan. Kolińskiego ze Zgromadzenia Ducha św. z Bydgoszczy w kościele OO. Jezuitów. Rekolekcje zakończy nabożeństwo z wspólną komuniją św., które odprawi J. Em. ks. Kardynał Prymas w sobotę, 29 bm. o godz. 8 w kościele OO. Jezuitów.

— **Z Sodalicii Pań Miejskich p. w. Niepok. Poczucia N. M. P.** Nabożeństwo we wtorek, 18 bm. o godz. 9 w kaplicy św. Józefa. Zebranie plenarne o godz. 16.30 w auli uczelni im. Dąbrowski, Młyńska 10.

OSOBISTE

— **Piękny jubileusz.** P. Józefa Preislerowa obchodzi w tych dniach 80-lecie urodzin oraz 50-letni jubileusz pracy na niwie charytatywnej w parafii farnej. Ku uczczeniu Jubilatki odprawi się msza św. w poniedziałek, dnia 17 bm. o godz. 8.30 w kościele Farnym. Członków Stow. Pań Mił. św. Winc. przy Farze oraz wszystkich, którzy znają p. Preislerową z pracy charytatywnej i dobroci serca prosi się o udział w nabożeństwie.

ZEBRANIA, ZJAZDY

— **Z Tow. Młodych Przemysłowców.** Zebranie w poniedziałek, 17 bm. o godz. 20 w Domu Rzemieślniczym. Na porządku obrad referat syndyka p. Tad. Piotrowskiego p. t. „Podatek dochodowy“ oraz ważne sprawy.

— **Nadzwyczajne zebranie Tow. Pomocy dla Inteligencji** odbędzie się w czwartek, dnia 20 bm. o godz. 11 przy ul. Fr. Ratajczaka 31.

— **Z Stow. Kupców Chrześcijan.** Roczne walne zebranie odbędzie się w czwartek, dnia 20 bm. o godz. 20 w sali posiedzeń Doinu Kupiectwa Polskiego przy ul. Zwierzynieckiej 12. Na porządku obrad sprawozdania zarządu, wybór nowego zarządu i komisji rewizyjnej, wnioski i wolne głosy.

— **Narodowa Organizacja Kobiet — Koło Łazarzkie.** Zebranie walne odbędzie się w poniedziałek, 17 bm. o godz. 19.30 w szkole wydziałowej przy ul. Berwińskie go. Na porządku obrad: wybór zarządu, wykład ks. rady Binka: „Wychowanie religijne a szkoła obecna“ oraz ważne komunikaty. O udział wszystkich członków i wprowadzonych przez nich gości prosi Zarząd.

— **Ogólne zgromadzenie Ligi Obrony Powietrznej i Przeciwgazowej Komitetu m. Poznania** odbędzie się w czwartek, 10 kwietnia br. o godz. 18 w sali posiedzeń Rady miejskiej. Na porządku obrad sprawozdania i komunikaty zarządu, wybór 6 nowych członków zarządu, komisji rewizyjnej i 2 stałych delegatów na ogólne zgromadzenie L. O. P. P., uchwalenie budżetu na rok 1930. Wnioski kół L. O. P. P. zgłoszone do 3 kwietnia.

— **Z Sekcji Kolonjalnej Ligi Morskiej i Rzecznej.** Zebranie odbędzie się dnia 15 bm. o godz. 20 w sali 13 Izby Przem.-Handlowej przy ul. Mickiewicza. Sympatycy sekcji mile widziani.

— **Zebranie I. Zrzeszenia Towarzystwa dla ćwiczeń gołębi pocztowych** odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 15 w lokalu p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16.

WYKŁADY

— **Powojenne zbrojenia Niemiec.** W skład cyklu, zorganizowanego przez Zarząd Koła Miejskowego Związku Obrony Kresów Zachodnich w Poznaniu, a poświęconego zagadnieniom polsko-niemieckim, wejdzie również odczyt gen. Serdy Teodorskiego n. t. „Powojenne zbrojenia Niemiec“. Niezwykle interesujący i aktualny ten odczyt wygłoszony zostanie w dniu 17 marca (poniedziałek) o godz. 20. w sali Biblioteki Uniwersyteckiej przy ul. Fr. Ratajczaka. Wstęp bezpłatny.

— **O raku i przyczynach śmierci wskutek raka.** Przypominamy, że na powyższy temat w obecnej dobie w związku z organizowaniem Polskiego Instytutu Radowego, tak bardzo aktualny, wygłosi dzisiaj, w sobotę wykład p. prof. dr. L. Skubiszewski w sali Śniadeckich o godz. 20 w Coll. Med. Temat jak i osoba prelegenta zapewne zgramadzą na wykładzie liczne rzesze społeczeństwa poznańskiego, zaś Koło Medyków U. P. należy się uznać za zorganizowanie tego rodzaju imprezy.

— **Choroby umysłowe a małżeństwo.** Trzeci z rzędu poranek eugeniczny w niedzielę, dnia 16 bm. o godz. 12.15 zajmie się powyżej podanym tematem. Znaczenie obciążenia dziedzicznego, znaczenie różnych cech zwyrodnienia psychicznego, rola narkotyzmów (alkoholizmu, kokainizmu itp.) w życiu małżeńskim, rola histeryj i neurastenji, oto poszczególne zagadnienia, z których doniosłością wykład nie dzielnym nas zapozna.

WYSTAWY

— **Wystawa w Salonie Wlkp. Zw. Art. Plast.** (plac Wolności 14a) cieszy się dobrą frekwencją; sprzedano już kilka eksponatów. Uzupełniona jest jeszcze kilku-nastu pracami Hlonika i Pileckiego. — Prócz nich wystawiają: Stan. Beer, Dąbrowski Stan., Graczyński Józef, Łuczak Roman, Lisiecki Kazim., Mazurkiewicz Jan, Podlaskowski Wojciech i Kaz. Szmyt. Wystawa trwać będzie do dnia 26 bm. — Salon otwarty codziennie od godz. 10—16, w niedzielę i święta od 11—15.

WYCHOWANIE, KURSY

— **Kursy zawodowe fryzjerów.** Cech Perukarzy Damskich i Teatralnych Fryzjerów w Poznaniu zawiadamia, że 15 bm. zostanie otwarta wyższa szkoła techniczna dla zawodu fryzjerskiego. — Zapisy przyjmuje się w Domu Rzemieślniczym, ul. Ratajczaka (sala 107) lub u kierownika kursu p. A. Kolendowicza, św. Marcin nr. 16-17.

KRONIKA FILMOWA

— **„Deszcz róż“.** Wobec niesłyszanych dotąd w dziejach kinematografii zainteresowania się publiczności przepięknym filmem „Deszcz róż“, Komitet Propagandy dobrego filmu przedłuża wyświetlanie tego obrazu aż do odwołania. — Seanse w Domu Rzemieślniczym (ul. Fr. Ratajczaka) codziennie o godz. 6 i 8, w niedzielę o godz. 4, 6 i 8 wieczorem.

ŻYCIE SOKOLE

— **Sokolice Wilda.** Zbiórka na nabożeństwo białe o uproszenie pomocy dla ofiar religijnych w Bolszewji dnia 16 bm. o godz. 10 w kościele parafjalnym Zmartwychwstania Pańskiego na Wildzie. Wszystkie druhy umundurowane i nieumundurowane zechcą wziąć udział w tem nabożeństwie.

— **Sokolice gniazda XII** biorą gremjalnie udział w nabożeństwie manifestacyjnym przeciw prześladowaniom religij w niedzielę, 16 bm. o godz. 10 w kościele farnym. Umundurowane i nieumundurowane pod sztandarem. Zbiórka o godz. 9.40 Nowy Rynek.

— **Sokolice Poznań XV. (Chwaliszewo-Śródka).** Msza św. w katedrze o godz. 10.15, celem zmanifestowania przeciw prześladowaniom religijnym w Rosji. — Zbiórka o godz. 10 na placu Tumskim.

— **Żeńskie Tow. Gimn. „Sokol“ Poznań XVI.** Zbiórka wszystkich druhen dnia 16 bm. o godz. 10.45 przy kościele parafjalnym, celem wzięcia udziału w mszy św. ekspiacyjnej na intencję prześladowań religij katolickiej w Rosji. Wobec tego zwiedzenie ratusza nastąpi później.

— **Sokol Poznań II. Jeżyce.** Zebranie plenarne odbędzie się dnia 16 bm. o godz. 18 w lokalu p. Kasperkowej przy ul. Kraszewskiego 16. — Zbiórka wszystkich druhow umundurowanych i nieumundurowanych tegoż dnia o godz. 10.45 rano przy kościele parafjalnym, celem wzięcia udziału w mszy św. ekspiacyjnej a intencję prześladowań religij katolickiej w Rosji.

— **Sokol Poznań-Wilda.** Zbiórka wszystkich druhow o godz. 10 przed kościołem OO. Zmartwychwstańców, celem wzięcia udziału w mszy św. na intencję prześladowań religijnych w Rosji.

Przy cierpieniach hemoroidalnych, objawach obrzęku wątroby, obstrukcji, popękaniu kiszki grubej, owrzodzeniach, parciu na moc, bólu w krzyżu, ucisku w pierśsiach, niepokoju w sercu, zawrotach głowy, stosowanie naturalnej wody gorzkiej Franciszka Józefa sprawia zawsze przyjemną ulgę, a niekiedy i zupełne wyleczenie. Specjaliści chorób wewnętrznych zalecają takim chorym pić codziennie rano i wieczorem po pół szklanki wody Franciszka Józefa. Ządać w aptek. nw 9339

PODZIĘKOWANIA

— **Przykład godny naśladowania.** P. Andrzej Rynowiecki, Półwiejska 32, przesłał 100 świeżych bochenków chleba na ręce Poznańskiego Okręgu „Caritas“ dla ubogich. N. N. ofiarował dla ubogich worki kaszy. — Za tak hojne i szczerze dary Poznański Okręg „Caritas“ (Nowy Rynek 13) składa serdeczne „Dóg zapłać“.

KOMUNIKATY RÓŻNE

— **Powstańcy i Wojacy — Wilda.** W niedzielę, 16 bm. zwiedzenie browarów Huggera. Zbiórka dla członków wraz z rodzinami i gości o godz. 10 rano, narożnik ul. Półwiejskiej i Wałów Jagiellończyka (dawn. Brama Wildecka).

— **Tow. Pomocy dla Inteligencji** powstało w r. 1924 i działalność swą rozwija stale, dając pomoc tym, którzy nędzę znoszą w ukryciu. Towarzystwo wspiera stare i chore osoby z zubożałej inteligencji, dając im stale zapomogi miesięczne, bony na obiady w kuchni dla inteligencji, bony na chleb i mięso, a najbardziej potrzebującym ubrania; młodym lub zdolnym do pracy wyszukuje posady i zarobki. Fundusze Towarzystwo zdobywa ze składek członkowskich i jednorazowych datków. Zwracamy się niniejszem z gorącą prośbą do wszystkich osób rozumiejących smutną dolę tych wykołajców losu, aby zapisywaniem się na członków Towarzystwa i ofiarą dobrowolną przyczynili się do poprawienia ich bytu. Kursorka Towarzystwa chodzi po domach i zbiera skłódki członkowskie. Prosimy bardzo o zapisywanie się na członków, roczna składka 12 zł. Biuro mieści się przy ul. Fr. Ratajczaka 31.

— **Koncesja na aptekę.** W nr. 11 Poznańskiego Dziennika Wojewódzkiego z d. 8 bm. ogłoszony jest konkurs na koncesję apteki Kujawa z Bydgoszczy przy Zbożowym Rynku. Termin zgłoszeń upływa d. 5 kwietnia br.

— **Czwartacy Wielkopolscy!** Wszystkich panów, którzy kiedykolwiek służyli w 58 pułku piechoty (4 pułku strzelców Wielkopolskich) bez względu na stopień wojskowy — prosi Komitet Organizacyjny o łaskawe przybycie na zebranie organizacyjne powstającego Stowarzyszenia byłych żołnierzy 4 pułku Strzelców Wielkopolskich, które odbędzie się dnia 6 kwietnia br. o godz. 11 w koszarach 58 pp. w Poznaniu przy ul. Bukowskiej.

— **Wycieczka do Jugosławji.** Święta Wielkanocne na słowiańskim brzegu Adriatyki spędzą w słońcu uczestnicy wycieczki przygotowanej przez Towarzystwo Polsko-Jugosłowiańskie. Droga wiedzie na Wiedeń. Etapami wycieczki są wyspa Rab, Split z Trogirem i Saluną, Dubrownik z wyspą Lakrum, Zatoka Kotorska z wyściami na Lowczen, a następnie w Bośni Serajewo, Jajce, Banjaluka. Powrót przez Zagrzeb i Wiedeń. Koszta wycieczki obliczane na 17 dni, zapewniającej wygodę (podróż II kl.), wypoczynek i dostępność wszystkiego, co dać może przeżycia piękne i kształtujące, obliczono na 850 zł. Ograniczona ilość miejsc wymaga wczesnego zgłoszenia pod adresem Towarzystwa Polsko-Jugosłowiańskiego (Hotel Polonia, pokój nr. 132a, tel. 78-54, 78-55 i 78-56). Do dnia 22 bm. należy wpłacić na konto „Wycieczka do Jugosławji“ w Banku Związku Spółek Zarobkowych, plac Wolności, 50 zł na koszt organizacji i pierwszą ratę w kwocie 150 zł. Dnia 17 bm. odbędzie się zebranie informacyjne (ul. Garncarska 9. III. p. godz. 6 popoł.) Kierownik wycieczki prof. Kilarski przedstawi szczegółowy plan drogi. Informacyj można zasięgnąć w lokalu Towarzystwa (tel. 7854, 55, 56) w godz. od 5 do 7 popoł. i u kierownika wycieczki (tel. 34-49).

— **Związek b. Zawodowych Wojskowych Rz. P.** z siedzibą w Bydgoszczy przystąpił do scentralizowania organizacyjnego wszystkich organizacji byłych zawodowych wojskowych i prosi o nadesłanie dokładnych adresów. Szczegółowy plan działalności i odpowiednie instrukcje prześle się zainteresowanym bezpośrednio. Zgłoszenia zechcą zainteresowani nadesłać do sekretariatu głównego zarządu w Bydgoszczy, ul. Kujawska 127.

KRONIKA MIEJSCOWA

— **Harcerz polski Jerzy Jeliński,** który dokonał podróży autem z flagą Polski naokoło świata, przybył do Poznania i w dniach najbliższych wyświekli barwnymi przeżościami swój niezwykły raid propagandowy po krajach Europy, Ameryki, Afryki i Dalekiego Wschodu, opowiadając o przeżyciach i przygodach dwuletniej podróży, za którą został odznaczony przez rząd Rzeczypospolitej Polskiej srebrnym krzyżem zasługi.

Ze Związku Straży Pożarnych na Wól. Pozn. Na ostatnim posiedzeniu zarządu nowy prezes Związku p. generał brygady Taczak, którego Rada Związku wybrała jednogłośnie, został przez wiceprezesa p. burmistrza Scholla z Szamotuł wprowadzony w urząd. W pięknym przemówieniu, jako żołnierz z krwi i ciała, dziękował p. generał Taczak za zaufanie i przyrzekł starać się wszelkimi siłami, ażeby pożarnictwo w województwie poznańskim podnieść do należytego poziomu. Po tym akcie odbyło się pod przewodnictwem nowego prezesa posiedzenie zarządu, które trwało blisko 3 godz. Na posiedzeniu tem został ustalony nowy plan pracy Związku. Nowy prezes zamierza zwiedzić w roku bieżącym w towarzystwie p. inspektora pożarnictwa wszystkich straże pożarne. (o.)

KRONIKA WYPADKÓW

Tajemniczy wypadek. W godzinach południowych na Św. Marcynie w pobliżu ul. Garnarskiej upadła, tracąc przytomność 18-letnia uczestniczka kursów handlowych, Helena S. U chorej wystąpiły objawy zatrucia. Przewieziono ją do lecznicy. Szczegóły tej niezwykłej sprawy są następujące: S. miała poznać przed kilkunastu dniami pewnego mężczyznę, z którym spotkała się w piątek po raz drugi i poszła do nieznannej jej kawiarni (nie wie również na jakiej ulicy), gdzie wypita herbatę o dziwnym smaku. W pewnym momencie nieznamy dał towarzysze swej jakiś zajmujący list do czytania i oddał ją. Po wyjściu na ulicę po pewnym czasie S. nagle zaślaba. — Cała historia wygląda fantastycznie, należy zatem odczekać, aż władze ją wyjaśnią. (k.)

KRONIKA POLICYJNA

P. Franciszek Schulz, ul. Kościelna 15, prosi nas o zaznaczenie, że nie ma nic wspólnego z J. F. Szulcem, wymienionym w ogłoszeniu pt. „Ostrzeżenie” w nr. z dnia 10 bm.

Kradzieże i włamania. Z kurnika p. Candeckiej Waclawa przy Drodze Urbanowskiej i skradziono koguta i 10 kur. Ujęto sprawców kradzieży w osobach Naroznego Stefana, Obarskiego Stanisława i Kwiatkowskiego Czesława z ul. Zródlanej nr. 3, którzy przyznali się do winy. — P. Reszkomor Karolowi, ul. Marsz. Focha 53, skradziono wyrobów mięsnych za około 1000 zł. Sprawcą kradzieży jest uczeń rzeźniarki A., który przyznał się do winy. — Nieznani osobnicy usiłowali włamać się do składu delikatosów p. Hoffmanna przy ul. Strzeleckiej 28 przy pomocy oderwania zawiasów u tylnych drzwi, lecz zostali przez patrol policyjny spłoszeni i zbiegli. (z.)

KRONIKA SĄDOWA

O zabójstwo męża. Dnia 11 bm. rozpatrywał sąd okręgowy w Gnieźnie sprawę karną przeciwko Magdalenie Rosikiewiczowej z Gniezna o zbrodnię z par. 226 k. k. Akt oskarżenia zarzuca, że dnia 7 grudnia 1929 zadala mężowi swemu Rochowi ciężki uraz cieleśny nożem szewskim, czem spowodowała śmierć męża. — Oskarżona przyznała się do winy, tłumacząc swój postępek tem, że mąż doprowadził ją do rozpacz swą brutalnością i pijaństwem. Podczas rozprawy przesłuchano jako rzeczoznawców pp. dr. Pajderskiego i Szalkowskiego, którzy udowodnili, że śmierć nastąpiła z powodu przecięcia tętnic nożem i że natychmiastowa i odpowiednia pomoc uratowałaby życie Rosikiewiczowej. Świadczenie zeznań, że pocięła Rosikiewiczów było nieszczęśliwe. Prokurator żądał ukarania 4-letniem więzieniem, zaś obrona uwolnienia względnie łagodnego wymiaru kary. Następnie sąd ogłosił wyrok, uznając oskarżoną winną zbrodni z art. 226 k. k. (uraz z wynikiem śmiertelnym) i skazał ją na karę więzienia przez 15 miesięcy. (br.)

Z OSTATNIEJ CHWILI

Wielki pożar podczas młócenia. — Groźny pożar wybuchł w Ostrobrudkach w powiecie rawickim podczas młócenia zboża parową młóckarnią w stodole p. Fr. Pernaka. Spaliła się stodoła ze zbożem i garnitur młocarniany łącznej wartości około 125 tys. złotych. Straty są bardzo dotkliwe, gdyż ubezpieczenie w Kraj. Ubezpieczeniu Ogniomu pokrywa za ledwie straty na sumę 60 tys. złotych. Ogień powstał od iskier, ulatniających się z komina lokomobili. (k.)

Straszliwy wypadek przy pracy. W Dopiewie w powiecie poznańskim została pochwycona przez transmisję sieczkarni 14-letnia Pelagja Wiśniewska. Wtórniem nieszczęśliwa dziewczyna i rzuciła ją kilkakrotnie tak niebezpiecznie, że odniosła obrażenia, zagrażające jej życiu. Noga do kostki została strząskana na bezkresną masę. Ofiarę wypadku przewieziono w stanie ciężkim do lecznicy miejskiej w Poznaniu, gdzie dokonano natychmiastowej operacji. (k.)

Ujęto złodzieja. Dnia 11 bm. włamano się do gospodarza Ryszarda Majera w Borówcu niedaleko Pobiedzisk i skradziono 6 ctr. pszenicy. Wszczęte natychmiast dochodzenia ujawniły sprawcę w osobie niejakiego Hensla z Pobiedzisk. Przy aresztowaniu znaleziono pieniądze, uzyskane za sprzedaną pszenicę, które skonfiskowano, a sprawcę odstawiono do dyspozycji sędziego śledczego. Pieniądze wrócono poszkodowanemu. (pp.)

Aresztowanie oszusta. Policja w Pobiedziskach ujęła niejakiego Zygmunta Pawlaka z Bednar. Pawlak posiadał wszelkie fałszowane i wystawione przez aresztowanego już uprzednio Biegańskiego na firmę: „Dom Rolniczo-Komisowy w Poznaniu, ul. Skarbowa 18”. Puszczal je w obieg, kupując za nie rowery itd. Poszkodował w ten sposób 7 osób na łączną sumę 1500 zł. (pp.)

Echa zbrodni w Januszewie. Straszne szczegóły wychodzą obecnie na jaw w związku z zbrodnią w Januszewie. Jak wiadomo, aresztowano i osadzono w więzieniu śledczym siostrę mordercy swej żony gospodarza Kuźmy z Januszewa, Franciszkę Kuźmównę, podejrzaną o współudział w morderstwie. W więzieniu śledczym zeznała obecnie Franciszka K., że swego czasu porodziła nieślubne dziecko, które rzekomo za namową ojca dziecka wkrótce po urodzeniu w ten sposób usunęła, że poderżnęła mu brzytwą gardło. Następnie porabiała zwłoki i razem ze ziemniakami ugotowała, podając jako straż trzodzie. Na mocy tych zeznań aresztowano i osadzono w więzieniu Józefa Maderka, rzekomego ojca dziecka i brata zamordowanej Kuźmowej. Czy zachodzi akt zemsty ze strony Kuźmówny, czy straszne obwinienie polega na prawdzie, wykaże dalsze śledztwo. (ks.)

Zabójstwo. W restauracji dworcowej w Kowalewie na Pomorzu, której dzierżawcą jest restaurator Kowalewski, bawilo się dnia 11 bm. większe grono młodzieży, wśród której znajdował się robotnik Leon Strzelecki, lat 21. Gdy przyszło do zapłaty, urządziłi goście burdę, tłukąc szyby w oknie itp. Kowalewski chwycił wówczas za broń i strzelił kilkakrotnie w kierunku rozwydrzonych chłopaków, kładąc trzupem Strzeleckiego i raniąc niejakiego Kurkowskiego w głowę. Kowalewski został aresztowany. (x.)

Z WIELKOPOLSKI

Mosina. (Opieka nad ubogimi.) Z inicjatywy ks. prob. Kalkowskiego i pod protektorem Magistratu i Rady miejskiej utworzył się komitet, celem ulżenia doli najbiedniejszych miasta w miesiącach zimowych. Specjalna komisja ma stwierdzić liczbę osób, potrzebujących wsparcia, oraz zbierać deklaracje, jaką kwotę każdy z obywateli zamierza ofiarować na doraźną pomoc najbiedniejszym do dnia 30 kwietnia br. Ostatnio przystąpiono do wydawania biednym w liczbie 154 osób naturalij, jak chleba, mąki, smalcu, kaszy itd. Inicjatorom jak i ofiarodawcom należy się pełne uznanie.

(Poczta.) W ub. tygodniu rozpoczął tutejszy urząd pocztowy doręczanie przesyłek pocztowych w mieście również w godzinach popołudniowych, zatem dwa razy dziennie. Zarządzenie to należy uważać za bardzo celowe.

(Osobiste.) Na ostatnim zebraniu Rady miejskiej powzięto uchwałę, mocą której Magistrat i Rada miejska zamianowała ogólnie poważanego i zasłużonego seniora obywatelstwa, długoletniego członka Rady miejskiej, optekarza Zacheusza Rittera, honorowym obywatelem miasta. (sc.)

Gniezno. (Przeciw prześladowaniu w Rosji.) Dnia 16 bm. o godz. 17 odbędzie się w „Hotelu Europejskim” zebranie protestacyjne przeciw prześladowaniom religij katolickiej w Rosji.

(Turniej szachowy.) W lokalu p. Różyckiego odbyło się zebranie kierowników poszczególnych sekcji szachowych w sprawie urządzenia turnieju szachowego o mistrzostwo m. Gniezna na rok 1930. Otwarcie rozgrywek nastąpi dnia 17 bm. w lokalu p. Różyckiego. Zgłoszenia uczestników przyjmuje do poniedziałku p. Eliks, ul. Chrobrego 10 i p. Białkiewicz, fabryka „Herkules” tel. 26. (br.)

Znin. (Kurs Ligi Obrony Przeciwgazowej.) Instruktor powiatowy L. O. P. P., p. Paluszkiwicz ze Zninia urządził w Rogowie kurs przeciwgazowy. Ilość uczestników na pierwszych trzech wykładach była dość duża. Dalsze wykłady gromadziły coraz mniej uczestników, tak, że kierownik kursu musiał wykłady zawiesić. Smutny to objaw.

(Z Kółka Rolniczego.) Walne roczne zebranie Kółka Rolniczego w Wenecji odbyło się przy udziale 30 członków. Zagał je prezes p. Gawrych. Referat „O kryzysie gospodarczym” wygłosił p. dyr. Sinta. Skład nowego zarządu jest następujący: prezes — W. Gawrych, sekretarz — Dereziński, skarbnik — S. Zwolenkiewicz; Mazany i Romański — ławnicy. — Kółko Rolnicze posiada własną bibliotekę, liczącą 80 książek z dziedziny rolnictwa.

(Z życia młodzieży.) Na walnym zebraniu Stow. Młodzieży Polskiej wybrano nowy zarząd, do którego weszli pp.: Jan Jurek — prezes, Antoni Gadziński — zast. prezesa, Stan. Zwolenkiewicz — sekretarz, Stan. Gadziński — skarbnik, Edmund Wachowiak — bibliotekarz, Ant. Gadziński — gospodarz, Michał Zabłocki — naczelnik, Jan Jurek — zast. naczelnika.

(Szczęśliwy ojciec.) Żona rolnika Stanisława Kupsika w Wiewiorczynie porodziła w dniu 8 bm. dziewczynkę syna, któremu dano imię Ryszard Ignacy. Pan Kupsik poprosił Pana Prezydenta na ojca chrzestnego.

(Nowa centrala telefoniczna.) W Urzędzie pocztowym w Zninie rozpoczęła swą czynność nowa centrala telefoniczna z dniem 13 bm. Dotychczasowa stara centrala nie odpowiadała już nowoczesnym wymaganiom. (zk.)

Zbąszyń. (Wykłady T. C. L.) Komitet oświatowy Tow. Czytelni Ludowych w Zbąszyniu urządza w czasie Wielkiego Postu cykl wykładów publicznych. Przemawiać będzie ks. Rywolt pt. „Z terenów misyjnych”, dnia 19 bm.; p. Wojciechowski „O Adamie Mickiewiczu” dnia 26 bm.; p. Just „Matejko” 2 kwietnia rb.; p. dr. Kurlus „Jak należy zachować się podczas choroby” 9 kwietnia; ks. prob. Płotka „Z życia naszych emigrantów”. Wykłady odbywać się będą w czytelni T. C. L. w szkole przy pl. Wolności. Początek o godzinie 20. Wstępne 20 gr.

(Zmiany w sądzie.) Z dniem 15 bm. rozpoczął urzędowanie sędzia powiatowy p. Płotka, brat ks. proboszcza, dotychczasowy sędzia przy sądzie grodzkim w Chodzieży. Równocześnie mianowano sekretarzami sądowymi pp. Haenela i Kiczko-wiaka, dotychczasowych podsekretarzy sądowych, którzy przed wydziałem egzaminacyjnym Sądu Apelacyjnego w Poznaniu złożyli egzamin z wynikiem dobrym. (zt.)

Wronki. (25 lat pracy charytatywnej.) Konferencja Pań św. Wincentego a Paulo obchodziła w pierwszych dniach marca 25-lecie pracy charytatywnej. Rano odbyło się nabożeństwo w kościele farynym z wspólną komunią św. Okolicznościowe kazanie wygłosił ks. prob. Pankowski. Po mszy św. odbyło się śniadanie, poczem uroczyste zebranie przy udziale 100 osób. Obrady zagał ks. Pankowski. Na przewodniczącego zebrania poproszono p. Jordana z Wierzbocinka, zaś do pióra burmistrza p. Ratajczaka. Sekretarka p. Zofja Wróblewska w treściwym referacie dała pogląd na działalność towarzystwa w ciągu 25 lat. Pamięć założyciela śp. ks. prof. Józefa Kapsy oraz śp. Otylii Wilczoskiej i wszystkich zmarłych członków uczczono przez powstanie. Następnie składały życzenia delegacje pań z Szamotuł, Obrzyckiej i towarzystw miejscowych. 15 członkom-jubilatom wręczono artystycznie wykonane dyplomy. — W związku z uroczystością odbyła się wieczornica. (os.)

Borek. (Z Katol. Koła Pań.) Dnia 9 bm. urządziło Katol. Koło Pań przedstawienie amatorskie p. t. „Kopciuszek”. Amatorzy wywiązały się z swego zadania bardzo dobrze. Sala była tak przepelniona, jak jeszcze nigdy, wobec czego na życzenie publiczności, wystawiono sztukę raz jeszcze w poniedziałek i znowu z tem samym powodzeniem. Nawet okoliczne szkoły się zjechały, aby nie ominąć okazji, zobaczenia tak świetnie odegranego przedstawienia. (cz.)

TEATRY

Z Teatru Wielkiego. Dziś, w sobotę „Frasquita” ze znakomitą prymadonną Melą Grabowską w roli tytułowej. W niedzielę, 16 bm. o godz. 15 po cenach znizonych „Księżniczka dolarów” z pp. Fontanówną, Grabowską, Karską, Nochovic, Bratkiewiczem, Gruszczyńskim i Wiśniewskim, kapelmistrz p. Eichstaedt. Wieczorem pod kierunkiem dyr. Wojciechowskiego „Szwanda Dudziarz” z pp. Bojar - Przemieniecką, dr. Roesslerówną, Karpackim, Perkowiczem, Romanowiczem i Zatheym.

W poniedziałek po raz trzeci „Frasquita” z pp.: Fontanówną, Grabowską (tytułowa), Bratkiewiczem, Raczkowskim i Sendekim, kapelmistrz p. Latoszewski. We wtorek „Blanchefleur” z pp. Fedyczkowską, Majchrzakówną, Szafrąnską, Majem, Wiśniewskim i Zatheym, kapelm. dyr. Wojciechowski.

Z Teatru Polskiego. Dziś wielka komedia Szekspira „Kupiec wenecki”, którą gremjalnie odwiedza ucząca się młodzież różnych zakładów naukowych. Jutro po południu po cenach znizonych wyborna komedia W. Kelemena „Komedia o prawdzie”. Wieczorem wypełniająca stałe teatr do ostatnich miejsc, pełna słownego dźwięku komedia J. Rączkowskiego „Nad polskim morzem”.

Jubileuszowe przedstawienie utalentowanego artysty Zygmunta Noskowskiego odbędzie się we wtorek, 18 marca. Odegrana będzie głośna swego czasu komedia W. Scribe'a „Walka kobiet” z Jubilate-m w popisowej roli Barona. Obsadę stanowią popisowe sily naszego zespołu.

Z Teatru Nowego. Dziś, w sobotę po raz drugi sensacyjna sztuka amerykańska p. t. „Artyści”, którą przyjęto na wczorajszej premierze niezwykle gorąco. Rozentuzjowana publiczność darzyła artystów niemiłkającymi oklaskami. Doskonala calosc uzupelniaja prześliczne dekoracje p. Al Kobrynia.

W niedzielę o godz. 3.30 po poł. po cenach znizonych sztuka Edgara Wallace'a p. t. „Ten, który zmienił nazwisko”.

Najsławniejszy skrzypek holenderski

JAN DAHMEN który przez swój recital jak i występ jako solista w koncercie symfonicznym Filharmonji Poznańskiej w listopadzie r. ub. podpił odrazu naszą muzykalną publiczność, wystąpi ponownie w czwartek, dnia 20 b. m., wieczorem o godz. 8 w sali Domu Ewangelickiego. Na swych występach w Poznaniu okazał się JAN DAHMEN jako pierwszorzędnny wirtuoz i muzyk, którego gra pełna temperamentu wywołuje u publiczności pełne uznanie i wprowadza wszystkich w zachwyty. Program, jaki artysta dla Poznania wybrał, jest rzadko spotykany, i tak wykona BRAHMSA Sonate d-moll, MOZARTA Koncert D-Dur, Czajkowskiego Koncert i Viouxtempssa Ballade i Polonez. — *Przy fortepianie Mona Dahmen.*

Występ tego znakomitego skrzypka wywoła wśród naszej publiczności wielkie zainteresowanie, tem więcej, że ceny biletów wyznaczono zostały od 2 do 8 zł, które już nabyć można w składzie cygar p. A. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38.

Koncert ten organizuje dyr. koncertów Rozmariowicza. zw 22 248

Niebywałe zainteresowanie dzisiejszym występem

Kazimierza Krukowskiego w „Słońcu”. Kazimierz Krukowski, bezspornie jeden z najznakomitszych humorystów i piosenkarzy polskich, ulubieniec publiczności, as teatru Qui Pro Quo niezrównany odtwórca rozmaitych postaci, zwany popularnie „Lopkiem”, którego każdorazowe występy ściągają olbrzymie tłumy publiczności — przybywa do Poznania i wystąpi jedyny raz dziś w sobotę, 15 marca r. b., o godz. 11 wiecz., w teatrze „Słońce”. Znakomity artysta wykona cały szereg najnowszych swych a bezkonkurencyjnych „przebojów”, które mu zyskały tak wielką popularność. W wieczorze przyjmą udział ponadto: **Mila Kamińska**, świetna tancerka, **Zofja Pinińska**, doskonała pęsnierka, **Adam Rapacki**, piosenkarz przy własnym akompaniamencie i **Stanisław Cywiński**, solista słynnego baletu Pawłowej. Jedyny występ **Kazimierza Krukowskiego** i towarzyszy wzbudził kolosalne zainteresowanie w Poznaniu. Wszyscy wybierają się dzisiaj gremjalnie do „Słońca”, by spędzić dwie wesołe godziny — gdyż chyba nie może być smutno tam, gdzie przewodzi sam **Krukowski**, który zawsze i wszędzie cieszy się olbrzymim i zasłużonym powodzeniem a kapitalnymi swymi monologami, piosenkami i arcydowcipnymi satyrkami — potrafi rozruszać wszystkich najsmutniejszych melancholików i pesymistów, których nie brak przecież w dzisiejszych smutnych czasach. Pragnąc wszystkim umożliwić wesołe spędzenie wieczoru Dyrekcja — ustanawia minimalne ceny biletów od 2-6 złotych. Sprzedaż biletów w składzie cygar p. Szejbrowskiego — ul. Gwarna 20 — telefon 56-38, wieczorem o godz. 8 przy kasie. zw 22 320

W poniedziałek, dnia 17. bm. wystąpi

Znany Poznanowi i słynny na cały świat znakomity pianista - wirtuoz **Alfred Hoehn** odbywa obecnie drugie w tym sezonie wielkie tournée po Polsce i wystąpi u nas w poniedziałek, dnia 17 marca wieczorem o godzinie 8 w sali Dcmu Ewangelickiego (ul. Wjazdowa 8). **Alfred Hoehn** odznacza się specjalnie jako interpretator dzieł klasycznych i jako taki zyskał w szerokim świecie wielkie uznanie. Jego interpretacje Bacha i Beethovena są nierównane, to też program, który artysta dla Poznania wybrał, zainteresował szerokie masy naszej muzykamej publiczności. Z większych dzieł wykona artysta: Bacha chromantyczna Fantazja i Fuge, Mozarta Fantazje d-moll, Beethovena Sonate e-moll op. III. Późem odegra Hoehn utwory Chopina i Schumanna Etudes symphoniques. Sprzedaż biletów na ten wysoce artystyczny koncert odbywa się w składzie cygar A. Szejbrowskiego, ul. Gwarna 20, telefon 56-38, w dzień koncertu od godziny 7 wieczorem przy kasie. zw 22 247

Teatr Wielki
DZIŚ — „Frasquita” — operetka Lehara. Niedziela, 16 3 po poł. „Księżniczka dolarów”, operetka Falla. Niedziela, 16 3 wieczorem „Szwanda Dudziarz”, opera Weinbergera. Poniedziałek, 17. 3. „Frasquita”, operetka Lehara. Wtorek, 18. 3. „Blanchefleur”, opera Kientzela. Środa, 19. 3. „Pan Twardowski”, operabalet Różyckiego. Czwartek, 20. 3. „Frasquita”, operetka Lehara. Piątek, 21. 3. „Casanova”, opera komiczna Różyckiego. Sobota, 22. 3. „Frasquita”, operetka Lehara. Niedziela, 23. 3. popoł. „Krysia Leśniczanka”, operetka J. Jarno. Niedziela, 23. 3. wiecz. „Szwanda dudziarz”, opera Weinbergera. Poniedziałek, 24. 3. „Frasquita”, operetka Lehara. Wtorek, 25. 3. „Straszny dwór”, opera Moniuszki. Początek o godzinie 8 wieczorem. Po rozpoczęciu przedstawienia nikt na salę wpuszczony nie będzie.

Teatr Polski
DZIŚ — „Kupiec wenecki”. Niedziela, 16. 3. po południu „Komedia o prawdzie”. Niedziela, 16. 3. wieczorem „Nad polskim morzem”. Poniedziałek, 17. 3. „Nad polskim morzem”. Wtorek, 18. 3. „Walka kobiet”, premiera. (Jubileusz Zyg. Noskowskiego.) Środa, 19. 3. popoł. „Kopciuszek”. Środa, 19. 3. wiecz. „Walka kobiet”. Czwartek, 20. 3. „Walka kobiet”. Piątek, 21. 3. „Teatr wieczystej wojny”. Sobota, 22. 3. „Walka kobiet”. Niedziela, 23. 3. popoł. „Kupiec wenecki”. Niedziela, 23. 3. wiecz. „Nad polskim morzem”. Poniedziałek, 24. 3. „Teatr wieczystej wojny”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w kasie teatralnej (Teatr Polski ul. 27 Grudnia).

Teatr Nowy
DZIŚ — „Artyści”. Niedziela, 16 3. popoł. „Ten, który zmienił nazwisko”. (Ceny znizone). Niedziela, 16. 3. wiecz. „Artyści”. Poniedziałek, 17 3. „Artyści”. Początek o godzinie 8 wieczorem. Bilety poprzednio do nabycia w składzie cygar p. Zwartowskiego, narożnik ul. Gwarnej i 27 Grudnia.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

W OBRONIE PRZYRODY

JEZIORO GÓRECKIE ZAGROŻONE?

W początkach września roku ubiegłego Dyrekcja Wojewódzka Lasów Państwowych odmówiła Wielkopolskiemu Związkowi dla Popierania Turystyki pozwolenia na przycinanie i wycinanie drzew na drodze do przepięknego jeziora Góreckiego. Związkowi chodziło o to, aby utworzoną w ten sposób drogą puścić nad jezioro autobusy z Poznania i „uprzętnie” je tym amatorom przyrody, którym nie chce się pięknego spaceru od stacji kolejowej do jeziora, ale na piwo do nadbrzeżnej restauracji chętnieby przyjechali.

Tymczasem lasy dokoła jeziora góreckiego stanowią zapisany półrezerwat przyrodniczy i Dyrekcja Lasów zwróciła się o opinię do Okręgowego Komitetu Ochrony Przyrody na Wielkopolską i Pomorze. Prof. dr. Adam Wodziczko, delegat Państwowej Rady Ochrony Przyrody oświadczył się w motywowanym orzeczeniu przeciw niszczeniu i wycinaniu drzew dla autobusów z powodów następujących: a) ruch autobusowy i zwiększony automobilowy prywatny niszczy dotychczasowy spokój i ciszę w lasach nad jeziorem, przez co pozbawione zostaną jednej z naczynnych wartości jako miejsca wytchnienia i odpoczynku; b) ruch automobilowy po dzisiejszej ustronnej drodze lepszej a zwłaszcza tuż przy kurzu autobusów uniemożliwi korzystanie z tej drogi wielokrotnie liczniejszym pieszym wycieczkowiczom, dla których jest to obecnie najczęściej uczęszczany szlak przez lasy; c) rozszerzenie drogi, urządzenie placu postojowego nad jeziorem, rozbudowa restauracji, wszystko to połączone będzie z częściowym zniszczeniem pierwotnej roślinności, która stanowi największą ozdobę Ludwikowa a posiada ponadto pierwszorzędne znaczenie pod względem naukowo-dydaktycznym, dzięki czemu była chroniona już za czasów pruskich. Jeżeli chodzi konieczność o udostępnienie jeziora liczniejszemu rzeszom pewnej kategorii wycieczkowiczów, to można bez szkody dla pieszych i dla krajobrazu poprowadzić ją od Pożegowa do polany Pożegowskiej w oddaleniu około 1 km. od brzegu jeziora. Okręgowy Związek Kas Chorych w Poznaniu, zamienił turystyczną restaurację Staszycówka na sanatorium dla gruźliczych, a przez to zniszczył bezwzględnie dużą część wartości turystycznych obszaru Ludwikowa; dopuszczenie więc komunikacji automobilowej nad samo jezioro Góreckie może pozbawić uroku i wartości to ostatnie „uroczyisko” w okolicy Poznania. Wobec niezbitości udokumentowanej opinii prof. dr. Wodziczki, Dyrekcja Lasów nie pozwoliła utworzyć traktu autobusowego i nie zgodziła się na miejsce postoju dla autobusów przy jeziorze.

Teraz — może w związku z przygotowaną wystawą turystyczno-komunikacyjną — znów słychać, że mają być podjęte starania o niekulturalne i nikomu nie potrzebne „udostępnienie” przepięknego jeziora, do którego każdy ma dostęp, kto tego zapragnie. Trzeba mieć nadzieję, że ta już na rzecz cywilizacji przesądzona sprawa nie będzie w żadnej postaci wznowiona i że zarówno Wojewódzka Dyrekcja Lasów Państwowych, jak Państwowa Rada Ochrony Przyrody obronią w razie potrzeby ten czarujący zakątek. Zresztą i ze stanowiska wielbicieli kufia, lepiej smakuje piwo, gdy się przed nim odbędzie porządny spacer. J. M. l.

Książki nadesłane

Dr. A. Ryniewicz: „Wybór języków obcych w naszych szkołach a interesy ogólnopństwowe”. Warszawa 1930. — Odbitka z „Kwartalnika Pedagogicznego”.

Władysław Lichtarowicz: „Fundusz kultury w Lotwie”. Warszawa 1929. Nakł. Kasy im. Mianowskiego.

Piotr Maślankiewicz: „Analiza sprawozdań bibliotecznych Tow. Czyt. Lud.” Warszawa 1930. Odb. z „Polskiej Oświaty Pozaszkolnej”.

Stanisław Grabski: „Państwo narodowe”. Lwów 1929. Nakł. Księg. Wyd. L. Igl. Adam Mickiewicz: „Pan Tadeusz” — Opracował Stanisław Pigoń. „Biblioteka Narodowa” Nr. 83. Serja I. Kraków 1929. Krakowska Spółka Wydawnicza.

Narcyza Zmichowska: „Poganka”. Opracował Tadeusz Boy-Zeleński. „Biblioteka Narodowa” Nr. 121. Serja I. Kraków 1929. Krakowska Spółka Wydawnicza.

LEGENDA WIELKIEGO „CYGANA” NASZYCH CZASÓW

Gińące Montmartre — Syn modelki — Dramat alkoholizmu — Tragiczne życie — Malować aby pić — Atelier w knajpie — Obrazy z kartek pocztowych — Wielka hausse'a na dzieła obłąkanego — Tędy Droga do pałacyku — Życie wypowiedziane w pejzażach — „A to tak blisko, to tak prawie wczora”...

Wielki krętych i stromych uliczek pośród murów, ogrodów i ogródków. W ogródkach pracownie malarskie, sklecone często z drzewa i gipsu. To znów niepozorne kamienice, płacyki o malowniczych zakątkach, a co chwila, na jakimś zakręcie, ponad zbiegającą w dół uliczką, perspektywa otwierająca się na rozlany poniżej olbrzymi Paryż. Tak wyglądało Montmartre parę dziesiątków lat temu. Prawie ze prowincja. A wśród prowincjonalnej ludności sklepikarzy, urzędników, robotników, wypchnięty tu ku gorze elementy wielkomiejskie, te najbardziej dynamiczne i nieokielznane: z jednej strony rzesza artystów i modelek, z drugiej różne szumowiny stolicy. Cyganeria artystyczna i cyganeria społeczna, stykające się częstokroć w tych samych nocnych kawiarenkach.

Wśród tego Montmartre urodził się Maurycy Utrillo. Matka jego, Zuzanna Valadon, wówczas modelka, zabrawszy się wkrótce potem do malarstwa, zdobyła sobie poważne imię w sztuce. Chłopiec wychowywał się zrazu przy babce, później pod opieką matki i ojczyma. W szkołach okazał się zdolnym uczniem, ale zanim je ukończył zaczął się dramat, który na długie lata wypełnił jego życie. Przez niefortunne znajomości młody Utrillo wpadł w alkoholizm. Trzeba go było z liceum odebrać i poddać kuracji. Aby czemś zająć młodzieńca, nie mającego ochoty do żadnej kariery, matka zachęciła go do malowania. Pod przymusem, jak do rzuconej pańszczyzny, zabrał się do studjowania pejzaży. Okazał szybko wielką techniczną zręczność i niepospolitą wrzliwość odcieni, zalety które pozostały charakterystycznymi rysami jego talentu. Pozwolono mu że wsi wrócić na Montmartre. Tutaj życie po knajpach wtrąciło go w dawny nałóg. Z górą dwadzieścia lat spędził Utrillo, raz staczając się na dno poniżenia, to znów usiłując się opanować, lecząc. Raz ulegając namowom matki lub przyjaznych opiekunów, których życzliwość posuwała się do trzymmania go przemocą w zamknięciu, to znów wyrывая się z pod tej opieki, uciekając do szynków, skąd po skandalach i awanturach, zmaltretowany niejednokrotnie przez policję lub ulicznych drabów, wracał upokorzony i złamany. Życie tragiczne. Ale właśnie nadmiar nieszczęścia, głębia upokorzenia, rozpacz popychały go ku sztuce i dawały jakiejś uporczywej ku niej zawziętości, ku której Utrillo nie byłby się może nigdy w pełni wypowiedział. Malowanie było jedynym odkupieniem sponiewieranego człowieka.

Było też środkiem zaspakajania nałogu. Aby móc pić, malował i sprzedawał swe prace po kilkanaście franków. Właściciele szynków pozwalali mu się uraczyć pod warunkiem, że namaluje obrazek. Artysta zasiadał do pracy w tylnym pokoju za knajpą, gdzie leżał już przygotowany karton, farby, linijka i karty z widokami. Bo większa część jego pejzażów malowana jest z kart pocztowych. Kilkakrotnie dostawał się Utrillo pod opiekę drobnych właścicieli barów, handlujących jednocześnie szkicami. Otrzymywał stancję, utrzymanie, od czasu do czasu kilka litrów wina, byle tylko pracował, byle malował jak najwięcej płócien i nie wybiegał gdzieś indziej na pijatykę. Bo z czasem obrazy znanego z ekstrawagancją artysty zaczęły się sprzedawać na Montmartre po cenie kilkudziesięciu franków. Wśród tego zainteresował się nim finansista i zbieracz Libaude i zawarł z nim kontrakt, co prawda na bardzo skromnych warunkach. Francis Jourdain zachęcił do wystawienia w Salonie Jesienym i począł zachwalać znajomym. Uplłynął jednak jeszcze szereg lat, wśród których w kryzysach alkoholizmu Utrillo zdawał się zgubionym. I właśnie, gdy w parę lat po wojnie rozeszły się wiadomości, że jest zupełnie straconym i że postradał zmysły, zaczęła się wraz z ogólnym uznaniem krytyki, zorganizowana przez handlarzy niebywała „hausse'a” na jego obrazy.

Amatorzy i spekulanci rzucili się na nie, nabywali je za dziesiątki ty-

sięcy franków jako lokatę kapitału. zdarzało się, że zakupione płótna zostawiano u „marszanda” celem odsprzedań, gdy pójdą w górę, na zlecenie, jak papiery giełdowe. Dzięki Zuzannie Valadon, która nie opuszczała nigdy syna w trudnych momentach a odłożyła przezornie cały zapas obrazów na tę przewidywaną chwilę powodzenia, Utrillo mógł się tej chwili doczekać i wreszcie ustakowany, za możny, spokojnie zabrać się do pracy w swym prywatnym pałacyku na Montmartre i w swej letniej rezydencji koło Lyonu.

Tak się przedstawia życie i karjera, cienie i blask tego niezwykłego artysty. Należy do tych bohemów, którzy, jak Villon, Verlaine, Toulouse-Lautrec w goryczy poniżenia czerpali tragiczną siłę swej sztuki. Może dla tego postać Utrilla otoczyła się rychło nimbem legendy.

Bo to mam przed sobą książkę za tytułowaną: „La légende et la vie d'Utrillo”. Autorem jej jest dziejopis artystycznej bohemy Paryża, Francis Carco, przyjaciel Apollinaire'a. Maxa Jacob, Picassa, Modigliani ego, który lata własnej cyganerii opisał we wspomnieniach: „De Montmartre au Quartier Latin”, a poezję na tym gruncie wyrosłą wyraził w tomiku wierszy p. t. „La Bohème et mon Coeur”. Nikt nie mógł lepiej skreślić dramatu jaki się odbywał ustawicznie w duszy artysty popychanego nieodpartą siłą w życie potępięcze, nikt nie mógł lepiej odczytać kolejnych faz tego dramatu w jego obrazach. Nie żeby płótna Utrilla wyrażały fabułę za pomocą ludzkich postaci. To pejzaże. Najczęściej widoki przedmieść. Ale te białe domy o zamkniętych okiennicach i cherlawe drzewa malowane z obiektywną drobiazgowością robią wrażenie, że człowiek, który je pomyślał, wśród nich się znajduje, mają wyraz rozpacz, którą musiał odczuwać stając przed nimi. Jedyne ożywienie wprowadza szynk ze swym napisem: „Vins, liqueurs”. Jakże wiele mówi nastrój takiego obrazu! To znów wesołe domki i różowe wille, albo widoki z Korsyki świadczą o epokach opanowania się i rekonwalescencji artysty. Albo widoki katedr wypowiadają jego odruchy pobożności. Tak życie Utrilla odbija się w jego twórczości. Ale dzieje się to podświadomie, prawie automatycznie. Bez jakiegokolwiek intelektualnej koncepcji i imaginacji, artysta bierze najczęściej za temat kartkę pocztową, najwinnie jak dziecko. Tylko jego przewrażliwiona sensualność budzi w nim niesłychane odczucie koloru. W bogatej, solidnej fakturze instynktownie i „na pamięć” zestawia barwy o niebywale subtelnym odcieniu. Dzieła jego pozostaną w sztuce dzięki tej właśnie czysto malarskiej wartości.

A tymczasem człowiek wchodzi już w legendę.

Wszystko to działo się tak niedawno! Zdaje mi się, że to wczoraj pokazywał mi Libaude porozwieszane w swym mieszkaniu obrazy obiecujące go artysty. Parę lat zaledwie upłynęło od pewnego popołudnia, kiedy siedząc w Rotondzie usłyszeliśmy rumor, gdyż w rozchlestanem ubranu i pantoflach wpadł tam Utrillo, wymknąwszy się z pod domowej opieki. Dziś jest tematem legendy. I nie on jeden. Legendą stało się dawne Montmartre ze swymi ogródkami, dziś dochodowymi kamienicami pokryte. Legendą staje się Montparnasse, gdzie parę miesięcy temu ostatnia artystyczna knajpa zamieniła się na elegancką kosmopolityczną kawiarnię. I już amerykańskie i niemieckie czasopisma podają biografje modelek: Alsy i Kiki!

Powojenne życie artystyczne Paryża zaczyna być tematem pełnych erudycji wspomnień, pisze się o nim jak o premierze Hernani'ego lub o przyjeźdźcach Goncourt'ów. Czas leci. W naszych oczach tworzy się przeszłość i legendy.

Ludwik Puget.

Poznań.

ZYCIE KULTURALNE

LITERATURA

Charakterystyka Zygmunta Wasilewskiego. W nowym czasopiśmie warszawskim „Polska Literatura” znajdziemy charakterystykę Wasilewskiego jako krytyka opartego o metodę socjologiczną, którą określił on zwłaszcza w swej książce o Kasprowiczu. Obdarzony zmysłem historycznym wielką intuicją i rozległą kulturą umysłową, przysporzył Wasilewski wiedzy o literaturze także tem, co napisał o współczesnych poetach i teatrze. Podział twórców wedle ich ukształtowań psychicznych jest dla niego bardzo charakterystyczny. Jednym słowem, Wasilewski może być uważany za najznakomitszego krytyka doby współczesnej, choć jego metoda sięga czasów niemodnego dziś tainizmu. (T. Gr.)

Ilakowiczówna w Wilnie. Z Wilna piąszą nam: Związek Zawodowy Literatów podejmował na ostatniej Środkiej Literackiej laureatkę nagrody w Wilnie, p. Kazimierz Ilakowiczównę. Po krótkim przemówieniu powitalnym prezesa, prof. dr. M. Zdziechowski, — wygłosił prof. dr. S. Srebrny przemówienie, w którym nakreślił sylwetkę poetycką Ilakowiczówny, uwydatniając w jej poezji prawdę i intensywność przeżycia oraz mitologiczno-basniową spojrzanie na świat. Następnie poeta odczytała szereg własnych wierszy. (tk)

NAUKA

Z Warszawskiego Tow. Naukowego. Wydział nauk biologicznych odbył posiedzenie, na którym p. B. Hryniewiecki wygłosił referat p. t. „Sposródzenia nad roślinnością wybrzeża morskiego w okolicach Połangi” p. Niedziałkowski — „O roślinności okolic Rogowa” i p. Z. Moccus — „Badania osteometryczne komi łwiesko-żmudzkiej w porównaniu do niektórych ras końskich wschodu”. (uw)

MUZYKA

Muzyka w Krakowie. Donoszą nam z Krakowa: Związek Zawodowy Muzyków urządził w sali Starego Teatru siódmy już tej zimy poranek symfoniczny. Orkiestrą dyrygował p. Adam Dolżycki, jako solista wystąpił znakomity Egon Petri. Odegrał on z towarzyszeniem orkiestry czwarty koncert fortepianowy Esdura Beethovena. Ponadto orkiestra wykonała uverture do „Fidelii” (t. zw. „Trzecia Leonora”) i piątą symfonię C-moll.

W sali Bolońskiego odbył się koncert kameralny Krakowskiego Towarzystwa Muzycznego. Kwartet smyczkowy konserwatorium, złożony z pp. S. Mikuszewskiego, R. Malawskiego, W. Schellera i F. Malcalia, wykonał kwartet młodego kompozytora krakowskiego, A. Malawskiego oraz kwintet fortepianowy C-moll Ludomira Rózyckiego ze współudziałem prof. Dymka przy fortepianie. Ponadto chór Towarzystwa odśpiewał pieśń B. Walewskiego: „Dęszce w słońcu” (pod batutą kompozytora) oraz niezwykle trudne 3 pieśni kurpiowskie w opracowaniu Karola Szymanowskiego. (km)

PLASTYKA I ZDOBNICTWO

Niezwykła wystawa w Krakowie. Piszą nam z Krakowa: Ruchliwe obecnie Towarzystwo Przyj. Sztuk Pięknych, które poza wystawami sztuki współczesnej daje raz do roku wystawę retrospektywną, otwiera niedługo nawet na stosunki krakowskie niezwykłą ekspozycję. Będzie to wystawa portretów z 17, 18 i początku 19 wieku. — Wystawa nosi też tytuł „Stary Portret”. Nad zorganizowaniem jej pracowano szereg miesięcy. Zebrano materiał tylko od posiadaczy prywatnych, a więc często nieznanymi nawet badaczom. Ograniczono się z konieczności do obrębu województwa krakowskiego, a mimo to zebrano tak wielką ilość obrazów, że cały Pałac Sztuki będzie wypełniony. Reprezentowani będą następujący mistrze: Aleksandrowicz, Bacciarelli, Brodowski, Celsen, Court, Doiabella (portret Tęczyńskiego), Fabre, Hadziwicz, Govaert, Flinck, Domenico del Frate, Gerard, Graff, Grassi (16 portretów), Greuze, Hayter, Koeber (portret Batoregów), Krafft, Kupetzki, Lampi (18 portretów), Mignard, Orłowski, Peszka, Płofski, Pitschman, Rigeau, Romanowski, Rosen, Roslin, Rotari, Siarkiewicz, Tischbein, Van Dyck, Vigee, Lebrun, Woyniakowski i inni. Na wystawę oczekujemy przyjazdu artystów, krytyków i zbieraczy nie tylko z całej Polski, ale i z zagranicy. (pk)

SZKOLNICTWO

Nowe programy nauczania. Komisja programowa M. W. R. i O. P. opracowała projekty programów nauczania w szkołach powszechnych i niższych klasach gimnazjum. Projekty te rozestano organizacjom nauczycielskim i fachowcom do przejrzania. Obszerne streszczenie projektów drukował w szeregu numerów „Przegląd Pedagogiczny”, zaś projekt geografji omawia szczegółowo p. Mécisz na łamach „Przeglądu Szkoły”. Pośpiech, widoczny przy zbieraniu uwag o projektach każe wnioskować, iż nowe programy obowiązywać będą już z nowym rokiem szkolnym. (St. N.)

Sztuczny „zatarg“

W Gostyniu, znanym w całym naszym województwie z ludności wysoce patriotycznej i działającej harmonijnie, stworzone w ostatnim czasie sztucznie „zatarg“ polityczny, pozbawiony wszelkiej rzeczowej podstawy. Oto gołe fakty:

Dnia 31 stycznia 1930 r. rada miejska w Gostyniu zastanawiała się nad sposobem uczczenia imienia Prezydenta Rzeczypospolitej Ignacego Mościckiego. W tej sprawie zgłosił wniosek nagły kierownik szkoły radny Kaczmarek, proponując wysłanie do Prezydenta odpowiedniego telegramu. Inna część rady uważała za stosowniejsze i za zgodniejsze z miejscową tradycją uczcić głowę państwa udekorowaniem miasta sztandarami narodowymi. Przewodniczący podał oba wnioski pod głosowanie. Uzyskały one równą ilość głosów. Wobec czego przewodniczący rady miejskiej p. Roman Sura rozstrzygnął na korzyść wniosku o udekorowanie miasta. I istotnie 1 lutego miasto było udekorowane na cześć Prezydenta Rzeczypospolitej.

Zdawało się, że wszystko jest w porządku, gdy tymczasem prasa „sanacyjna“ w rodzaju „Dziennika Poznańskiego“ względnie jego odbitki „Dziennika Leszczyńskiego“ i wysługującego się „sanacji“ „Nowego Kurjera“ zaatakowała gostyńską radę miejską i jej przewodniczącego, zarzucając jej, jakoby ustosunkowała się była wrogo do osoby Prezydenta Rzeczypospolitej. Prasa ta przedstawiła sytuację wręcz fałszywie, tak, jak gdyby wódele gostyńska rada miejska odmówiła była uczczenia imienia Prezydenta Mościckiego.

Protest przeciw podwyższeniu opłat w rzeźni miejskiej

Na posiedzeniu budżetowym rady miejskiej w dniu 26 lutego br. podwyższono stawki od uboju bydła i nierogacizny w rzeźni poznańskiej z dniem 1 kwietnia b. r.

W związku z zamierzonym podwyższeniem opłat od uboju w rzeźni, odbył się w dniu wczorajszym w sali Rzeźni Miejskiej jako nadzwyczajne, walne — zebranie protestujące cechu rzeźnickiego miasta Poznania. Obrady zagali i przewodniczył im starszy cechu p. radny Górski, podając w krótkim streszczeniu porządek obrad dotyczący opłat od uboju i omówienia spraw czeladniczych, komunikując równocześnie, że na doradcę prawnego cechu powołano p. mecenas dr. Kwiczallę.

P. adw. dr. Kwiczalla, wyczerpująco omówił sprawę podwyższenia rzeczonych opłat, wskazując, iż postępowanie magistratu nasuwa wątpliwości natury prawnej, które miałyby nawet widoki pomyślnego rozstrzygnięcia sądowego. Mówca zalecił wniesienie protestu do władz nadzorczych, to jest do województwa, przeciw zatwierdzeniu uchwały, wpływającej bardzo wybitnie na podniesienie kosztów prowadzenia przedsiębiorstw rzeźnickich.

W ożywionej dyskusji przemawiali pp.: Wysocki, Rosiński, Rost, Górski, Smólski, Ober, Chojecki, Rutter i inni. W przemówieniach podkreślono, że opłaty obecne od uboju w rzeźni, podwyższone zostały od sztuki nierogacizny z 5,40 zł na 7.— zł, a sztuki bydła z 9,60 zł na 12.— zł. Podwyższenie samo jest tak duże, że wpływa niepomiaralnie na wzrost kosztów prowadzenia warsztatów rzeźnickich i obciąża w obecnych warunkach jedynie i wyłącznie, budżet właściciela rzeźnictwa, bez możliwości powetowania straty.

P. Kulawski przedłożył jednomyślnie przyjętą rezolucję.

W rezolucji tej podkreśla się, że w myśl ustaw o rzeźniach miejskich, opłaty w rzeźniach nie mogą przewyższać pewnych norm ściśle określonych ustawami oraz, że w poznańskiej rzeźni nastąpiła już dawno amortyzacja kapitału zakładowego i wystarczającym jest na odpisanie 1 proc. zysku na amortyzację urządzeń poza kosztami badania weterynaryjnego i administracyjnego. Rezolucja powołuje się dalej na ustawę o uregulowanie finansów komunalnych, w myśl której rzeźnie zaliczone być mają do przedsiębiorstw użyteczności publicznej, więc nie mogą być obciążone na zysk. — Wreszcie — nadzwyczajne walne zebranie cechu rzeźnickiego z udziałem 200 mistrzów rzeźnickich protestuje

W sprawę tę wniósł się świeżo mianowany starosta gostyński p. kapitan Korniak, który, nie zadawszy sobie widocznie trudu, by zbadać faktyczny stan rzeczy i opierając się na tendencjach informacyjnych pism „sanacyjnych“, wystosował do p. Sury list obraźliwy, że miał zamiar złożyć mu uszanowanie, ale teraz zawiadamia go, że mu — uszanowania nie złoży. Na dowód swoich twierdzeń przesał p. starosta Korniak przewodniczącemu rady miejskiej numer „Dziennika Leszczyńskiego“ z odnośną napaścią. Doniesienie p. starosty nie „złamało“ p. Sura na duchu i ciele, tem bardziej, że jest dość krzepki. P. Sura starał się dwukrotnie przedstawić p. Korniakowi listownie, jakie było istotne stanowisko rady miejskiej, p. starosta jednak — odmówił przyjęcia jego listów rekomendowanych.

Tyle przebieg sprawy. Że dziennikarce małego kalibru, a chcący się wykupić w łaski „sanacji“, przekreśleniem prawdy usiłują stworzyć „zagadnienie polityczne“, to nie nowego. Ale, żeby, polegając na takich „informacjach“, starosta wojował z powszechnie szanowanym i cenionym prezesem rady miejskiej i przypisywał mu aż wrogie ustosunkowanie się do głowy państwa. — to nawet na dzisiejsze nasze stosunki rzecz nieco niesamowita.

Niestety w dzielnym, patriotycznym Gostyniu p. Sura nie jest pierwszym obywatelom, który odczuł niedawne przybycie nowego starosty. Czy takimi metodami p. starosta chce pozyskać względy ludności gostyńskiej dla dzisiejszego systemu? Rezultat jest oczywiście odwrotny od przezeń pożądanego.

jak najkategorycznej przeciw nasuwającemu wątpliwości prawne podwyższeniu opłat rzeźnianych i zwraca się do p. woj. z gorącą prośbą ażeby w interesie ogólnym, wspomnianej uchwały nie zatwierdził, a do rady miejskiej, by wstrzymała jej wykonanie.

Wybrano delegację z pp. cechmistrza Górskiego, Kulawskiego, Buski i Przybyły, która ma przedstawić żądania mistrzów rzeźnickich m. Poznania p. wojewodzie poznańskiemu.

Pod koniec p. Kulawski referował w sprawach czeladniczych. Temat ten wywołał ożywną dyskusję w której okazało się, że wśród czeladzi rzeźnickiej usiłuje się ferment i niezadowolenie radykalno-socjalistyczna organizacja pod nazwą: „Związek Zawodowy Robotników Przemysłu Mięsnego“ w Warszawie, który w Poznaniu założył swój oddział, mający na celu rozbięcie od lat istniejącej organizacji czeladniczej, Tow. Czeladzi Rzeźnickiej przy cechu mistrzów.

Demagogiczne i radykalne posunięcia wskazują wyraźnie na to, że organizatorom socjalistycznej ekspozytury warszawskiej w Poznaniu nie chodzi bynajmniej o dobro czeladzi, a tylko o jej rozbięcie w celach zbyt mało jeszcze znanych ogółowi zdrowo myślącej czeladzi rzeźnickiej. (k)

O rozwiązanie rady miejskiej w Chodzieży

Chodzież, 12 marca.

Krótką wiadomość, zamieszczoną niedawno w prasie o przedłożeniu Radzie ministrów wniosku o rozwiązanie tutejszej rady miejskiej, nie podawała, z jakiej przyczyny ma to nastąpić. Ogólnikowo jedynie zaznaczono, iż jest nią niezdolność do spełniania swych zadań.

Rada miejska w Chodzieży składa się z trzech grup, mniej więcej równych co do liczebności, razem z 24 członków. Jest więc radykalna lewica, są Niemcy i prawica narodowa. Dzięki znacznemu uprzemysłowieniu — istnieją tutaj fabryki wyrobów porcelanowych i fajansowych — wykazuje miasto większy, niż gdzieindziej, procent ludności robotniczej. Pod względem politycznym zaś ludność ta w ciągu ubiegłego 10-lecia przechodziła ciekawe ewolucje. Najprzód była przeważnie chadecką, później enpeerową jeszcze dalej cizakowską, a teraz ulega poważnie wpływom socjalistycznym.

Po wyborach do rady miejskiej przywódcy grupy robotniczej od razu nawiązali kontakt z Niemcami, stwarzając tym sposobem większość przeciwko grupie obywatelskiej, narodowej. Niemcy, ze względów politycznych poszli na tę kombinację. Tak

zresztą dzieje się i po innych miastach, co jest cechą bardzo charakterystyczną.

W tych warunkach, pod wpływami większości socjalistyczno-niemieckiej w radzie, przyszłość miasta oczywiście nie zapowiadała się bardzo pojętnie. Przewodniczącym rady miejskiej został członek grupy lewicowej, jego zastępcą Niemiec. Było widoczne, że te dwie grupy się porozumiały i przeprowadzą wszystko, co tylko zechcą. Proponowanie kandydatów do prezydium rady miejskiej wobec tego było czezą tylko formalnością i nawet popchnęło niektórych do drwin z całego przebiegu głosowania, jak o tem świadczyły niektóre oddane karteczki. Nowe prezydium od samego początku okazało niezdolność do kierowania sprawami, popelniając szereg nieformalności. Między innemi przeprowadziło uchwałę w formie nagłego wniosku, że miasto ma wypłacić doraźnie poza budżetem 5.000 złotych na cele bezrobotnych.

W razie rozwiązania rady miejskiej, ponowne wybory musiałoby nastąpić w przeciągu sześciu miesięcy. Swój.

Nieporozumienia z powodu „Strzelca“

Gniezno, w marcu.

Kwestja finansowania „Strzelca“, wobec widocznego coraz bardziej zasychania dotychczasowych źródeł utrzymania tej organizacji, stanowić musi już niemalą troskę jego kierowników. Stąd też zapewne swego czasu na walnem zebraniu tutejszego koła oficerów rezerwy t. zw. grupa Piłsudczyków wysunęła propozycję, ażeby wyasygnowano na rzecz „Strzelca“ pewną kwotę pieniężną, czemu jednak z innej strony stanowczo się opierało. Na tem tle nawet nieporozumienia zaszły tak daleko, że czynności koła przez kilka miesięcy były zawieszono, a prezes tegoż, p. Edward Grabski, w międzyczasie ustąpił z zajmowanego stanowiska. W związku z temi nieporozumieniami przebywał tutaj nawet swego czasu prezes okręgowy Związku.

W ostatnich czasach Okr. Związek Oficerów Rezerwy w Poznaniu zwrócił się do koła gnieźnieńskiego z pismem, ażeby spośród swych członków dostarczyło kogoś na stanowisko komendanta „Strzelca“ w Gnieźnie, który — jak pismo opiewa — za swe czynności ma pobierać 400 zł. miesięcznie. Nikt z członków koła oficerów rezerwy w Gnieźnie stanowiska tego wówczas nie przyjął; teraz sprawuje je podobno kapitan w stanie spoczynku p. Marski.

A dalej: źródła z jakich się czerpie na te wydatki, muszą być bardzo poważne, jeżeli już sam koszt utrzymania komendanta jednego obwodu wynosi 400 zł. miesięcznie.

Otóż magistraty i wydziały powiatowe według nacisku z góry wstawiają do swych budżetów pewne kwoty na popieranie przysposobienia wojskowego. Tak dla przykładu magistrat gnieźnieński w swym budżecie przeznaczał na ten cel w ostatnich latach sumy 4.424, 5.000 i 3.000 złotych. Gdy zaś na jednym z ostatnich zebrań rady miejskiej usiłowano obniżyć kwotę 3.000 zł., dowiedziano się wtedy, że uchwalenia tej pozycji życzy sobie województwo.

Ale, czy można się dziwić społeczeństwu i jego reprezentantom w ciałach samorządowych, że niechętnie się odnoszą do takich pozycji budżetowych, skoro potem się dowiadują o zużyciu tych pieniędzy na popieranie organizacji im zgola niesympatycznych? (br)

Z Stronnictwa Narodowego

Reorganizacja Koła w Wągrowcu.

W ubiegły poniedziałek w sali p. Wierzejewskiej odbyło się zebranie komitetu organizacyjnego Stronnictwa Narodowego, które zagali p. Mroczkiewicz. Po wysłuchaniu referatu na temat aktualnych spraw politycznych przystąpiono do wyboru zarządu stronnictwa, w skład którego weszli pp.: prof. Paliński jako prezes, major rezerwy Modelski jako pierwszy wiceprezes, Mroczkiewicz jako drugi wiceprezes, red. Trella jako sekretarz, Masłowski zastępca sekretarza i Roźniewski Józef jako skarbnik. Na ławników wybrano kaprob. Wróblewskiego, p. Płoszyńskiego, p. Haławskiego i p. Sprutę. zasadniczym tematem obrad były sprawy organizacyjne ze najbliższą przy-

szłość. Zebrani solidarnie zaakceptowali program. W najbliższą niedzielę przewidzianą jest wielkie zebranie polityczne, na które zjadą delegaci stronnictwa.

Wiec w Uniejowie, pow. Turek.

W niedzielę 10 bm. odbył się w sali parafjalnej w Uniejowie wiec protestacyjny przeciwko ugodzie z Niemcami. Obrady zagali znany działacz miejscowy dr. Bojakowski, mając przy boku jako ławników pp. Zadorowicza i Woźniaka. Referat p. t. „Zachód zagrożony“ wygłosił p. Leon Grzegorzczak, kierownik organizacyjny Stron. Narodowego.

Po uchwaleniu odnośnej rezolucji, na zakończenie zaśpiewano „Rotę“.

Zebranie Stron. Nar. w Krosnie.

Dnia 8 bm. odbyło się w sali Kasyńskiej w Krosnie pod przewodnictwem dr. Sandeckiego zebranie Stronnictwa Narodowego, na którym referował prezes wojewódzkiego komitetu Narodowego w Krakowie Stanisław Rymar. W dłuższym przemówieniu przedstawił obecną sytuację gospodarczą i podkreślił wady systemu polityki gospodarczej. Zwrócił również uwagę na niebezpieczeństwo traktatu zawartego z Niemcami, który naraża nasze interesy narodowe na Zachodnich Kresach nie chroniąc równocześnie naszych interesów gospodarczych.

Po wygłoszeniu referatu odbyła się dyskusja, w której zabierali głos także ludzie z innych obozów politycznych. Na wniosek jednego z obecnych zebrani uchwalili wysłać do p. Marszałka Trampeńskiego telegram z wyrazami hołdu i czci.

Przeciwko wystąpieniu poła Burdy

Stowarzyszenie Oficerów przeniesionych w stan spoczynku, Oddział w Poznaniu ogłasza, co następuje:

„Jako karni żołnierze, mający na widoku tylko dobro Ojczyzny, przyjęliśmy bezkrytycznie inicjatywę min. spraw wojsk., dążącą ku odmłodzeniu armji naszej i podporządkowaliśmy się bez słowa protestu zarządzeniu p. Prezydenta Rzeczypospolitej, wprowadzającemu na pewien okres czasu znaną nowelę do ustawy o pragmatyce oficerskiej.

„Nie daję to jednak bynajmniej prawa i nie upoważnia nikogo, chociażby nawet był posłem na Sejm, do rzucańca niecznych oszczerstw na korpus oficerów przeniesionych w stan spoczynku, to też my emeryci wojskowi zrzeszeni w Poznańskim Oddziale Stowarzyszenia Oficerów przeniesionych w stan spoczynku, solidaryzując się z bratnim Związkiem Oficerów w stanie spoczynku we Lwowie, protestujemy jak najenergiczniej przeciw niecznemu wystąpieniu poła Burdy, wystąpieniu mającemu na celu przynieść ujmę nie tylko honorowi osobistemu każdego z nas, ale również i mundurowi oficerskiemu, który mamy zaszczyt i nadal nosić, a to jedynie w uznaniu zasług i pracy naszej przy odbudowie Ojczyzny“.

Akademja morska

Sympatyczna drużyna harcerek „Wilków morskich“, pragnąc w gronie swych przyjaciół uczcić 10-lecie objęcia wybrzeża przez Polskę, urządziła w jutrzejszą niedzielę o godz. 12 w południe w sali Domu Amarantowego (ul. Słowackiego 19/21) akademję morską. Ciekawy program obejmuje m. in. referat „Wybrzeże i morze“ p. kuratora Chrzanowskiego, jednego z pierwszych Polaków, który celowo i konsekwentnie zwracał Polsce uwagę na nasze wybrzeże kaszubskie. Śpiewy, deklamacje, melodeklamacje, tańce marynarskie i t. d. dopełnią całości programu.

Wszyscy przyjaciele morza i naszych „wilków morskich“ podążą niewątpliwie na tę akademję, przyczyniając się tem do zrealizowania marzeń naszych domorosłych „marynarzy“ poznańskich, t. j. umożliwienia im budowy własnej przystani. Na tenże bowiem cel przeznaczają dochód z akademji.

Samobójstwo studenta poznańskiego

Warszawa, 14. 3. (Tel. wł.) Pod Tczewem na stacji Górki znaleziono zwłoki studenta uniwersytetu poznańskiego, 24-letniego Stanisława Janakowskiego z Lwowa, który rzucił się pod pociąg. (w)

25-lecie pracy związkowej K. T. Barwickiego

Ruch śpiewaczy w Wielkopolsce ma swoją niezmiernie interesującą historję, której karty zapisane są chlubną i doniosłą treścią w dziele podtrzymania ducha narodowego w niedawnej przeszłości. Rozwój śpiewactwa wielkopolskiego zdaje się zapowiadać i na przyszłość nie mniej ważne dla kultury narodowej marzenie.

Pierwsze luźne i nieśmiałe próby organizowania zespołów śpiewaczych w Wielkopolsce wykazały odrazu wysoką użyteczność narodową, to też ruch ten zataczając coraz szersze kręgi urósł niebawem do wysokiego znaczenia społecznego i stał się szybko czynnikiem o pierwszorzędnym walorach narodowo-kulturalnych. W miarę rozszerzania się sieci kół śpiewaczych i wzmagania się ich wpływu na życie narodowe, wyłoniła się potrzeba ujęcia tego ruchu w każdej organizacji i — podobnie jak w każdym ruchu społecznym, tak i tu — wola zbiorowa wysuwa w odpowiedniej chwili na powierzchnię jednostkę koncentrującą w sobie treść ideową ruchu, obiera sobie jednostkę tę za swe narzędzie i czyni ją odpowiedzialną za dalszy rozwój ruchu.

Jednostką taką w śpiewactwie wielkopolskim jest K. T. Barwicki. Posłuszny nakazowi wewnętrznemu Barwicki zrozumiał odrazu, że praca dla idei śpiewaczej jest jego najwyższym obowiązkiem i obowiązku temu oddał się całkowicie usuwając swe życie osobiste na dalszy plan, porzucając swój dotychczasowy zawód i z narażeniem niejednokrotnie wolności osobistej (w walce z ustawami pruskimi) prowadził swą niezmordowaną, nieustępliwą pracę z fanatyczną wiarą w jej słusność i wysoki pożytek narodowy.

To też praca ta nie okazała się bezpłodną; wielkopolski związek śpiewaczy, którego rozwój przeszedł prawdopodobnie najśmielsze oczekiwania Barwickiego, świadczy o tem dziś najwymowniej. Barwicki traktował swą działalność zawsze jako swój święty obowiązek, najwyższą bowiem nagrodą dla niego jest poczucie zadowolenia z dobrze i po żołniersku karnie spełnionego obowiązku.

Dlatego też Barwicki może być wzorem, jak służbę społeczną traktować należy; wzorem powinno być jego obywatelskie wyznaczenie, że nie dla „pokładania zasług” stworzeni jesteśmy, lecz po to, aby obowiązki życia co do litery spełnić.

Praca ludzi przejętych podobnymi zasadami ma dla społeczeństwa zasadnicze znaczenie moralno-wychowawcze, stwarza bowiem wokół siebie czystą atmosferę wzniosłości etycznej i obywatelskiego poświęcenia.

P.S. Z okazji jubileuszu Barwickiego zainicjowane zostały składki na budowę Domu Związkowego. W dniu imienin jubilata zebrano 101 zł. Zbieranie składek będzie odpowiednio zorganizowane.

Monopol światowy kawy

Jej gatunki i tajemnica przyrządzania

Kawy różne

Do kategorii kaw różnych należą: Usambara i Catzeno z Afryki i Bourbon z wyspy tegoż nazwiska, bez specjalnego w handlu znaczenia.

Wyżej wymienione kawy Starego Świata będą prawie zupełnie spotrzebowane w Anglii, Francji, Holandji, a nieco też w Skandynawji. Gatunki zaś Nowego Świata, czyli z Brazylii i Środkowej Ameryki znajdują głównie odbyć w Ameryce i Europie Środkowej.

Kawa w stanie surowym nie nadaje się oczywiście do użycia, jak to pierwotnie próbowano, dopiero przez racjonalne palenie, podczas którego to procesu rozwijają się znakomite jej właściwości, uzyskuje się znany nam i w każdym zakątku świata produkt. Przez upalenie traci kawa zależnie od zawartości wilgoci i stopnia upalenia 17 — 20 proc. swej wagi, równocześnie jednak przybiera na wielkości (ca 30 proc.) Właściwy aromat wytwarza się dopiero w drugim dniu po upaleniu. Pra-

widlowo palona kawa winna mieć barwę brunatno-kasztanową oraz matową powierzchnię, a wewnątrz wygląd brązowoczerwony. Przy ciemniejszym upaleniu traci kawa na wadze i wydajności, staje się w smaku gorzkawą, a na jej powierzchni ukazują się oleiste, tłuste plamki, „poci się”. Ziarno staje się świeżące, wewnątrz ciemno-brązowe. Po upaleniu spostrzega się przy szlachetniejszych gatunkach, specjalnie środkowo-amerykańskich złotych przecięcie. Przy kawach wschodnio-indyjskich i brazylijskich jest ono natomiast czarne. Znajdujące się w kawie palonej ziarenka jaśniejsze, brudnawe, plamiste — żółte (przeważnie przy gatunkach brazylijskich), powinno się starannie wybrać, gdyż psują smak i aromat, obniżając tem samem jej wartość. Kawę paloną zaleca się przechowywać w dobrze zamkniętych naczyniach (najlepiej w szklanych lub blaszanych po wyparzeniu), w suchym, przewiewnym miejscu, dokoła słońce nie dochodzi, zdala od wszelkich ostrych zapachów i to w chłodzie.

W Polsce znalazła kawa wielką popularność, zapomniano teraz jednak na ogół, że dawniej cieszyła się „lepszym objęciem”, o czem świadczą słowa naszego wieszczka A. Mickiewicza (Pan Tadeusz II):

„Takiej kawy, jak w Polsce, niema
w żadnym kraju.
W Polsce, w domu porządnym, z dawnego
zwyczaju,
Jest do robienia kawy osobna niewiasta.

I zna tajne sposoby gotowania trunku,
Który ma czarność węgla, przejrzyłość
bursztynu,
Zapach mokki i gęstość miodowego
płynu”.

Dawniej też dla „dystynkcji” każda filiżanka ubieraną bywała w „osobny kożuszek”. Dzisiejsza „kaweologia” mówi wprawdzie o melange, podwójnej, extra double, Mocca-Double, à la Turc, lecz czem więcej tych monstrualnych, wcale nie takich specjalności, cierpiących mniej lub więcej na anemję, tem większa tajemnica jej pochodzenia. Nauczylimy się kawę pić, powinniśmy zatem umieć też ją należycie przyrządzać, gdyż dobrze kawę polega nie tylko wyłącznie na jej gatunku, lecz w głównej mierze na jej umiętnieniu i starannem przyrządzeniu. Beethoven był wielkim miłośnikiem kawy i począwszy od niezmiernie dokładnego odliczania 60 ziarenek na filiżankę, aż do skrupulatnego ukończenia naparzenia, nie pozwolił się w czynnościach tych wyręczać.

Sekret przyrządzania dobrej kawy zawdzięczamy starej Margery, której pamięć utrwaliła powieść „Jane” Fl. Barkley. Zwierza się ona: „Wszystko zależy od słowa: „świeżo” — świeżo upalona, świeży garczek, świeżo zagotowana woda — i nigdy nie dotknąć metalem. Wsypać w gliniany dzbanek, zalać gotującą wodą, zamieszać drewnianą łyżką i zostawić na kotle przez dziesięć minut (właściwie tylko 6, najwyżej 8 minut), aby się ustala. Potem zlewa się czystą, aromatyczną, świeżą. Cały sekret w tem, aby świeżo — świeżo — świeżo — i nie skąpić kawy”.

Takim to do kawy afektem pałała czuła Margery, ceniąc dosłownie jej „wysokie” pochodzenie (plantacje położone są na wysokości 800—2000 mtr.) Sławny Talleyrand, który nie tylko miał dobre polityczne apetyty, nie mniej jako prawdziwy gourmand był arbitrem sztuki kulinarnej. Wymagał on od Mocci, aby „prawdziwa była jak słońce, czarna jak diabeł, gorąca jak piekło, czysta jak anioł i słodka jak miłość”.

Kto więc kawie rad, niechaj odświeży dawną polską tradycję kulinarną, a przekona się, że tylko przez przyrządzenie kawy „lege artis” poznać można jej wykwintny smak, który u króla smakoszyw Brilata-Savarina znalazł wiernego apostoła.

Kawa należy do tych zdobyczy naszego podniebienia, która początkowo srogo zwalczana, wyszła z tej walki zwycięsko i opanowała cały świat, stając się jego ulubioną własnością.

Spożycie kawy w Polsce wynosi mniej więcej 0,2 kg na mieszkańca rocznie, w Anglii 0,5 kg (Anglia jest głównie konsumentem herbaty, przypada tam bowiem 4 kg na mieszkańca rocznie, natomiast w Polsce stosunkowo tylko 0,6 kg), w Niemczech 3 kg, we Francji 2,5 kg, w Holandji 8 kg. Import kawy do Polski przedstawiał się cyfrowo np w roku 1926: 63.320 kwintali o wartości 29.516.000 zł, w roku 1927: 69.830 kwintali o wartości 31.227.000 złotych. Przeważają oczywiście tańsze gatunki, do których „obywający się” i tak już obywatel polski z konieczności przywykł. W każdym jednak razie jest to bez porównania lepsza kawa niż ta, jaką młócono podczas wojny światowej cepami, o której najpiękniejsze filiżanki zachowały nader bolesne wspomnienie.

Gdańsk.

A. Wiatrak,
Konsul Generalny.

Wielki film misyjny

(KAP) Do doliny rzeki Okawango udał się pewien operator filmowy, by przy pomocy ojców Oblatów dokonać zdjęć do wielkiego filmu misyjnego, który przedstawi całą bohaterską historję tej misji na podstawie słynnej książki biskupa Gottarda p. t. „Do Okawango”.

Dostęp do wspomnianej rzeki jest niezwykle trudny. Pierwsze ekspedycje musiały przebyć na wozach, ciągniętych przez woły, więcej niż 900 kilometrów, a następnie przebrnąć pas wydym piaszczystych szerokości 130 km.

Człowiek który znalazł dwa miliony

Każdego człowieka napadają raz po raz chwile słabości, w których marzy o rzeczach niedoścignionych i wzdycha na temat naprzykład wielkiej wygranej w loteryę, lub znalezienia choćby miliona na ulicy. Czasami jednak zdarza się, że rzeczywistość prześciga marzenia, lecz jednocześnie prawie kończy się doznany zawodem. W podobnym położeniu znalazł się pewien podmistrz gazowni w Berlinie, nazwiskiem Hennig, który znalazł na ulicy dwa miliony. Nie trudno sobie wyobrazić, co działo się w duszy szczęśliwego znalazcy, jakie wspaniałe jał budować zamki na lodzie. Postuchajmy, jak sam opowiada o szczęśliwym zdarzeniu:

„Dwadzieścia dwa lata pracuję przy gazowni. Wiode życie skromne i jednostajne. Któregoś dnia wracałem od klienteli, gdy nagle spostrzegłem leżącą na ulicy kopertę, czystą i zupełnie niepoplamioną. Pomyślałem, że może mi się przydać, więc schyliłem się po nią. Ale jakież było moje zdziwienie, kiedy przeczytałem na kopercie: „W załączeniu przekaz skarbu państwa Wartość dwa miliony i pięć tysięcy marek”. — Początkowo przypuszczałem, że to reklama. Lecz otworzywszy kopertę, — przekonałem się, że zawiera istotnie papiery olbrzymiej wartości.

Poszedłem tedy do najbliższego banku w celu poinformowania się o wartości papierów. Następnie udałem się na policję, gdzie złożyłem znalezione papiery. Urzędnicy policyjni bardzo byli tem przejęci. Po załatwieniu formalności wróciłem do domu i czekałem niecierpliwie, co dalej nastąpi. — Wkrótce odwiedził mnie niejaki Schneider, kasjer, który właśnie zgubił kopertę. Był zupełnie zlamany, ponieważ groziła mu z tej przyczyny utrata posady. — Ofiarował mi 50 marek znaleźnego, które początkowo wzbierałem się przyjąć. Równocześnie na żądanie władzy policyjnej musiałem podpisać akt zeznania, że do dnia znalezienia papierów nie znalazłem Schneidra i nigdy go nie widziałem. Oburzył mnie taki brak zaufania. Przypuszczałem, że urząd skarbu państwa przyśle mi przynajmniej podziękowanie. Ale, jak dotąd, czekam na próżno. Sam nie wiem, czy mogę się spodziewać jakiego wynagrodzenia pieniężnego, jakiej wysokości, czy 2 000 czy też 20 000 marek. Sądziłem, że urząd sam to zdecyduje. Nie jestem wprawdzie tak biedny, żeby mi pieniądze te konieczne były do życia. Dzieci nie posiadam, nie mam więc kłopotu o zabezpieczenie im przyszłości. Ale w każdym razie byłoby pieniądze ofiarowane przez państwo miłą dla mnie nagrodą i zabezpieczeniem na starość”.

Tyle szczęśliwiec o sobie. — Przypuszczam, że sentyment ogólny przemówiłby za wynagrodzeniem uczciwego Henniga, chociażby dlatego, aby pokazać, że uczciwość i sumienność powinna spotkać się z uznaniem. (w)

Dziennik dla skazańców

W Budapeszcie w okresie czasu Świąt Bożego Narodzenia wyszedł z druku, jak donosi „Corriere della Sera” pierwszy numer nowego dziennika, wyłącznie przeznaczony dla przebywających w więzieniach stolicy i prowincji, skazańców. Tytuł tego szczególnego wydawnictwa brzmi: „Bizatom” (zaufanie). Dziennik jest redagowany i drukowany przez p. Marię Nagy

Alfred Hoehn

światowej sławy pianista, wystąpi w niedzielę, dnia 17 b. m., w sali koncertowej Domu Ewangelickiego.

Göllner, żonę byłego ministra sprawiedliwości Nagy. Celem wydawnictwa jest, jak głosi wstępny artykuł programowy, dokładne poinformowanie czytelników o światowych, ważniejszych wydarzeniach i o nowościach w dziedzinie nauki, oświaty, literatury i sztuki. S. F.

Z życia kolejarzy

Z Sekcji Pań Zw. K. P.

W dniu 27 lutego b. r. odbyło się walne zgromadzenie Sekcji Pań przy Z. K. P., przy licznych udziałach członkiń. Na zgromadzeniu był obecnym prezes zarządu okręgowego Z. K. P. p. Witkowski, który przy tej sposobności wygłosił wyczerpujący referat w sprawach dotyczących pracy sił żeńskich na kol. państw. oraz w sprawie pomocy lek. i poprawy bytu kolejowego.

Kol. Judek jako delegat Sekcji Okręgowej asyst. i st. asyst., informował koleżanki o wystąpieniach poczynionych przez tamt. Sekcję Okr. w sprawie przeszerzowania st. asyst. do wyższego stopnia plac.

Po przyjęciu sprawozdań i udzieleniu absolutorjum ustępującemu zarządowi, któremu wyrażono gorące uznanie za długoletnią pracę, przystąpiono do wyboru nowego zarządu, w skład którego wstąpiły: Wesółska Marja, przewodn.; Nowakówna, sekretarka i Rybarczykówna, skarbniczka.

W wolnych głosach powzięto szereg uchwał, a mianowicie: poparcie wystąpienia Sekcji Okręg. asyst. i st. asyst. oraz przywrócenie do życia „Samopomocy koleżeńskiej” i wystąpienie do Zarządu Gł. w Warszawie celem zwołania Zjazdu Centralnej S. P.

Wobec konferencji morskiej. Zdawna upragnione rozbrojenie ziści się, — wkrótce zniknie ostatni pancernik z wód powierzchni.

DZIAŁ GOSPODARCZY

Na marginesie kryzysu w handlu

Przeżywamy niezwykle ciężkie chwile ogólnego kryzysu gospodarczego, który wyciska swoje piętno na każdej gałęzi gospodarczej a można powiedzieć, że także na każdym nawet człowieku.

Przyczyny kryzysu są znane i już dostatecznie zanalizowane, stąd też nie mamy zamiaru ich tutaj oświetlać. Zadaniem naszym jest obecnie zwrócić uwagę na to, że poza przyczynami kryzysu są także inne specjalnie od niego niezależne, które pewne dziedziny naszego życia gospodarczego dotykają niezmiernie boleśnie, powodując pauperyzację i dekapitalizację wartości majątkowej jednostkowych i zbiorowych placówek gospodarczych, oraz zagrażając egzystencji poszczególnych warsztatów pracy.

Mamy tu specjalnie na myśli handel, który obecnie doprowadzony do ruiny chwytą się wprost rozpaczliwych kroków, widząc, że stoi sam bezradny, bez środków pomocy i widoków polepszenia.

Ten handel nasz rodzinny niezależnie od przyczyn ogólnej natury, które spowodowały obecny kryzys, odczuwa nazbyt silnie niezwykle przeludnienie, mające obecnie miejsce. W stosunku do czasów przedwojennych wzrosła ilość składów wprost nieproporcjonalnie, zaś skutkiem zubożenia ogólnego niepomiernie zmniejszyły się obroty. Te zmniejszone obroty, rozłożone na zwiększoną bardzo znacznie ilość placówek handlowych, nie są zdolne przy normalnej kalkulacji powszechnie przyjętej pokryć kosztów administracyjnych i wysokich podatków. Stąd też obecna walka wszystkich kupców o wielkie obroty nie zna podobnej w historii handlu. Zasada „wielki obrót mały zysk” doprowadzona została do absurdu, bowiem dla wielkich obrotów kupiec rezygnuje już dzisiaj z zysków a niejednokrotnie niekiedy doszli nawet do takich koncepcyj, że uważają stratę na pewnych artykułach za konieczną dla utrzymania dużego obrotu w innych, na których coś niecoś zarobić zdołają.

Ogół przygląda się tej walce w handlu poszczególnych kupców a nierozumiejąc jej, sądzi nieraz bardzo krytycznie o tego rodzaju postępowaniu, niewiedząc o tem, że kupiec dla zdobycia klienta sprzedaje cukier, smalec, konfekcję, blawaty, cukry, czekoladę i t. p. artykuły już nie tylko bez zarobku, ale niżej cen zakupu, dając swym klientom prezenty ze swego majątku.

Oczywiście w tych warunkach handel musi odczuwać silny kryzys, a jego polityka odbija się wyraźnie na przemyśle.

Ale nie koniec na tem, w tej ciężkiej sytuacji, którą znamionuje zbyt wielka ilość handlujących, współzawodniczących z sobą bez skrupułów o duże obroty, zjawiają się jako konkurencji handlu także fabryki, które przez otwieranie własnych składów detalicznej sprzedaży tę sytuację znacznie pogarszają.

Można różnie zapatrywać się na politykę fabryk zakładających swoje własne składy detalicznej sprzedaży, zwrócić jednakże należy uwagę, że w obecnej sytuacji składy takie nie ułatwiają pracy fabrykom, przeciwnie obciążają je tylko znacznie nowymi kłopotami, i wyczerpują te kapitały, które niewątpliwie przydałyby się raczej samej produkcji, gdyby tam zużyte były we właściwy sposób.

Rozpoczynanie walki z handlem jak to już uczyniono w branży cukrów i czekolady, oraz łakomienie się ze strony przemysłu na te świetne zyski, których niema, wywołać musi wrażeń nie jak najgorsze u ogółu myślących ludzi a u ekonomistów zorientowanych w sytuacji, pobłażliwi uśmiech. Boć nie tą drogą reguluje się oplakane stosunki w handlu wywołane fatalną powojenną jego strukturą i brakiem przygotowania pracujących w nim ludzi, ale drogą umiejętnej współpracy przemysłu z handlem, drogą wzajemnych umów wprowadzających selekcję handlujących, o ile to jest możliwe, konieczne, dalej drogą wspólnej regulacji cen i t. p., co daje możliwość utrzymania handlu na właściwym poziomie zarobkowym, oraz może zapewnić mu to minimum obrotów, które daje możliwość wzmacniania substancji majątkowej kupca, a chroni go przed jej trwonieniem.

Rozpatrując obecną sytuację handlu w związku ze silną i konsekwentną akcją kupiectwa handlującego cukrami i czekoladą, trzeba stwierdzić, że akcja ta jest słuszną i celową i że w ślady jej pójść powinien cały handel także innych branż. Akcja ta jednak nie powinna ograniczać się li tylko do walki z fabrycznymi składami detalicznymi, bo to, choć celowe i rozumne, nie wyczerpuje jednak tego, co się nazywa uporządkowaniem stosunków w tej gałęzi handlu. Akcja ta zajęć powinna się również szeregiem spraw zasadniczej natury, jak na przykład

Ustawa o monopolu spirytusowym a przemysł gorzelniczy

Otrzymałmy poniższe wyjaśnienie, podpisane przez prezesa komitetu Muzeum Przemysłu i Rolnictwa p. A. Ponikowskiego oraz p. B. Morozę zastępującego zarząd Naukowej Organizacji Gorzelnictwa.

W nr. 90 „Kurjera Poznańskiego” z dnia 24 lutego r. 1930 na str. 10-tej, w Dziale Gospodarczym, umieszczony został pod powyższym tytułem artykuł, podający w streszczeniu referat p. Ostrowskiego, wygłoszony dnia 9 lutego r. b. na zebraniu Oddziału Poznańskiego Związku Zawodowego Techników Gorzelniczych.

Referat ten, niestety, nie jest nam dotychczas znany w całości, ponieważ wbrew zapowiedzi nie został nadesłany do Naukowej Organizacji Gorzelnictwa, ani też, o ile nam wiadomo, do władz i instytucyj, interesujących się tym tematem.

Opublikowane jednak obecnie streszczenie pozwala nam już teraz ustalić, że materiał w referacie zawarty nie odpowiada rzeczywistości i że na podstawie twierdzeń z prawdą niezgodnych usiłuje on pracę i działalność Naukowej Organizacji Gorzelnictwa przedstawić w świetle niewłaściwym.

W szczególności nie są oparte na faktach poglądy referenta, odnoszące się do historii powstania N. O. G., czy któregośkolwiek z jej oddziałów, co do zadań, zasad i zakresu pracy oraz co do ustosunkowania się Naukowej Organizacji Gorzelnictwa do techników gorzelniczych.

Naukowa Organizacja Gorzelnictwa jest placówką naukową o charakterze społecznym. Jako instytucja, powołana do udzielania pomocy naukowej i sprawowania kontroli technicznej gorzelni, powstała w wyniku jednorodnych uchwał Państwowej Rady Spirytusowej.

Statut Naukowej Organizacji Gorzelnictwa został opracowany z udziałem przedstawicieli wszystkich instytucyj, zainteresowanych tą sprawą. Zgodnie ze statutem zwierzchnią władzą N. O. G. jest Komitet Muzeum Przemysłu i Rolnictwa w Warszawie oraz rada zarządzająca, w której skład wchodzi delegaci Komitetu Muzeum P. i R., Rady Naczelnej Przemysłu Gorzelnicy Rolniczych w Polsce, dzielnicowych organizacyj gorzeln rolniczych, Związku Zawodowego Techników Gorzelniczych oraz kierownicy Ośrodków N. O. G. Rachunkowość N. O. G. kontrolowana jest przez komisję rewizyjną Muzeum Przemysłu i Rolnictwa i

kalkulacją i uregulowaniem wzajemnych stosunków w tym handlu, co przy współdziałaniu zainteresowanych fabryk dałoby niewątpliwie korzystne dla handlu wyniki.

Trudności handlu uświadomić muszą sobie sami kupcy i sami muszą zacząć działać w tym kierunku, by co jest złego, a możliwe do usunięcia w ich zakresie — usuwano jak najspieszniej, wiedząc o tem, że z zewnątrz żadnej pomocy się nie doczekają. W beczynnej bowiem atmosferze i pozostawianiu wypadków swemu losowi jawić się będą tylko coraz częściej protesty, egzekucje, nadzory i upadłości. — Trudności handlu usunąć może tylko samo kupiectwo. W. S.

przez dyrekcję Państwowego Monopoli Spirytusowego.

Przepisy wykonawcze do ustawy o monopolu spirytusowym nakładają na N. O. G. obowiązek wydawania opinii o kwalifikacjach fachowych kandydatów na kierowników gorzeln. Opinie takie wydawane są na zapytania urzędów skarbowych akcyz i Monopolów Państwowych na podstawie materiału rzeczowego, ujętego w formę dokumentów, znanych co do swej treści zainteresowanym. W poszczególnych wypadkach wypowiada N. O. G. urzędowi skarbowemu opinię o potrzebie doksztalcenia fachowego kandydatów, umożliwiając im uzupełnianie wiadomości fachowych na organizowanych przez siebie bezpłatnych kursach, przyczem pilniejsi, a potrzebujący słuchacze otrzymują stypendja.

Do sprawy kwalifikowania techników gorzelniczych N. O. G. nie ustosunkowuje się formalnie, ponieważ uważa, że obecnie niski poziom fachowy ogółu techników gorzelniczych wymaga przede wszystkim rozwinięcia akcji doksztalcającej. Dlatego też N. O. G. przy kwalifikowaniu kierowników gorzeln stosuje obecnie normy łagodniejsze, niżby to z formalnego stanu rzeczy wynikało.

Naukowa Organizacja Gorzelnictwa nie nadaje przywilejów właścicielom gorzeln, natomiast mają oni ustawą zapewnione przywileje, jeżeli udowodnią, że techniczny poziom przerobu w gorzeln, wyzyskanie surowców, wydajność, jakość i moc surówki i t. p. przewyższają lub odpowiadają przeciętnej normie dobrze prowadzonej gorzeln.

Naukowa Organizacja Gorzelnictwa nie zajmuje się zupełnie pośrednictwem pracy w gorzelnach. Wszelkie tego rodzaju zgłoszenia kierowane są przez N. O. G. do właściwych biur, co jest zgodne ze statutem N. O. G., który zapewnia zarówno gorzelni, jak i jej technicznemu personelowi całkowitą tajność indywidualnych aktów kontroli.

Innych spraw o charakterze polemicznym oraz samej formy referatu, która znalazła wyraz w opublikowanym streszczeniu, nie uważamy za właściwe poruszać, ograniczając się jedynie do sprostowania nieprawdliwych faktów.

(k) Wywóz w lutym. Według tymczasowych obliczeń Głównego Urzędu Statystycznego, dotyczących handlu zagranicznego Polski, wywóz w lutym przedstawiał się jak następuje: Wywieziono 1.574.338 t. towarów. Wartość wywozu wynosiła 218.092 tys. zł. W porównaniu do stycznia nastąpiło zmniejszenie w wadze o 158.423 t., w wartości o 499 tys. zł. Z ważniejszych zmian w wywozie w porównaniu do stycznia zaznaczyć należy zmniejszenie wywozu artykułów spożywczych (o 10,5 milj. zł.), głównie cukru (o 8,9 milj. zł.), oraz żyta (o 3,7 milj. zł.), przy jednoczesnym wzroście wywozu bekonów (o 2,6 milj. zł.), oraz jaj (o 3,6 milj. zł.). Wzrosł ponadto wywóz drzewa (o 2,7 milj. zł.), nawozów sztucznych (o 3,3 milj. zł.), oraz wyrobów hutniczych, szyn, żelaza i stali (o 4,0 milj. zł.). Zmniejszył się natomiast wywóz węgla (o 5,3 milj. zł.) oraz przetworów naftowych łącznie z parafiną (o 1,8 milj. zł.), wreszcie materiałów włóknistych (o 1,5 milj. zł.).

(k) Film propagandowy samowystarczalności gospodarczej. Liga Samowystarczalności Gospodarczej przystąpiła do realizacji filmu propagandowego na rzecz krajowego przemysłu tekstylnego. Film ten będzie miał około 400 — 500 mtr. długości, przyczem część zdjęć dokonana będzie na tle fabryk łódzkich.

(k) Nowe możliwości handlowe. Międzynarodowe Targi w Poznaniu, doceniając potrzeby przemysłu polskiego, prowadziły w ciągu 10-lecia swego istnienia stałą propagandę w kierunku pogłębienia rynku wewnętrznego i ekspansji gospodarczej Polski zagranicę. W tym roku specjalnie rozwinęły ją do niebywałych dotąd rozmiarów, zapraszając indywidualnie: z kraju — wszystkich poważniejszych kupców i przemysłowców, oraz rolników i samorządy, z zagranicy natomiast — te wszystkie firmy, które w ciągu istnienia Targów w Poznaniu okazały chęć nawiązania stosunków gospodarczych z Polską. Dzięki temu rodzajowi propagandzie, wystawcy na tegorocznych Międzynarodowych Targach w Poznaniu, odbywających się od 27 kwietnia do 4 maja, będą mieli możliwość nawiązania nowych stosunków handlowych i przeprowadzenia korzystnych transakcyj.

(k) Protest kupiectwa śląskiego przeciw ciężarom podatkowym. Na ostatnim posiedzeniu zarządu Polskiego Zw. Tow. Kupieckich województwa śląskiego zebrani, po wypowiedzeniu się w szerokiej dyskusji, zdecydowali się zaprotestować przeciw nadmiarowi ciężarów podatkowych oraz wycofaniu projektu ulg przy podatku obrotowym przez p. ministra Matuszewskiego. Łącznie z tem wysłano depesze do premiera oraz ministra skarbu z domaganiem się najwcześniejszego przeprowadzenia reformy podatku obrotowego w myśl postulatów kupiectwa zgłoszonych na ręce rządu i Sejmu.

Z ZAGRANICY

(z) Polityka rolna rządu włoskiego. Polityka rolna rządu włoskiego zmierza do podniesienia wydajności gleby oraz osiągnięcia maksimum samowystarczalności zbożowej. Polityka ta wydała znaczne rezultaty w r. ub.; zmniejszył się bowiem import zboża. To też pod patronatem najwyższych czynników państwowych prowadzona jest nadal ożywiona propaganda. Obecnie z powodu wyruszenia z Rzymu propagandowego trenu samochodowego prasa włoska uwypatnia znaczenie tej akcji uświadamiającej, oczekując powstrzymania urbanizacji chłopów i wywołania entuzjazmu dla pracy na roli.

(z) Anglia przeciwko dumpingowi wywozowemu Niemiec. Opinia gospodarcza angielska występuje wciąż przeciwko dumpingowemu cenom zboża i ziemniaków, przywożonych z Niemiec. W Izbie Gmin deputowany mc. Pherson stwierdził np., że w r. 1929 wwoz był stokrotnie większy niż w r. 1924. W Izbie wyższej wzywa rząd, aby zajął się sprawą położenia rolnictwa angielskiego i znalezieniem środków pomocy. Podczas dyskusji nad tym wnioskiem podkreślono szczególnie, że niemiecki przywóz do Anglii zmusza się wskutek stosowanego w Niemczech systemu świadectw przywozowych.

(z) Ołbrzymia fuzja w przemyśle filmowym Stanów Zjedn. Jak donoszą z Ameryki, toczą się obecnie pertraktacje między trzema wielkimi kinematograficznymi, mianowicie Warner Bros, Talkies Co., Paramount Co. i Shubert Co. Nowy koncern rczporządcać będzie sumarycznym kapitałem w wysokości 365 milj. dol. Towarzystwo Shubert jest właścicielem 800 wielkich kinoteatrów świetlnych na terenie Stanów. Prasa nowojorska zapewnia, że podpisanie umowy fuzjonującej należy oczekiwać już w najbliższych dniach. (j)

(z) Cło wwozowe w Chinach. Poczynając od 1-go lutego r. b. cła wwozowe do Chin pobierane są w zlocie. Motywując tę decyzję chiński minister skarbu wyjaśnił, że zarządzenie to było konieczne ze względu na to, że obsługa zagranicznych pożyczek zagwarantowana jest wpływami z cel. Z tytułu zobowiązań, wpływających z pożyczek zagranicznych, rząd chiński płaci obecnie 9 milj. funtów rocznie, co przy obecnym spadku ceny srebra wyniosło w r. ub. w taclach o 20 proc. więcej aniżeli w roku poprzednim. Straty poniesione przez rząd chiński z powodu spadku ceny srebra oszacowane są do chwili obecnej na 10 milionów dol. meksykańskich.

Krótkie informacje gospodarcze

— Z dniem 15 bm. zostaje oddana do użytku publiczności w śródmieściu Gdyni sieć wodociągowa.

— Zarząd Zjednoczenia sprzedaży kwasu siarkowego orzekł, że dalsze obniżenie ceny kwasu siarkowego jest niemożliwe, gdyż cenę wykalkulowano niezwykle nisko.

— Traktat handlowy z Niemcami nie został dotąd jeszcze parafowany, gdyż prezydent Hindenburg odmówił podpisania umowy.

— Główny dyrektor urzędów celnych Italji komunikuje, że w ciągu lutego b. r. wwoz zboża wyraża się cyfrą 593 328 kwintali wobec 1 547 311 kwintali, wwiezionych w lutym 1929 r.

— Zawiesiła wypłaty firma bankierska w Göttingen „Klettwig und Reibstein”. Ze strony firmy jednakże wyjaśniają, że nawet po powierzchownym sprawdzeniu bilans okazał się aktywnym.

— W Nankinie został parafowany układ celny między Japonją i Chinami.

— Otwarcie stołecznej Izby Rzemieślniczej w Warszawie odbędzie się wśród podniosłych uroczystości w niedzielę, dnia 4 maja r. b.

KRONIKA GOSPODARZA

(k) Bilans Banku Polskiego. Bilans Banku Polskiego za pierwszą dekadę marca r. b. wykazuje zapas złota 701 milj. 110 tys. zł., t. j. o 54 tys. zł. więcej, niż w poprzedniej dekadzie. Pieniądże i należności zagraniczne, zaliczone do pokrycia, zmniejszyły się o 20 milj. 495 tys. zł. do sumy 339 milj. 986 tys. zł., natomiast niezaliczone do pokrycia wzrosły o 8 milj. 944 tys. zł. do sumy 109 milj. 344 tys. zł. Portfel wekslowy spadł o 31 milj., 949 tys. zł. i wynosi 636 milj. 497 tys. zł. Również i pożyczki zastawowe zmniejszyły się o 907 tys. zł. do 69 milj. 362 tys. zł. Inne aktywa wynoszą 120 milj. 801 tys. zł., zatem o 2 milj. 457 tys. zł. więcej, niż w poprzedniej dekadzie. W pasywach pozycja natychmiast płatnych zobowiązań zmniejszyła się o 4 milj. 674 tys. zł. (451 milj. 760 tys. zł.). Obieg biletów bankowych zmniejszył się o 37 milj. 636 tys. zł. (1244 milj. 123 tys. zł.) Stosunek procentowy pokrycia obiegu biletów i zaraz płatnych zobowiązań Banku wyłącznie złotem wynosi 41.34 proc. (11.34 proc. ponad pokrycie statutowe), pokrycie kruszcowa-walutowe 61.39 proc., wreszcie pokrycie złotem samego tylko obiegu biletów bankowych wynosi 56.35 proc.

Pierwszy zjazd B. W. S.

W niedzielę dnia 9. bm. odbył się w zakładzie salezjańskim przy ul. Wronieckiej 9 zjazd byłych wychowanków salezjańskich (B. W. S.) z województwa poznańskiego i pomorskiego. Na zjazd ten zjechało bardzo ważne grono osób, które swego czasu wychowywały i kształciły się w znanych i cenionych w całym świecie zakładach i szkołach błogosławionego ks. Jana Bosko, a które dzisiaj w Polsce odrodzonej zajmują przeważnie bardzo poważne stanowiska.

Na pierwszym zjeździe B. W. S. wybrano tymczasowy zarząd, którego przewodniczącym będzie zwołanie Walnego Zebrania celem wybrania zarządu stałego oraz omówienia i przygotowania akademii ku czci błogosławionego Jana Bosko w Poznaniu.

Zjazd niedzielny B. W. S. wykazał dobitnie nieprzerwaną łączność duchową byłych wychowanków salezjańskich z wielką ideą religijno-społeczną błogosławionego ks. Jana Bosko, największego wychowawcy naszej epoki, oraz ujawnił żywą sympatię, jaką ogół polski otacza stale jego potężne dzieło. Sympatja, uznanie i cześć społeczeństwa polskiego dla nieśmiertelnych względem ludzkości zasług błogosławionego Jana Bosko znajdują swój szczególny wyraz w przyszłej uroczystej akademii salezjańskiej.

Działalność

Instytutu Doświadczalnego

Od roku 1927 egzystuje w Poznaniu jedyna w Polsce instytucja o charakterze społecznym powołana do opiekowania się wynalazczością i twórczością polską — Instytut Doświadczalny (Poznań, Jasna 8).

Niedawno odbył się pierwszy zjazd kuratorium Instytutu, który rozpatrzył i zatwierdził szereg doniosłego znaczenia spraw. Przewodniczył pp. Bolesław Kasprzowicz — Prezes Honorowy Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy oraz inż. Krzyżanowski — Viceprezes Dyrekcji P. K. P. w Poznaniu.

Na zjazd przybyli pp. przedstawiciele ministerstw przemysłu i handlu, robót publicznych, reform rolnych, województwa, Włp. Izby Rolniczej, uniwersytetu poznańskiego, ministerstwa spraw wojskowych i t. d.

Zebranych przywitał inż. W. Lebiński, prezes rady nadzorczej Instytutu Doświadczalnego w Polsce. Nadzwyczaj treściwy referat o zadaniach Instytutu wygłosił p. dyr. A. Bajkowski — członek zarządu Instytutu, charakteryzując znaczenie twórczości dla dobrobytu narodu i poszczególnych jednostek.

Kuratorjum uznając doniosłość poczynań Instytutu i jego prac naukowo-twórczych wyłoniło specjalny komitet do realizacji wynalazku materiału budowlanego „statyt” charakteryzującego się rekordowymi zaletami, jak trwałością, nieprzepuszczalnością ciepła i nadzwyczajną taniością.

Z referatu o działalności Instytutu Doświadczalnego wyjaśniło się, iż Instytut, nie korzystając dotychczas z żadnych dotacji ani rządowych ani innych, potrafił stworzyć podstawy materialne dla swego istnienia, czerpiąc dochody z realizacji wynalazków oraz z prac konstrukcyjno-twórczych, ekspertyz i t. p. Obecnie przystępuje do organizacji laboratorium technologicznego, mając na względzie palącą potrzebę tegoż nie tylko dla siebie, lecz i dla miejscowego przemysłu i rolnictwa.

Dla realizacji wynalazków powołał Instytut do życia Towarzystwo Eksploatacji Wynalazków, jako towarzystwo udziałowe — spółdzielcze z o. o., z udziałami po 100 zł, przyczem stwierdził, iż towarzystwo to obudziło zrozumiałe zainteresowanie przedewszystkiem posiadaczy drobnych oszczędności i wynalazców.

Referat został zakończony apelem pod adresem kuratorium o uzyskanie dalszych środków na rozbudowę Instytutu, przyczem przedstawiciel ministerstwa robót publicznych oświadczył, iż na tego rodzaju cele rząd z pewnością środki znajdzie.

Należy stwierdzić, iż Instytut dzięki trzyletniej ofiarnej pracy obecnego zarządu w osobach pp. A. Bajkowskiego i B. Rogozińskiego, którzy dla dobra sprawy pełnią funkcje członków zarządu honorowo, obiecuje stać się potężną instytucją naukowo-twórczą, która będzie i nadal pieczołowicie opiekowała się polską wynalazczością i w swych laboratoriach i warsztatach opracuje i da społeczeństwu jeszcze niejedną sprawę techniczną o wybitnym znaczeniu dla kraju.

Zgon jednego z pierwszych uczniów Don Bosco.

(KAP) Jak donosi „Osservatore Romano”, w dni 17 lutego r. b. zmarł w Turynie Don Giovanni Battista Francesia, — przełożony pierwszych XX. Salezjanów. Należał on w swoim czasie do pierwszej grupy dzieci, które zebrał błogosławiony Jan Bosko w oratorjum w Valdocco. — Zmarły był wybitnym twórcą pieśni kościelnych i miał nazwę „il cantoro di Don Bosco”. Pracował nieustraszenie jako duszpasterz i nauczyciel, do samej śmierci, która zaskoczyła go dopiero w 92 roku życia.

SPORT

Gry sportowe

Siatkówka pań. Ostatnia rozgrywka w wewnętrznym turnieju Warty dała zwycięstwo drużynie I. nad drużyną II. w stosunku 23:16 (8:15). Ostateczna kolejność drużyn w turnieju przedstawia się: 1) Warta III. (3 gry; 6 pkt., 79:57), 2) Warta I (3; 4, 78:63), 3) Warta II. (3; 2, 62:59), Warta IV (3; 0, 50:90).

Hazena. W turnieju o nagrodę przechodnią f. Gąsiorowski i Frankowski spotyka się na boisku „Warty” sześć drużyn tego klubu a mianowicie: o godz. 13: chłopcy I. — chłopcy II, o godz. 14: pań II. — pań III., o godz. 15: pań I. — pań IV. Odbycie rozgrywek zależne jest od stanu boiska.

Lekka atletyka

K. S. „Sparta” urządza dnia 16 bm. o godz. 12 doroczny bieg na przelaj, o puchar wędrowny ofiarowany przez fir. W Tomasa w Poznaniu św. Marcin 59. Start i meta na boisku K. S. Sparta. Bieg odbędzie się podczas meczu „Legia” — „Sparta”, który rozpoczyna się o godz. 11.

Piłka nożna

„Warta” — „I. K. P.” Niedzielny mecz, pierwszy poważniejszy w tym sezonie, rozpoczyna się o godz. 15.30 na boisku „Warty”, z którego obecnie zwoją śnieg, aby jutro teren odpowiednio przygotować do spotkania zapowiadającego się bardzo ciekawie. Przeprowadź biletów w firmie Camera i w sekretariacie klubu dziś do godziny 18 i jutro od 11 do 13. Dojazd tramwajami 4, 7, i 8; miejsca numerowane.

Szermierka

Turniej szermierczy AZS przeciw gimn. Bergera odbędzie się w niedzielę, o godz. 10 w sali szermierczej Studium Wychowania Fizycznego przy ul. Matejki. Turniej odbędzie się we wstulskich 3 broniach, a drużyny składają się po 3 zawodników do każdej broni. W skład drużyny AZS wchodzi pp. Szczygiel E., Mniejziński M., Węclawski J. i Knyszewski T.

Tennis

René Lacoste w nadchodzącym sezonie nie będzie mógł bronić barw Francji z powodu choroby. Nie wystąpi on ani w turnieju w Wimbledonie ani też w finale o puchar Davisa. Przebywa obecnie w zimowej miejscowości kuracyjnej Font Romeu. Załom o prymat Francji w tenisie będą walczyć przedewszystkiem Borotra i Cochet, na nich też spada główny ciężar, gdyż Brugnon, Bousset, de Buzet i in. — to już tylko rezerwa o klasę słabsza od wymienionych dwóch „asów”.

Prenn, dostał naganę, jak zarząd związku wyraża się w swoim komunikacie, za „niezachowanie umiarkowania w swoich rokowaniach z niemiecką firmą rakiet”.

Dzienniki z przekazem twierdzą że zostanie wszystko jak było tylko z tą zmianą, że Prenn musi teraz być ostrożniejszy. Jak wiadomo zarzucono mu że za grę w celach reklamowych rakietami tylko jednej fabryki zażądał 3.000 marek niemieckich i 35 rakiet. Ponieważ firmie te żądania wydały się zbyt wygórowane jego warunków nie przyjęła, a gdy Prenn doszedł do porozumienia z Cochetem, który jak wiadomo ma przedsiębiorstwo artykułów sportowych i gra obecnie wyłącznie rakietami francuskimi — firma niemiecka wystąpiła przeciw niemu. W specjalnej uchwale zarząd niemieckiego związku tenisowego stwierdza że działalność czynnych graczy w przemyśle lub handlu sportowym nie przeciwstawia się przepisom amatorskim.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: I. P. polecając opiece dzieci 50 zł. — J. S. Poznań 5 zł. — Drajewska za duszę sp. Józefa Jakubowskiego 5 zł. — Rodzina Kusztelanów ku uczczeniu dnia imienin ukochanej siostry, sp. Izabelli, 120 zł. — Jan Pawlicki 25 zł. — Antonina Karwacka 5 zł. — Franciszek Bartkowiak 25 zł. — Jan Kowalkiewicz zamieszkał wienca na grób sp. Kazimierza Gawrońskiego 15 zł. — N. N. z podziękowaniem za otrzymane łaski i błogosławieństwo 30 zł. — K. S. 5 zł. — L. M. z prośbą o wysłuchanie pewnej sprawy 2 zł. — J. N. w pewnej intencji i o zdrowie dla matki 2 zł. — E. Lassocińska 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 2 086,62 zł.

Na chleb św. Antoniego: K. S. 5 zł. — Razem z poprzednio pokwitowaniami 58,30 złotych.

Na złóbkę języcki: 25 zł wyplacono dn. 25. 3. 30. Marji Zochowej.

Na przylusko dla niemowląt i matek na Języczka: 70 zł wyplacono dnia 12. 3. 30 r. Marji Zochowej.

Tabela wygranych Loterii Państwowej (Nieurzędowa) (Bez gwarancji.)

Dzisiaj, w ósmym dniu ciągnięcia 5-tej klasy 20-tej polskiej loterii państwowej, główniejsze wygrane padły na numery następujące:

20,000 zł na nr. 162526.
15,000 zł na nr. 62621 161284.
10,000 zł na nr. 166839 175164.

5,000 zł na nr. 86011 130858 132725 150270.
3,000 zł na nr. 69059 71428 117435 118629
129490 142381 144672 161063 171750 193854.
2,000 zł na nr. 4263 34421 72994 120724
123067 142324 144595 151377 172015 179774
181374 188946 194022.

1,000 zł na nr. 3434 7322 8026 12142 22141
30512 33865 39733 41987 50597 56497 56505
62944 69925 72903 72723 83098 93173 100506
103426 103501 105752 125946 127830 139640
143131 149355 165211 168261 171456 174804
183262 200606 201118 93657.

600 zł na nr. 1659 6002 10167 13115 14244
17729 28606 32457 35624 43926 46655 48827
53186 64308 69528 76307 96342 97425 104758
108414 135068 141021 146970 149611 152030
154498 161124 178942 179886 180397 180977
181328 183992 186356 186568 187417 190006
192867 196188 199854 200403 205509 206414
206474 208424.

500 zł na nr. 1207 5872 6259 6366 6998
8163 14983 15128 18226 23257 23733 23932
24623 25241 25718 25890 26510 27266 27452
28432 29604 29878 36288 36985 37380 39861
43478 43613 44756 44937 45912 46445 46805
50339 50460 53178 54949 56484 58552 58656
58973 62442 62827 66090 68944 68982 69179
69847 70191 71948 73014 73449 75983 78851
79695 82262 83863 85669 94052 95875 96621
97158 97207 100570 107010 111223 111458
112554 115325 118525 120198 121645 122323
122477 122566 122586 122910 125135 125847
126815 127149 128256 130758 131426 132181
132533 133883 134555 137200 137339 139167
139977 140887 141721 142007 142173 143821
144355 145428 148098 148190 149225 153766
155265 156021 156430 157689 161223 161152
162613 163718 163816 165238 166374 169337
172558 177965 178341 179582 180361 185914
187611 188050 188386 189158 190150 190668
193657 195115 195154 197173 198473 199697
200496 201335 202758 205384 207115 209558.

Po 250 złotych wygrali numery następujące:

8 26 110 84 268 335 467 514 32 48 629 39
62 730 977 1127 343 50 59 410 626 82 802 59
2019 20 150 30 446 85 596 681 701 15 29 932
97 3124 283 92 343 8 68 485 87 570 604 747
48 812 17 923 65 4039 43 121 31 210 14 47 334
472 505 17 80 81 673 857 96 941 71 5210 45
310 95 522 25 743 47 66 875 77 81 921 97 6031
71 78 115 343 451 538 691 707 829 936 72 86
7046 147 63 280 422 46 58 522 693 729 51 60
848 72 75 937 8063 140 59 298 397 400 606 803
29 9200 73 335 46437 89 741 823 56 10021 87
128 55 85 239 30 326 53 437 585 655 989 11027
53 123 36 238 96 318 26 82 757 99 895 12062
100 272 448 655 71 974 13015 34 68 103 220 305
73 438 66 693 729 904 14064 301 400 78 88 582
647 84 751 62 82 894 988 15163 65 223 41 493
790 805 16 940 66 84 16077 197 237 59 70 321
403 77 588 89 732 98 859 918 37 17040 163 210
488 96 524 57 610 807 43 63 18171 314 95 470
513 17 41 717 54 89 938 50 54 16016 91 106 37
203 42 47 318 19 88 460 686 924 63 20037 232
47 61 93 414 559 734 839 904 82 21040 138 377
633 43 788 22002 64 325 654 98 809 42 992
23162 342 54 92 528 51 86 612 72 709 893 994
24118 35 347 79 457 526 57 83 98 635 702 55
898 952 83.

25070 153 83 201 16 365 683 717 56 993
26048 108 79 286 455 84 553 653 60 845 90 943
27045 47 188 407 584 90 629 738 864 983
28166 305 29 72 78 488 85 490 622 65 29019
132 34 271 93 460 544 56 75 812 86 936 30173
214 324 95 405 56 63 546 664 844 931 93 31066
90 133 86 93 294 378 518 36 74 98 633 63 732
64 72 808 83 919 32051 80 157 476 514 90 91
615 32 712 944 33088 91 117 433 664 844 34296
361 656 746 827 57 35004 28 399 405 42 81 86
99 654 79 727 36052 109 41 72 466 88 616 29
717 33 944 37077 122 205 27 51 93 354 64 479
506 56 38073 114 208 33 56 523 97 602 65 735
802 39090 99 165 532 48 54 608 11 65 768 89
40022 62 132 349 548 698 705 79 811 41006
121 283 339 438 52 683 741 813 962 65 66 82
42023 74 185 457 623 35 99 872 91 75 43113
50 82 225 65 308 18 407 18 23 734 48 908 16
44120 204 23 38 57 415 18 524 46 93 767 812
65 88 925 60 45199 283 700 868 46115 298 366
401 96 522 37 47 65 679 714 40 73 802 943 59
47111 52 262 73 94 391 480 517 636 44 750 66
80 902 48262 328 59 538 94 629 703 76 890 950
49009 46 55 117 20 49 445 564 732 856 84.

50055 90 241 83 91 324 475 594 962 67
51005 32 147 327 32 406 79 545 779 818 902
91 52013 134 86 324 93 513 693 758 76 806
53061 210 16 55 362 589 624 742 953 54045
51 98 207 304 23 92 497 539 702 15 61 94 989
55053 65 116 84 342 483 568 73 721 27 986
56108 76 83 89 203 86 579 656 756 960 57468
521 27 35 68 723 41 910 25 64 58225 83 340 46
50 79 531 55 612 32 58 867 70 934 93 59001
48 189 300 67 81 404 20 24 30 73 562 66 617
22 61 817 993 60061 85 285 366 437 623 726
866 908 44 61025 134 356 436 587 605 74 761
62166 70 352 449 568 82 657 806 81 935 63033
406 43 546 609 19 45 86 765 84 972 64113 98
213 25 347 503 638 93 702 954 65006 10 50 127
90 238 452 567 66 613 75 707 34 72 86 860 910
28 66157 217 93 337 430 575 602 712 873 934
67085 269 83 306 35 79 421 98 637 39 735 829
59 95 906 11 68022 35 475 704 852 69053 136
51 323 64 97 459 587 607 14 19 90 748 88 959
70029 45 201 16 94 381 485 542 670 726 58 936
71008 69 158 86 207 330 31 73 94 432 609 79
734 812 83 923 72075 110 76 88 300 442 528 45
692 709 66 837 944 73159 307 613 33 763 79 86
74191 209 347 427 525 29 41 56 601 775 835 81
75014 182 498 509 12 13 24 69 78 610 58 90
746 68 973 76042 220 37 39 433 62 82 501 47
855 992 77030 80 138 59 215 74 420 510 614 54
78058 160 265 354 539 670 896 917 47 79070
107 497 536 701 77 84 819 80185 204 370 94
411 507 22 610 66 81072 74 103 35 212 47 57
61 476 502 56 831 934 82251 73 369 682 723 45
72 968 83146 81 408 552 59 67 616 78 820 903
58 87 84053 110 47 274 77 83 446 513 86 692
89385007 24 100 229 97 315 39 56 400 70 551
750 900 86201 20 364 86 514 63 83 674 732 37
92 952 87031 117 85 262 433 713 852 928 88160
216 32 369 404 557 798 922 44 89213 305 846
57 74 922 51 57 76 90005 55 113 20 68 320 459
609 46 723 814 989 91058 76 88 209 45 87 352

74 97 483 701 99 973 92204 74 312 56 477 95
537 66 681 84 813 93 93038 54 242 333 62 68
519 656 724 94179 245 96 342 434 37 573 654
821 95059 109 215 59 437 46 532 731 77 86 854
96081 91 141 61 67 285 304 71 517 664 97180
728 92 855 96116 222 95 96 332 484 85 505 39
57 867 94 99054 122 361 502 657 765 72 809
944.

100057 167 376 417 43 67 659 878 90 926
101019 45 48 87 121 92 251 73 88 509 649 79
882 915 26 48 102012 207 26 353 531 53 78 99
646 76 740 96 97 849 76 103185 218 74 76 329
47 95 481 602 79 798 841 56 987 104032 167 69
265 453 63 791 952 105066 202 41 57 71 318 20
38 468 516 86 058 99 883 926 49 87 106900 315
26 413 28 50 549 69 636 805 61 75 82 92 107016
180 238 403 542 82 702 88 857 927 108011 108
28 81 455 708 70 832 109057 132 303 24 529 36
66 690 802 18 55 961 75 110083 235 348 429 49
97 557 764 72 856 939 111001 40 262 538 93
650 770 81 87 94 832 112005 31 34 176 246 308
72 637 94 863 928 113057 109 335 85 98 443
703 885 956 114001 135 61 205 62 67 343 416
95 674 764 828 933 63 72 115031 361 64 445
573 658 65 784 801 23 116009 62 118 436 79
557 68 94 646 80 762 92 950 62 117200 30 45
64 74 313 72 440 536 71 81 775 873 906 118109
58 124 34 362 404 81 516 735 37 68 834 951 65
115086 168 464 50 655 722 99 949 120007 103
23 27 234 50 312 53 57 497 552 55 626 82 731
884 913 39 58 84 92 121092 111 32 60 63 260
359 85 92 440 75 579 818 122234 309 846 49 58
81 952 123027 96 263 508 31 92 654 84 729 00
942 53 124028 36 68 69 137 77 288 408 79 83
587 731 47 73 804 71 99.

125054 79 160 308 82 88 426 69 71 503 82
606 11 15 22 44 63 731 818 39 68 937 56 126000
20 52 60 81 109 20 38 309 428 57 782 935 93
127013 19 74 235 58 71 382 93 455 593 688 741
95 846 905 51 94 128 117 105 20 88 219 64 68
73 373 479 94 519 775 814 928 52 55 129057 93
111 325 417 599 604 767 9

Dnia 15 marca 1930 roku o godzinie 9 rano, zasnęła w Bogu, opatrzona Sakramentami św., po długich i bardzo ciężkich cierpieniach, moja najukochańsza żona, nasza najtroskliwsza mateczka, droga córka, siostra i kuzynka, s. p.

z Pienieckich

Halina Walkowiakowa

przeżywszy lat 27. Pogrzeb odbędzie się w środę, 19 marca o godzinie 4 z kostnicy Szpitala Miejskiego na cmentarz św. Marciński przy ul. Bukowskiej

zw 22825

W ciężkim smutku pogrążeni

mąż z dziećmi i rodziną.

Poznań. Leonów, Murcin. Berlin.

W czwartek, 13 marca 1930 r. o godz. 10,30 wieczorem, zasnął w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzony św. Sakramentami, mój najukochańszy syn, nasz drogi brat, szwagier i wuj, s. p.

Antoni Mikołajczak

urzędnik bankowy

przeżywszy lat 32. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 16 b. m., o godz. 3,30 po południu, z kostnicy cmentarza Jeżyckiego, o czym wiadomiamia

dw 4508

w ciężkim smutku pogrążona

Poznań (ul. Dąbrowskiego 90), Gębice. **rodzina.**

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal”. Poznań, ul. Towarowa 25 — Telefon 81-80.

Dnia 12 marca 1930 r. wieczorem, zasnęła w Bogu nagle, nasza najukochańsza i najdroższa matka, babcia, teściowa i siostra, s. p.

z Radkiewiczów

Bronisława Jaskólska

przeżywszy lat 70. Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 16 b. m., o godz. 4,30 po południu, z domu żałoby.

zw 22 301

W ciężkim smutku pogrążeni

dzieci, wnuki, siostry i rodzina.

Janówlec, Staroleka Wielka, Osiniec, Borki, Poznań.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Za spokój duszy, s. p.

D-ra Ireneusza Wierzejewskiego

Profesora Uniwersytetu Poznańskiego

odprawione zostanie

nabożeństwo żałobne

w poniedziałek, dnia 17. III. 30., w kościele św. Marcina, o godz. 10 przed poł., na które zaprasza

Rektor i Senat Akademicki.

dw 4510

Za spokój duszy, s. p.

Józefa Śliwińskiego

słynnego fortepianisty polskiego

odbędzie się dnia 17 marca o godz. 9-ej

msza św.

w kościele O. O. Franciszkanów w Poznaniu.

zw 22283

Dyrektor i Profesorowie Wielkopolskiej Szkoły Muzycznej.

Wszystkim, którzy oddali ostatnią przysługę memu mężowi, s. p.

Prof. Dr. Ireneuszowi Wierzejewskiemu

mianowicie Przewielebnemu Duchowieństwu, przedstawicielom Sejmu i Senatu Rzpl., Panu Wojewodzie, Panu Dowódcy Okręgu Korpusu, Jego Magnificencji Panu Rektorowi, Senatowi i PP. Profesorom Uniwersytetu Poznańskiego, Panu Kuratorowi, Panu Prezesowi Federacji Związku Polskich Obrońców Ojczyzny, Generalicji i Władzom Wojskowym i Samorządowym, Zarządowi Tow. „Charitas”, Związkowi Lekarzy, Związkowi Oficerów Rezerwy, Sanitarjatom Wojskowemu, Chórowi „Echo”, Panu Dyrektorowi, PP. artystom i członkom Teatru Wielkiego, Wojewódzkiemu Zarządowi Fed. P. O. O., Związkowi Powstańców i Wojaków, Związkowi Strzeleckiemu, Związkowi Podoficerów Rezerwy, Związkowi b. Uczestników Powstań Narodowych, Kołu Medyków, Korporacji Uniwersyt. „Chrobria”, przedstawicielom Młodzieży Akademickiej i szkolnej oraz wszystkim Organizacjom i Towarzystwom, Krewnym i Znajomym i tym licznym osobom, które przesyłały mi tak serdeczne wyrazy szczerzego współczucia, składam najgorętsze wyrazy

zw 22 327

podziękowania

Walentyna Wierzejewska.

Dnia 13 b. m. zmarł po długich cierpieniach, s. p.

zw 22304

Antoni Mikołajczak

urzędnik Polskiego Banku Handlowego.

W Zmarłym straciliśmy gorliwego członka i zacnego kolegę.

Cześć Jego pamięci.

Związek Zawodowy Pracowników Bankowych
Oddział w Poznaniu.

W piątek, dnia 14 marca 1930 r. w nocy, o godzinie 12,40, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, nasza najdroższa matka, teściowa i babka, s. p.

z Wandrachów

Berta Fiwegerowa

I. voto Marchellek

w 81 roku życia. Pogrzeb odbędzie się w poniedziałek, dnia 17 marca, o godz. 3 po poł., z kostnicy cmentarza ewangelickiego w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążeni

córki, zięciowie i wnuki.

Poznań (ul. Strusia 3), Berlin, Cerekwica - Nowa.

Zakład Pogrzebowy „Ceremonjal”. ul. Towarowa 25 tel. 81-80.

Przewielebnemu Rektorowi Seminarjum Duchownego, Księdzu Dr. Rolewskiemu, Księdzu Profesorowi Skórnickiemu oraz Wielebnym Księżom, jak Tow. 4 Kompanji Marynarzy Powstańców im. A. Białoszyńskiego, Tow. Powstańców Śródmieście i Łazarz, Urzędnikom i Siostram Miejskim, wszystkim Krewnym i Znajomym za nadesłanie wieńców i współczucie, za udział w pogrzebie najdroższego męża mego, s. p.

Romana Ratajczaka

składamy najserdeczniejsze

dw 4507

Bóg zapłać!

Żona z rodziną.

Najstarszy Zakład pogrzeb. P. Piasecki. Klasztorna 14
telefon 2769

Za niezwykle liczne dowody współczucia, okazane nam z powodu śmierci naszego ukochanego męża i ojca, s. p.

inż. Witolda Wyszyńskiego

a w szczególności Ks. Kan. Zborowskiemu, Przewieleb. Duchowieństwu, Dyrekcji Kolei Państw., Władzom Cywilnym i Wojskowym, Zarządowi Pol. Zw. Inż. Kolj., Delegacjom sąsiednich Dyrekcji kol., Zrzeszeniom Organizacji Pracow. Kol., Członkom chóru „Hasto”, Orkiestrom kolejowym, Kolegom, Krewnym i Znajomym za liczne wieńce i oddanie ostatniej przysługi Zmarłemu, składają gorące

zw 22 315

Bóg zapłać!

Zona z dziećmi.

Poznań, w marcu 1930.

Kupię dom

w śródmieściu w ceńie od 300 do 500 tys. zł. Zgłoszenia pp. właścicieli lub poważnych pośredników do „Par”, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 11,93
Pw 1061-11,93

Garaż

blisko Rynku Wildeckiego swobodny tanio do wynajęcia.

Drowa Heiderowa, Wielka 7
zw 3236

W czwartek, dnia 13 marca 1930 r. o godz. 5,30 rano, zasnął w Bogu opatrzony Sakramentami św. mój najdroższy mąż, nasz kochany ojciec, brat i wuj, s. p.

Władysław Mizgałski

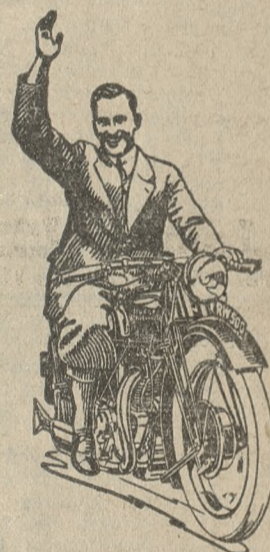
Pogrzeb odbędzie się w niedzielę, 16 marca, o godzinie 2,45 po południu z kostnicy w Górczynie.

W ciężkim smutku pogrążeni

żona, dzieci i rodzina.

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

zw 2813

Rudge-Whitworth

najszybszy motocykl świata na długie dystanse równieź Gillet i James poleca na dogodnych warunkach

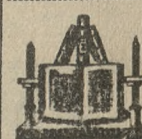
Maik, Wrocławska 14.
Pw 9956-11.65

Dobrze zaprowadzona praktyka lek. dent.

z mieszkaniem położona w mieście ponad 100000 mieszkańców w Wielkopolsce, z nowoczesnym urządzeniem z powodu śmierci na sprzedaż. Oferty pod dw 4504 do eksp. niniejszego pisma.

Noże i widelce,
Łyżki i łyżeczki,
Młynki do kawy,
Wagi stołowe,
Maszynki do mięsa,
Żelazka do prasowania,
Karnisze do okien,
Łóżka żelazne
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
Skład żelaza
Poznań, Szkolna 3.
Tel. 35-18 i 35-43.

Pw 10053-11.126

Oprawy książek
wszelkiego rodzaju
Introligatorka
Drukarni Toruński
T. A. w Toruniu
ul. św. Katarzyny 4.

W pierwszą bolesną rocznicę śmierci mojej najdroższej matki, ś. p.

Wandy Damsowej

zostanie odprawiona

msza św. żałobna

wę wtorek, 18 marca, o godz. 8, w kościele św. Jana, w czwartek, 20 marca o godzinie 7.30, w kościele Farnym.

zw 2-306

Córka.

KOSMETYKA

RACJONALNO-INDYWIDUALNA.

ODTUSZCZENIA ZA POM. PARAFINY i MASAŻU.

TWARZE BARWIENIE BRWI i RZĘS.

INSTITUT DE BEAUTÉ

„IRNIS“

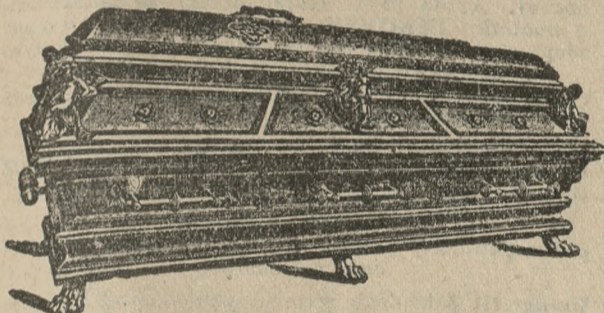
Z. T. ŻEBROWSKIEGO

POZNAŃ, PIEKARY 5. TEL. 25-91.

zw 21197

Celem udostępienia szerszym sferom społeczeństwa poznańskiego nabywania naszych wyrobów, przystąpiliśmy do detalicznej sprzedaży

na raty i za gotówkę

metalowych

po cenach fabrycznych. Dla dorosłych już od

230,— zł, 250,— zł, 300,— zł i wyżej.

PP. Urzędnicy korzystają z kredytu Spółdzielni „Kredyt“.

Posiadamy stale na składzie wielki wybór gotowych,

na nowszych trumien

Sprzedaż detaliczną uskuteczniamy tylko

na miasto Poznań.

zw 2298

„Lamina“ Wytwórnia wyrobów blaszanych.

Specjalność: wyrob trumien metalow.

Poznań, Wrocławska 15 w podwórzu (b Hotel Saski)

Poważne przedsiębiorstwo handlowe w Poznaniu poszukuje zaraz

kilku młodych kupców

Wymagania: bardzo dobre wykształcenie ogólne, kilkoletnia praktyka kupiecka, szybki dar orientacji, pewność i dobry styl w korespondencji w języku polskim i niemieckim. Za znaczący, że zgłaszający się winni się poddać krótkiemu egzaminowi. Wyczerpujące oferty w obydwu językach należy skierować do f-my Rudolfi Messe, Poznań, Wrocławska 12, pod B. 25. Tw 1192

Samochody

używane

pierwszorzędnych fabrykatów w pierwszorzędnym stanie

- Fiat 501 6/21 KM. - Torpedo
- Fiat 503 6/30 „ - Torpedo
- Fiat 503 6/30 „ - Coupe
- Fiat 503 6/30 „ - Cabriolet
- Fiat 507 9/31 „ - Coupe
- Fiat 519 19/75 „ - Torpedo
- Fiat 519 19/75 „ - Cabriolet
- Minerwa 8-40 „ - Limuzyna
- Peugeot 6/28 „ - Limuzyna
- Steyr 6/30 „ - Torpedo
- Ceirano 5/25 „ - Torpedo
- Opel 4/16 „ - Limuzyna
- Opel 10/40 „ - Limuzyna
- Opel 12/50 „ - Limuzyna
- Overland Whippert 10/45 KM. Limuzyna

Ceny bezkonkurencyjne niskie. Warunki zapłaty niezwykle udogodnione. Potęca jako kupna wyjątkowo okaz.

Brzeskiauto Sp. Akc.

Poznań, ul. Dąbrowskiego 29
Tel. 63 23, 63-65

Pw 10 048-11.118

BEZBRAWNOŚĆ NOSA

usuwa skutecznie

„CHLORONOS“

który nadaje nosowi ładny i estetyczny wygląd.

Cena zł. 16.80, za pobraniem wysyła Laboratorium Dr. Adler, Kraków, ulica św. Gertrudy L. 28, II. p. Blum. Pw 9665-70.97

NALEŻY STOSOWAĆ

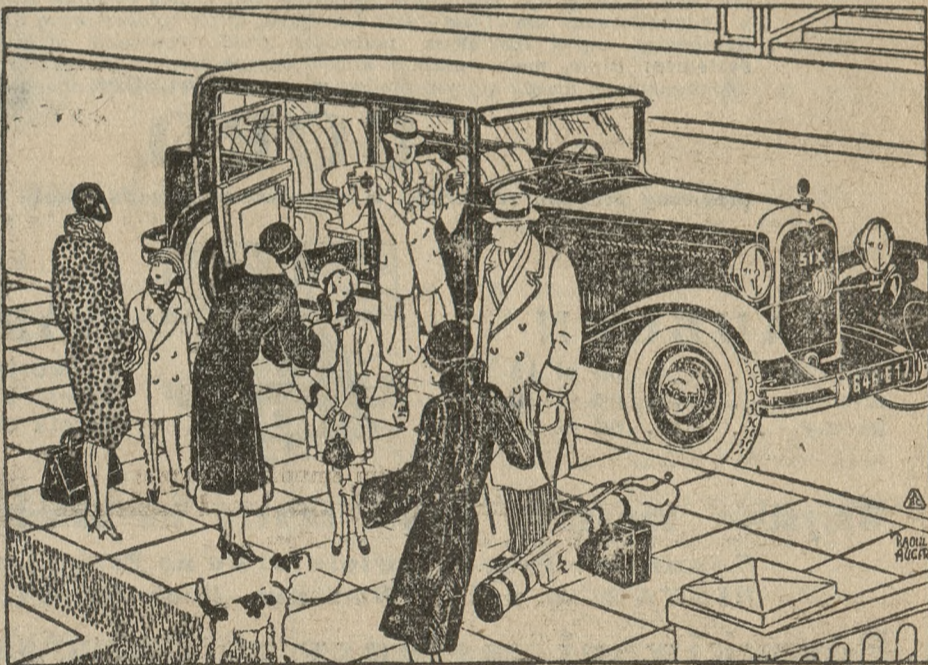
Crème Simon

na skórę wilgotną po umyciu.

Nie zawierając składników tłustych, krem ten rozpuszcza się przy zetknięciu z wodą i wystarczy lekki masaż, aby wniknął w pory skóry. Wówczas wysuszyć ręcznikiem i przypudrować lekko Pudrem Simon'a.

Przez umiejętne stosowanie Kremu Simon'a unikniecie bliznienia twarzy i zachowacie świeżą cerę młodości.

Crème, Poudre & Savon Simon PARIS

W PODRÓŻY

WYGODA - KOMFORT - BEZPIECZEŃSTWO

NAJTAŃSZY SAMOCHÓD 7-mio OSOBOWY

CITROËN

POLSKIE T-WO SAMOCHODÓW CITROËN, WARSZAWA.

Składy Fabryczne: Warszawa, Tow. Budowy i Sprzedaży Samochodów, S. A.

Biuro Sprzedaży: Trębacka 11. — Telefon 275-22.

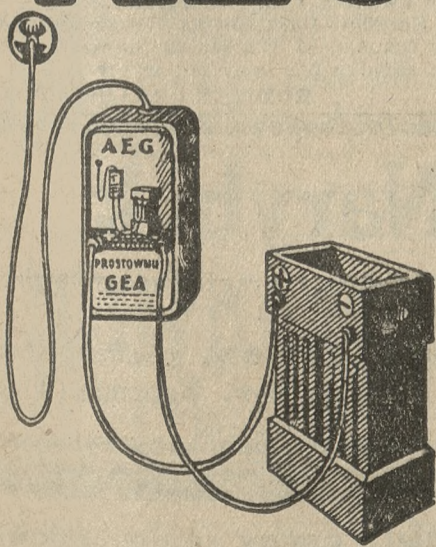
Przedstawicielstwo w Poznaniu:

Towarzystwo Budowy i Sprzedaży Samochodów S. A.

ulica Dąbrowskiego 7.

Tw 1199

AEG Prostownik „GEA“

umożliwia każdemu ładowanie baterji akumulatorowych od 1 do 3 ogniw do wszelkich celów.

Nieograniczona trwałość
Minimalne koszty ładowania
Nieskomplikowana obsługa.

Żądać wszędzie.

Do nabycia w firmie:

Powszechne Towarzystwo Elektryczne AEG

Sp z ogr. odp.

Oddział w Poznaniu, św. Marcin 41

tel. 31-48, 54-48.

Pw 9963-11.98

Niniejszem podajemy do wiadomości, iż zastępcą naszym na województwo Poznańskie

jest firma **Kaźm. Falkiewicz**
Poznań, ul. Dąbrowskiego 79.

ARIEL WORKS LTD.

Birmingham

Fabryka Motocykli.

Pw 9909-72.40

Brylanty

najkorzystniej w firmie

W. KRUK

bubiler, Poznań, ul. 27 Grudnia 6.

zw 22117

10 wymownych pań

do lekkiej wozajerki poszukując zaraz. Zgłoszenia do ekspedycji Kurjera Poznańskiego pod zw 22259 Początkujących przyuczam.

WINIAKI
LIKIERY

WINKELHAUSEN
ZAKŁADY PRZEMYSŁOWE WINKELHAUSEN T.A. STAROGARD-POMORZE ZAŁ. 1846

RUMY
ARAKI

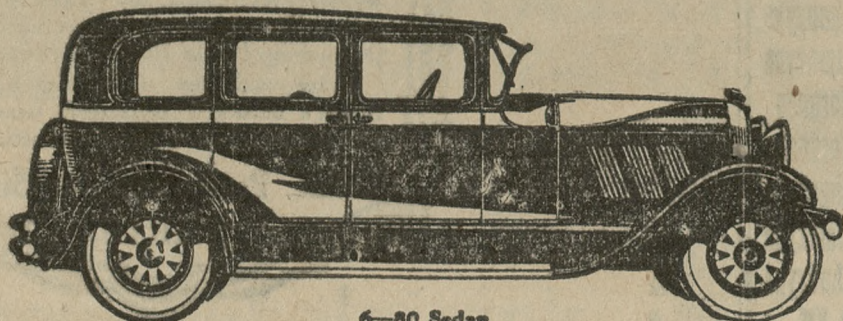
Nagrodzone na P. W. K. Państwowym Złotym Medalem.

Pw 6026-42.14

AUBURN

EGZYSTUJE OD 1900 ROKU

nieszablony, solidny, tani acz wysokiej klasy seryjny, ale nie masowy

6-80 Sedan

Model 6/80 - 6 cyl. 70 K. M. Model 8/90 - 8 cyl. 100 K. M. Model 120 - 8 cyl. 125 K. M.

posiada: sławny silnik Lycoming, specjalnie wydłużone podwozie, trzymające drogę jak wóz wyścigowy, absolutnie spokojna kierownica systemu Ross, długie resory z hydraulicznymi amortyzatorami Lovejoye, kryte hydrauliczne hamulce Lockhead, najnowszy napęd Hotchkiss podwójna rama, centralne smarowanie podwozia systemem Bijur, nadzwyczajnie konserwujące wszystkie sworznie i buksy i t. p. udoskonalenia, dzięki którym modny w Ameryce AUBURN obecnie podbija Europę.

CORD

pierwszy seryjny samochód o napędzie na przednie koła 8 cyl. 125 K. M.

Ceny:

AUBURN

podwozie od zł 13.350
torpedo od zł 20.000
karety od zł 22.000

Ceny:

CORD-AUBURN

podwozie zł 35.600
kareta krajowa . . . zł 46.280
kareta oryg. zł 55.180

Wszystkie zapasowe części zawsze na składzie w Warszawie

Generalne Przedstawicielstwo na Polskę i w/m. Gdańsk,
NIKTAN, sp. z o. o., Warszawa, Nowy Świat 7, tel. 437-01.

Poszukiwani zastępcy na Poznańskie i Pomorze.

Tw 1277

Co czynić... jeżeli wszystko źle idzie?

Bez względu na miejsce zamieszkania i rodzaj zajęcia, kurs korespondencyjny autorstwa dr. Radwana pouczy Was, jak można z łatwością pokonać życiowe przeciwności, zyskać zdrowie, poprawę bytu, odzyskać spokój i radość życia. Adresować: Dr. RADWAN, WARSZAWA, Al. Ujazdowskie 39, nr 9498

Nowość w dziedzinie obuwnictwa.

FENOMEN wymienne podbitki skórzane do obcasów są szczytem wygody — wykintu — trwałości — taniości i praktyczności.

FENOMEN wymienne podbitki skórzane usuwają raz na zawsze krzywe obcasy. Każda Pani, której buciki są zaopatrzone w podbitki FENOMEN, dokonuje sama wymiany zdeptanych na nowe bez potrzeby noszenia takowych do naprawy i użycia jakichkolwiek narzędzi.

Celem zapoznania szerszej publiczności z naszymi wyrobami urządzamy w znanej firmie

B. ANTKOWIAK, wł. I. Matuszkiewicz
Magazyn wykintowego obuwia wszelkiego rodzaju
Poznań, Stary Rynek 6

pokaz publiczny połączony z dwutygodniową sprzedażą reklamową. Pw 9498-11.118

Uwaga!!! Zakładanie wymiennych podbitek Fenomen dokonuje się bezpłatnie. Zadać w każdym sklepie obuwia.

Przełomowy wynalazek

w dziedzinie silników zapędowych w zastosowaniu dla automobilizmu, lotnictwa i t. p., poszukuje się celem realizacji wynalazku

20000 zł.

Pierwszeństwo mają kapitaliści krajowi. Poważne zyski zapewnione. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn. pod zw 22 254

S. MORAŃSKA

pracownia sukien

po powrocie z Paryża
poleca nowości wiosenne

KOSSAKA 18.

TELEFON 66-39.

ZJAZD KOLEŻEŃSKI

B. WYCHOWANKÓW 2-GO GIMNAZJUM
W KIJOWIE

odbędzie się w dniu 3-go maja 1930 roku w Warszawie.

Uprasza się P. T. Kolegów o łaskawe nadsyłanie zgłoszeń do dnia 10 kwietnia r. b. pod adresami:

Aleksander Korybut - Daszkiewicz, Warszawa, Mokotowska 51 lub Jerzy Dorożyński, Warszawa, Marszałkowska 15a.

Ewentualna składka bez bankietu wyniesie 10,— zł.

jw 3535

KOMITET ORGANIZACYJNY.

Narybek

karpia galicyjskiego i krzyżowane galicyjsko-francońskie ma na sprzedaż.

Majętność Miłostaw, poczta i stacja kolejowa Miłostaw, pow. Września (Wlkp.)

Pw 9966-11.100

Najtrwalsze opony samochodowe

Goodyear

w wszelkich rozmiarach, polecamy po cenach konkurencyjnych

Brzeskiauto Sp. Akc.

POZNAŃ, ulica Dąbrowskiego nr. 29
tel. 63-23, 63-65. Pw 10015-11.117

Kwiaty

wiosenne dekoracyjne, batystowe i płócienne wszelkiego rodzaju, w najpiękniejszym wykonaniu, jak: bzy, kwiecie jabłoni, brzoźki i t. p., jak również utrwalane z rośliny z zapachem: róże, goździki, fiołki alpejskie, oraz

Palmy utrwalane

w różnych wielkościach, poleca

FABRYKA KWIATÓW SZTUCZNYCH

Walczak — Wrocławska 4.

zw 22 314

Nadszedł zwiastun znikającej zimy, przez wiatry, prochy i wilgoć roznoшений

KATAR

NOSA
KRTANI
I CHRYPKA

Pamiętajcie, że znany powszechnie **PINOMETHYL**

stosowany przy katarze nosa, krtani i chrypcy, chroni i usuwa następstwa tegoż. Do nabycia we wszystkich aptekach i drogerjach. Pw 9967-10.147

Reprezentacja na Węj. Poznańskie i Pomorskie
Roman Kurczewski, Poznań, św. Marcina 63

Wolna posada

Dzielny, inteligentny kupiec, czyli ksiązkowiec, obeznany z wszystkimi pracami wchodzącymi w zakres kupiectwa i ksiązkowości, jak pisanie na maszynie, znajduje za udzieleniem pożyczki 5—7 000 zł, w zaprowadzonym Przedsiębiorstwie, dobrą przyjemną posadę. Wspólnictwo i późniejsze objęcie Przedsiębiorstwa nie wykluczone. Oferty uprasza się pod zw 22 305 do eksp. Kurjera Poznańskiego.

Hurt.

Detal.

Wiosenne kapelusze damskie

w wielkim wyborze poleca

M. Malczewski, Poznań, Szkolna 13

Filja św. Marcina 16. zw 22296

Nasiona

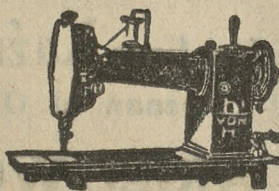
SPECJALNEGO SKŁADU NASION

ST. SAUER-POZNAŃ

ŚW. MARCIN 34.

są
najlepsze!

DOM MASZYN „Warta“

Poznań, Wielka 25, tel. 37-33

poleca Maszyny do szycia

Rowery i Wirówki

Reparacje pod gwarancją.

Firma istnieje od 40 lat. Tw 151

Dobrze zaprowadzona

praktyka lekarska

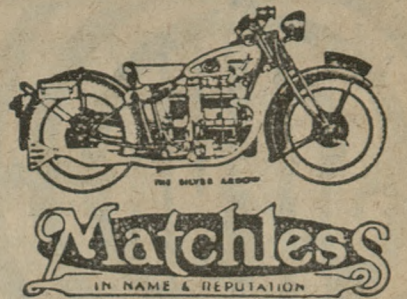
w mieście przemysłowym, 13 tys. mieszkańców, z wyższymi szkołami, bogata okolica, śliczne mieszkanie, do oddania wzgl. za dostarczenie odpowiedn. mieszkania w Poznaniu, nadającego się specjalnie na praktykę lekarską. Oferty uprasza się pod „Praktyka Lekarska” do Biura Ogłoszeń „PAB”, Bydgoszcz, Dworcowa 22. Pw 9929-63.137

Zawiadomienie.

Z dniem 28 stycznia 1930 r. objąłem wyłączne przedstawicielstwa na Wielkopolską angielskich fabryk motocykli

ARIEL i MATCHLESS

Otwarcie lokali wystawowych przy ul. Dąbrowskiego 79 nastąpiło z dniem dzisiejszym.

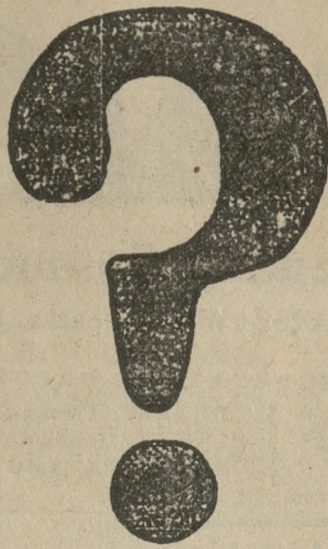
Cenniki na żądanie.

KAZIMIERZ FALKIEWICZ, POZNAŃ, ulica Dąbrowskiego 79.
Telefon 68-83.

Cześci zapasowe. — Przybory. — Opony. — Oliwy.

Pw 9967-11.87

Czy Szanowna Pani ma zamiar kupić Firany

W niedzielę 16. b. m. specjalna wystawa składowa. Przed zakupem prosimy obejrzeć nasz bogaty wybór wszelkich firan - kap - stor i t. p.

Schubert i Adamczewski

Poznan, Stary Rynek 85 — Tel. 5021

Pw 9971-11.102

Rzeczy jak nowe
a kosztują bardzo mało,
ponieważ są wyczyszczone w firmie

„BARWA“

wl. S. Kałamański

Poznań: pl Wolności 6, Wielka 18, naroż. W Garbar
Marsz Focha 49, Wierzbicice 49, Rynek Je
życki 1, narożnik ul. Kraszewskiego
Toruń: ulica Szeroka 21. — Ostrów: Rynek 28
Leszno: Rynek 25 — Mosina: ulica Łąkowa

Pw 9903-8.190

Plac Wolności 5.

POZNAŃ

Plac Wolności 5.

WAŻNE DLA PRZYJEZDNYCH!

Nowootwarta „Śniadalnia i Restauracja Mieszczańska“

Plac Wolności 5 (dawn. „Bellevue“)

nw 9496

Bufet zimny, zakąski od 25 gr.

Bufet gorący, potrawy od 90 gr.

Obiady-Kolacje.

Wódki i piwa wszelkiego rodzaju, dobrze pielęgnowane.

Alfa, Szkolna 10

narożnik Jaskółczej

Najtańsze źródło artykułów podarunkowych
Biżuterja, Papeterja, Albumy, Ramki,
Kałamarze, Szkatułki, Figury, Obrazki
Centrala pocztówek artystycznych.

Proszę zważać na firmę.

nw 9351

Okolo 2000 beczek

z pod tłuszczy, w zupełnie dobrym
stanie, bardzo tanio na sprzedaż.
Zgłoszenia do biura ogłoszeń „Par“,
Aleje Marcinkowskiego 11, pod
nr. 11,80 Pw 9965-11.79

OPASY

wprost od producentów zakupują
Miejskie Zakłady Zaopatrywania Warszawy.

Pismienne zgłoszenia nadsyłać:

„M. Z. Z. W. — Warszawa, Kredytowa 2“
podając dokładnie adres, ewentl. Nr. telefonu,
ilość, wagę, rodzaj i jakość towaru.

Pośrednictwo wyłączone. Wysyłamy na miejsce
naszych przedstawicieli.
nw 9300

Wyłączność

Do oddania na poszczególne Województwa, bezkonkuren-
cyjnych opatentowanych reklam świetlnych „Sylux“
zastępujących w zupełności oświetlenie neogazowe. Spe-
cjalność dla wytwórni szyldów. Nadzwyczajne efekty świetl-
ne przy kosztach niewiele wyższych od zwykłych transpa-
rentów elektrycznych. Zgłoszenia nw 9484

„SYLUX“, Morkowski i S-ka — Katowice
Kochanowskiego 12a.

KUPUJĄCE KRAJOWE ROWERY

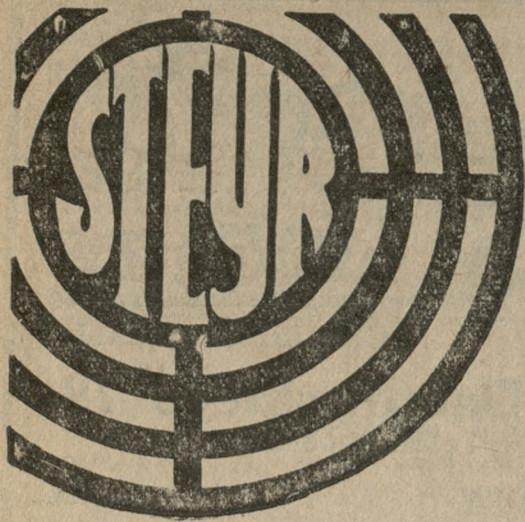
PAŃSTWOWYCH WYTWÓRNI UZBROJENIA
w WARSZAWIE.
Fabryka Broni w Radomiu.

4-ta LOTERJA NA KONIE

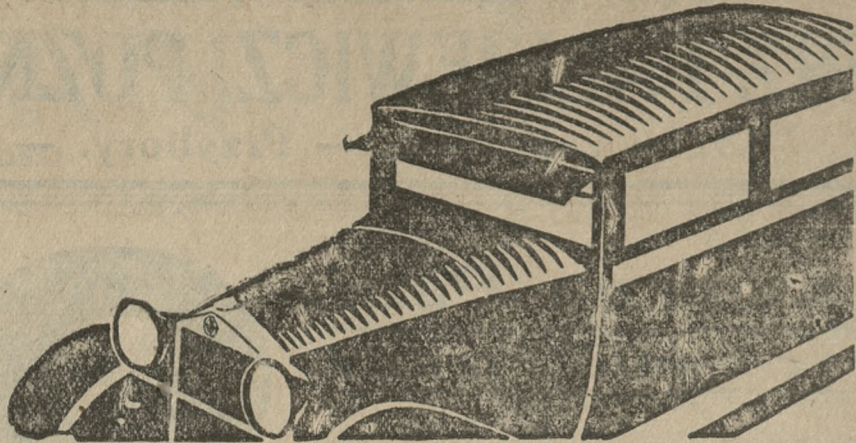
Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie Tow. zap.
Ciągnięcie nieodwołalnie dnia 28 kwietnia 1930r.

Losy po 1,— zł za sztukę do nabycia w kolekturach Loterii Państwowej oraz w Sekretarjacie Komitetu Targów Końskich w Gnieźnie

nw 9411

**DOSKONAŁY MATERJAŁ
PRECYZYJNE WYKONANIE
SOLIDNA KONSTRUKCJA
DLATEGO
PEŁNOWARTOŚCIOWY
A PRZYTEM TANI**

Tow. Budowy i Sprzedaży Samochodów S. A.

Wierzbowa 6, WARSZAWA, Trębacka 11

Tw 1200

ODDZIAŁY I PRZEDSTAW. FABRYCZNE:

POZNAN, ul. Dąbrowskiego 7
KRAKÓW, ul. Wiślna 12
LWÓW, Pasaż Mikolascha

LÓDŹ, Piotrkowska 175
KATOWICE, ul. Piłsudskiego 10
BYDGOSZCZ, Gdańska 152

BIELSKO, Firma „Sirius”
LUBLIN, Kościuszki 2
BIAŁYSTOK, Hotel Ritz

CZĘSTOCHOWA, Kościuszki 13
WŁOCŁAWEK, Hotel Victoria
KUTNO, Narutowicza 127

GDANSK, Vorstadt, Graben 49

Zakłady Ogrodnicze

Wilp. Izby Rolniczej
w Janowcu, pow. Znin
polecają
wysokopienne oraz
pienne jabłonie, czere-
śnie, wiśnie, krzewy po-
rzczkowe i 2-1 letnie
morwy.

Zamienię moją piękną kamienicę na folwark.
Kamienica budowana w r. 1913, 28 ubikacji do tego korytarze, spiżarnie, ustępy na każdym piętrze i t. d., wielkie podwórce, chlewy około 2 morgi ogrodu i t. d. miasto powiatowe garnizon, największa komunikacja kolejowa, gimnazjum, szkoła żeńska, kanalizacja, gaz, elektryczność i t. d. Dla właściciela piękne mieszkanie 6 pokojowe, kuchnia i t. d. Zgłoszenia K. Smogulecki, Jarocin, Warszawska 1. — właściciel. z 22 285

PATENTY

wzory i znaki ochronne w Polsce i zagranicą

MARCELI ZOCH,
inżynier dyplomowany
rzecznik patentowy
Poznań, Przewodnicza 9.

Pw 944-1108

Otworzyłem
biuro adwokackie
w Poznaniu przy ul. Ratajczaka 2, II p.
telefon nr. 35-32.
zw 22297
Stanisław Kowarzyk, adwokat.

Beczki żelazne
używane, 18 sztuk na sprzedaż. Zgłoszenia do
**ZACHODNIO-POLSKIE
ZJEDNOCZENIE SPIRYTUSOWE**
Spółka z ogr. odpowiedzialnością
Poznań, św. Marcina 39.
zw 22278

BACZNOŚĆ!

W nr 114 Kurjera Poznańskiego umieszczone ostrzeżenie dotyczące pana J. Fr. Szulca (Polski D. m. Handlowy), Poznań, Kościelna 20, nie dotyczy mej osoby, gdyż z firmą tą nie mam i nie miałem nic wspólnego. Fr. SCHULC, Biuro Procesowe, Poznań, Kościelna 15. zw 22311

Właściciele ziemscy!

Były właściciel warztatów w Berlinie, wermistrz, technik maszynowy z 20-letnią praktyką naprawia wszelkiego rodzaju motory spalinowe, traktory i samochody, w domu i poza domem, tanio i dobrze, wystarczy pocztówka. RUBACH, Poznań 7 Rudnicze. zw 213-1

Po cenach wyjątkowych polecam wielki transport chodników włosowych - boucle w modnych wzorach.

dywany

orientalne dywany ręcznie wiązane krajowej produkcji — bez konkurencji

kilimy — pasiaki

chodniki i materiały do wykładania pokoi

kokos — manila — maty chińskie

serwety — narzuty — kapy

materiały na pokrycie mebli

kupuje się najkorzystniej w specjalnym magazynie

Kazimierz Kużaj

Centrala Dywanów

Poznań, ulica 27 Grudnia 9.

KKP
zał. 1896

Pw 9671/2-11.104/6

Wróciłem
St. Muszyński

Lekarz-Dentysta
Tel. 54-64. Ulica Działychskich 7. Tel. 54-64.

E. Reimann, Poznań, Półwiejska 38
polecam eleganckie
kapelusze damskie
w wielkim wyborze
Zalobne kapelusze stale na składzie

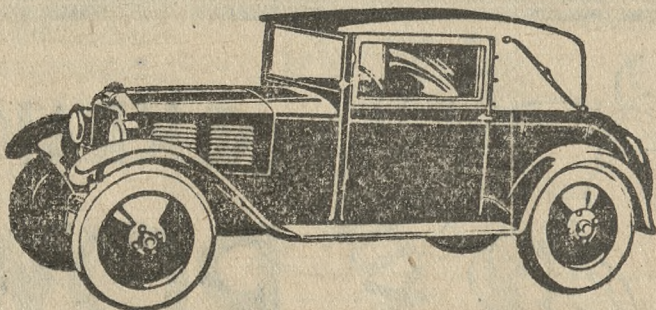
Obecny kryzys gospodarczy zmusza nas do oszczędności daleko posuniętej!

Dlatego też powinno się kupić tylko

samochód tani w cenie i tani w użyciu!

Kabrjolet

DKW

kosztuje nowy, gotowy do jazdy, 5-krotnie ogumiony, już ocłony

tylko 7.500 zł loco Poznań

Łatwy w obsłudze, tani w użyciu, niezawodny w drodze, piękny w swej linii.

W kolorze niebieskim lub beige'owym odwrotnie dostarczy taki samochód

Zastępstwo Generalne „DKW” na Polskę:

POLMOTOR, Henryk Linke i S-ka

Poznań, ul. Zwierzyniecka 8, tel. 69-77.

nw 9366

Baczność!!!

Niebywała okazja!!!

Począwszy od poniedziałku, dnia 17 marca r. b., w godzinach od 10 do 17, odbywać się będzie wysprzedaż urządzenia hotelowego, jak:

szał, łózek, materacy włosianych i kilimów, stołów, krzesel, szafek nocnych i umywałek z marmurem, luster, kanap leżankowych, kołder kwapowych, jedwabnych, poduszek z pierza, lamp elektrycznych sufitowych i nocnych, dekoracje okien

przy Al. Marcinkowskiego 13.

Pw 10 046-53,463

Młodszych sił męskich

z dobrem wykształceniem kupieckim i ogólnym. poszukuje poważne przedsiębiorstwo handlowe. Kandydaci są przewidziani na ewtl. przedstawicieli. Uprasza się o wyczerpujące oferty z odpisami świadectw. oraz o podanie życiorysu i żądanego wynagrodzenia do biura ogłoszeń „PAR”, Poznań, Aleje Marcinkowskiego 11, pod nr. 53.422 Pw 9897-53.422

HAŁAS i KAJETANIAK

Fabryka krawatów, szelek,
rękawiczek, chusteczek
Poznań, ul. Wielka 10, I. ptr. - Telef. 30-16.
Pw 9968-11.88

Największą sensacją automobilową
roku 1930 jest

FIAT model 514

z silnikiem 4-cyl. 6/30 KM.

oparty na tradycjach modelu 501 stanowi typ idealny i bezkonkurencyjny skupia w sobie najnowsze zdobycze techniki samochodowej, górując solidnością i wytornością wykonania ponad wszystkimi samochodami znacznie kosztowniejszymi. Jedyny w swoim rodzaju samochód do wykonywania czynności zawodowych, doskonały dla sportu i użytku prywatnego — pod każdym względem wzorowy samochód użytkowy. Ekonomiczny w użyciu i tani, a więc dostępny dla każdego.

Cena za karetkę 4-osobową, 4-drzwiową wynosi tylko **Zł 12.950,—**

Do natychmiastowej dostawy poleca
wyłączne przedstawicielstwo na Wojew. Poznańskie i Pomorskie

BRZESKIAUTO Sp. Akc. POZNAŃ

ul. Dąbrowskiego 29. Tel. 63-23, 63-65.

Posiadamy również stale na składzie samochody Fiat Mod. 509 ^{4/20} KM.,
520 ^{9/45} KM., 521 ^{10/50} KM., 525 ^{15/70} KM. Pw 10 049-11.115

16 mórg roli

i pastwiska przy Górnej
Wildzie do wydzierżawienia. Zgłoszenia pod
dw 4479 do Kurjera Po-
znańskiego

Kulki do gry
Laiki samokoziołkujące
Koguty ze sobą walczące
Ptaki fruujące
Dreżyny
i inne nowości w zabaw-
kach poleca
„PATRIA“
Fabryka Zabawek
Krol. Huta, 3-go Maja 56.
Do oddania zastępstwo.

Izba Przemysłowo-Handlowa w Poznaniu
zamierza ustanowić i zaprzysiąc jako biegłego na obwód
Izby w branży maszyn, urządzeń fabrycznych i radjotech-
nicznych

p. inż. Maksymiliana Suwalskiego

zamieszkałego w Poznaniu przy ul. Pocztowej nr 28.
Ewentualne sprzeciwy należy wnieść do dnia 26 marca
1930 r. do biura Izby przy ul. Mickiewicza 31. dw 4501

Ostrzeżenie

Podaję do wiadomości, iż **p. Leon Łuczak**
Poznań, Śn.adeckich 28, nie jest w mej firmie za-
trudniony. Pełnomocnictwo inkasa i załatwie-
nia spraw handlowych wystawione na jego na-
zwisko jest

nieważne.

LUDWIK KRUK, Obuwie,
Poznań, Stary Rynek 9.

Inwalidzi, wdowy i sieroty woj. poszukują pracy:
10 biurowych piszących na maszynie, 6 pomocników
biurowych, 6 ksiązkowych, 3 ksiązkowych-bilansistów,
kancelista, 9 kupców, 9 magazynierów, ekspedjent,
8 inkasentów, 39 woźnych, 40 portjerów, 25 stróży, 7 do-
zorców, 14 urzędników gospodarczych, wódzary, 9 leśni-
ków, 6 gajowych, 5 połowych, 2 podwórzowych, 2 stra-
żników leśnych, 5 ogrodników z rodziną, zboźwiec,
2 kontrolerów mleka, 2 rewizorów mięsa i włości, rzeź-
nik, 79 robotników, 3 stolarzy, 7 siódłarzy, 5 rymarzy,
koszykarz, 2 tapicerów, cieśla, 3 kołodziej, garncarz,
murarz, ceglarz, 2 strycharzy, kierownik budowlany,
dekarz, 2 kowali, 3 ślusarzy, 2 ślusarzy maszynowych,
ślusarz samochodowy, 4 palaczy, 10 obuwników, kra-
wiec, kuśnierz, 2 elektromonterów, elektrotechnik,
przyuczony instalator, tokarz metalowy, szachtmistrz,
wierciarz, powoźnik rzeźbiarz, maszynista, 2 pomoc-
ników gastronomicznych, 16 robotnic do fabryki, 12
pracownic, 4 wdowy do całodziennych pracy, dozorczyni,
3 garderobianki, kucharka, bufetowa, 2 krawcowe, 14
początkujących biuralistek, 3 biuralistki, 4 maszynist-
ki, kasjerka, sekretarka, 7 ekspedjentek, 8 uczenie biu-
rowych, 10 uczenie do interesu, 2 uczenie fryzjerstwa,
2 uczenie krawieczyzny, uczeń biurowy, 2 uczni dru-
karskich, uczeń ślusarski, syn inwalidy w naukę za
litografią, uczeń maszynista przedrukaz, uczeń malar-
ski, 2 uczni elektromonterów i 5 chłopców do posyłek.
Zgłoszenia uprasza Towarzystwo Pomocy Inwalidom
Wojennym, Poznań, Fredry 7, pokój 47, tel. 39-97. zw 22 303/a

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Gnieźnie ogłasza
niniejszym konkurs na posadę

DENTYSTY - TECHNIKA w KŁECKU.

Posada jest bez konkurencji i do objęcia natychmiast.
Mieszkanie zapewnione. Zgłoszenia kandydatów chrze-
ścijan narodowości polskiej uprasza się skierować pod ad-
resem
nr 9307

Zarząd Powiatowej Kasy Chorych w Gnieźnie.

Na wniosek firmy **K. Przybylski, Wytwórnia bielizny
i gorsetów w Poznaniu, St. Rynek 56** — o udzielenie odro-
czenia wypłat, wyznacza się termin na 29 marca 1930. go-
dzinę 11, pokój 23 tut. Sądu do rozpoznania sprawy. Wier-
zycieli wzywa się by przybyli na powyższy termin celem
udzielenia Sądowi wyjaśnień. Poznań, dnia 10 marca 1930.
nr 9309 Sąd Powiatowy 2a.

N. 3/29. **UCHWAŁA.** W sprawie odroczenia wypłat co
do przedsiębiorstwa handlowego kupca **Stanisława Biskup-
skiego z Ostrzeszowa**, po wysłuchaniu biegłego **Jurkiewicza**
i wierzycieli na terminie 10 marca 1930 r. udziela się kup-
cowi **Stanisławowi Biskupskiemu**, odroczenia wypłat na 3
miesiące, to jest do dnia 12 czerwca 1930 r. i mianuje się
nadzorcą sądowym kupca **Kazimierza Ostacha z Ostrzeszo-
wa. Ostrzeszów, dnia 12 marca 1930.** nr 9310
Sąd Powiatowy.

Sąd Powiatowy 2 F. 2/30. WYWOŁANIE. Wdowa **Ag-
nieszka Leciejewska**, z domu **Frackowiak**, zamieszkała w
Dubinie, pow. **Rawicz**, wniosła o wywołanie listu hipotecz-
nego, opiewającego na wdowę **Annę Fabian**, z domu **Tschu-
schke w Jutrosinie**, w wysokości 3 000,— mk., zapisane w
księdze wieczystej **Dubin**, wykaz liczba 39, w dziale III,
pod L. 2. Wzywa się posiadacza listu hipotecznego, by naj-
później 1 lipca 1930 r., o godz. 10 przed południem w niżej
podpisanym sądzie pokój ur. 3, zgłosił swoje prawa i list
hipoteczny przedłożył, w przeciwnym razie nastąpi pozba-
wienie mocy prawnej listu hipotecznego. **Jutrosin, dnia 8
marca 1930 r. Sąd Powiatowy.** nr 9308
L. cz. 7. N. 5/29.

UCHWAŁA

W sprawie zapobiegawczej nad majątkiem firmy **Franc-
ciszek Kiepiński w Inowrocławiu**.
1. Odmawia się wniosкови dłużnika z dnia 18. 2. 1930,
o otwarcie postępowania układowego.
2. Umarza się postępowanie zapobiegawcze nad mająt-
kiem dłużnika.
Inowrocław, dnia 27 lutego 1930 r. nr 9553
Sąd Powiatowy.

Restauracja Hotelu „POLONIA“

Wiktor Wandelt

Poznań, Grunwaldzka 18. Telefon 79-57

Poleca nowo uruchomioną restaurację
Kuchnia pierwszorządna warszawska

Ceny bardzo przystępne.

Obiady wydaje się od godziny 1—4 po 2 zł.

Gabinety zw 22924

Dla większych i mniejszych towarzystw do dyspozycji.

Codziennie Specjalności Warszawskie

Przystanek tramwajowy linii 6, 11 i Autobusowy.

Zawiadamiam

moją Klientelę automobilową, że przeniosłem moją lakiernię samochodów, urządzonej według najnowszej techniki, z ul. Mickiewicza 15, na ul. Dąbrowskiego 33, w podwórzu garaży „Wulkanizator“ i proszę nadal o łaskawe poparcie.

Stanisław Śmigieński

mistrz lakierniczy, Dąbrowskiego 33.

Dzielnego

księgowego

pierwszorządnej siły, władającego językiem polskim i niemieckim poszukuje wielka fabryka blisko Warszawy. Oferty upraszamy skierować do **p. Hüttera, Warszawa, ul. Traugutta 8.**

Pw 1002-11.124

Jedynie udział w koncesjonowanej przez Min. W. R. i O. P. oraz Rob. Publ.

Kursach dla kierowców samochodowych

Spółki Akcyjnej

Brzeskiauto w Poznaniu

daje uczestnikom prawdziwą rękomię zdobycia
w krótkim czasie pewnego zawodu.

Kursy zawodowe i amatorskie Współczesne samochody do nauki jazdy. Informacyj udziela: Sekretarjat Kursów przy ul. Jakóba Wulka 8, tel 40-57.

Podróżujący

na miasto Poznań i zastępcą (z kaucją) na Powiatowe miasta w Wojewódz. Pozn., mogą się zaraz zgłosić

ANTONIEWICZ i BUSSE

General. zast. fabryki margaryny F-y Conring G. m. b. H
Gdańsk — Poznań, Grobla 6, 2 podwórza.

zw 22 316

Kilku panów

wykazalnie obeznanych w odbiorze

ziemniaków na eksport

zaangażuje zaraz na czas przejściowy

Ludwik Grützner w Poznaniu

ul. Franc. Ratajczaka 2.

Przedstaw. w niedzielę pomiędzy 12 a 1 godz. Tw 1275

Ogrodnik

kawaler, lat 37, wykształcony, inteligentny, z praktyką za graniczną, specjalista w kwaciariństwie pomologii, dobry organizator, poszukuje posady 1. 4. 1930, reflektuje na pierwszorządną i stałą posadę. Zgłoszenia do eksp. Kurjera Pozn pod zw 22 308.

Zamiane starych maszyn do pisania na nowe modele. Stara rozsprzed z maszyn gruntownie odremontowa uch z gwarancją i prawem zamiany.

SKORA I S-ka
POZNAŃ, Aleje Marcinkowsk. 23
BYDGOSZCZ, ul. Gdańska 163

zw 967 11.4

Zarybek karpi

lustrzanych ma na sprzedaż
majątność Baranowo,
poczta Swadzim.
zw 22 302

Zegarmistrzowski

skład zaprowadzony w rym-
u powiatowego miasta
z ładnym urządzeniem i to-
warem za 7500 zł g tówką
na sprzedaż Oferty do
Kurjera pod zw 22 307

Mieszkanie

3-pokojowe komfortowe

zaraz do objęcia 4—5 tys.

Adres wskaże Kurjer Po-
znański zw 22326

Tapety - Linoleum

ORWAT,

ul. Wrocławska 13.

Telefon 24-06.

nr 9365

Kuratorjum Okręgu Szkolnego Poznańskiego
sprzeda w drodze publicznego przetargu za gotówkę najwięcej dającym

samochód ciężarowy

marki Saurer, przeznaczony i urządzony do przedstawień świetlnych, z kompletnym urządzeniem, z 4-cylindrowym silnikiem benzynowym o kołach przednich pojedynczych, tylnych podwójnych, na pełnych gumach, typu przedwojennego.

Licytacja kina objazdowego-samochodu, odbędzie się w czwartek, dnia 27 marca 1930 r., o godz. 11 przed południem na podwórzu firmy C. HARTWIG T. A. w Poznaniu, przy ul. Towarowej 15/20. Pw 10 043 11.119

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 17 b. m., o godz. 10.30, w Mlnikowie, pow. Poznań, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: zw 22 330

Jałowice, byczka i wóz ciężarowy

Zbiórka przed sołectwem.
H. Prusiński, kom. sąd., Poznań, ul. Marsz. Focha 94 (wejście z ul. Fl. Stabrowskiego).

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 17 b. m., o godz. 10, w Starołęce, pow. Poznań, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: zw 22 329

2 platformy, maszynę do pisania „Smith“

Zbiórka przy Dworcu.
H. Prusiński, kom. sąd., Poznań, ul. Marsz. Focha 94 (wejście z ul. Fl. Stabrowskiego).

Licytacja urządzenia składowego

w Poznaniu, pl. Wolności 10, narożnik ul. Fr. Ratajczaka. W poniedziałek, dnia 17 b. m., o godz. 12 przed południem, sprzedawać się będzie dobrowolnie najwięcej dającemu za gotówkę: Pw 10 051-53,469

eleganckie urządzenia składowe

stoły z marmurowymi płytami, nadające się do każdej branży.

Władysław Wojciechowski

uprawniony licytator i taksator, ul. Stawna 13, tel. 28-08.

PRZETARG PRZYMUSOWY

W poniedziałek, dnia 17 b. m., o godz. 13, w Czapurach, pow. Poznań, sprzedam publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: zw 22 328

maciorę, 4 średniaki, 5 małych prosiąt, powózka, rolwaga i 50 ctr. mąki.
Zbiórka przed sołectwem.

H. Prusiński, kom. sąd., Poznań, ul. Marsz. Focha 94 (wejście z ul. Fl. Stabrowskiego).

Przetarg przymusowy

We wtorek, dnia 18 marca 1930, o godzinie 3 po południu, sprzedawać będą w Gminie Krzesiny publicznie najwięcej dającemu za gotówkę: z 22 300

rozmaity inwentarz żywy, 80 ctr. kartofli, waga decymalna, arzewo, cygara, papierosy i napoje alkoholowe. Zbiórka przed urzędem Gminnym.

(-) Łojek, komornik, Wójtostwo obw. Poznań.

Przetarg przymusowy

We wtorek, dnia 18 b. m., o godz. 10 przed południem, na terenach P. W. K. sprzedawać będą najwięcej dającemu za gotówkę: nw 9504

3 stoliki nocne, 2 siatki na łóżka (materace) i 5 części od łóżek (bocznice).

Zbiórka przy Wieży Górnosławskiej.

Daroszewski, kom. sądowy, Poznań, ul. Szamarzewskiego 30.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 18 b. m., o godz. 10 przed południem, na terenach P. W. K. sprzedawać będą najwięcej dającemu za gotówkę: nw 9503

4 obrazy (dypl.), 6 maszyn różnych (5 maszyn do prania, 1 wirówkę), próżną skrzynię, 2 platformy małe i szafkę drewnianą.

Zbiórka przy Wieży Górnosławskiej.

Daroszewski, kom. sądowy, Poznań, ul. Szamarzewskiego 30.

PRZETARG PRZYMUSOWY

We wtorek, dnia 18 b. m., o godz. 10 przed południem, na terenach P. W. K. sprzedawać będą najwięcej dającemu za gotówkę: nw 9503

części stoiska.

Zbiórka przy Wieży Górnosławskiej.

Daroszewski, kom. sądowy, Poznań, ul. Szamarzewskiego 30.

Napisowe słowo (tłusto) 30 groszy, każde dalsze słowo 20 groszy, 5 liczb = jedno słowo i, w, z, a = każde stanowi 1 słowo. Jedno ogłoszenie nie może przekraczać 50 słów.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-cmowy milimetr 60 groszy

Znak oferty (na przykład: z 18924, a 2735, d 1 79, l d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 10

1 SPRZEDAŻE

Futra

damskie, różne pocięta po cenach znacznie niższych. E. Paikowska, Maszalarska 7, l. zdw 34 594

1 1/2 morgi

faki przy Warcie na sprzedaż. — Zgłosz. Winiary, Sw. Leonarda nr. 5. zdw 34 579

Motor Diesel

65 km., 4 lata używany bardzo dobrym stanie oddam korzystnie na kilka lat odpłaty, przy wpłacie 4 tys. zł. Oferty Kurjer rw 9112

Ladna

debowa szpialnia na sprzedaż w stolarni Rom Szymańskiego 3. rw 9115

Praktyka dentyścyczna
lub urządzenie z powodu choroby zaraz bardzo tanio na sprzedaż. C. Kotarski, Rakoniewice. nw 9497

Maszynę

do szycia, łożeczko, dzieciece sprzedam, Górna Wilda 42, nar. ter. lewo. zdw 34 794

Maszyna szewcka

nadająca się dla cholewkarzy w dobrym stanie korzystnie sprzedam. Adres Kurjer zdw 34 796

Skład

kolonialny z urządzeniem, towarem, mieszkaniem z powodu zmiany rodzinnej, do objęcia po trzeba 3.200. Leszno, Jagiellońska 3. nw 9499

Sprzedam

skład towarów lokcyjnych, konfekcji męskiej z urządzeniem 2 pokoje i kuchnia. Zgłoszenia do Kurjera nr 9500

Sprzedam

dwa domy maszynowe w powiatowym mieście w najlepszym punkcie handlowym w rynku przy kościele, jeden narożnikowy z dwoma składami, składy 4 pokoje, 2 kuchnie mogą być ewentualnie wolne, dobra lokata gotówki. Cena 19 tysięcy zł, wpłata podług umowy. — Zgłoszenia: właściciel Lewandowski, Grodzisk (Wlkp.), Stary Rynek 28. zdw 34 652

Gospodarstwo

50 morg ziem pszennej, drenowane, budynki murowane, inwentarz 2 konie, 6 krów dojnych, porządku gospodarze, dom 3 pokoje kuchnia, powiat Jarocin, staro-rentowe, sprzedam, cena 28 000, wpłaty 12-15 000 zł, reszta 6 lat. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcin 22 telefon 18-97.

Platformy

nowe i używane, lekkie osie patentowe, wózki ręczne 2 i 4 kołowe na sprzedaż. Krauze, Za Grobla 3-4. zdw 34 493-4

Wysadki

szparagów (śnieżna kula) 100 szt. 4. — 1 000 szt 30 — wysadki rabarbaru (krzewienin) ma do oddania Marian Cieśliński, Zalesewo, poczta Swarzędz. zdw 34 339-40

Domek

w Mosinie z ogrodem przy kanale na sprzedaż. Zgłoszenia M. Dobrowolski, Mosina. zdw 34 434

Sprzedam

kamienie w pow. mieście lub wydzierżawie skład z mieszkaniem. Oferty Kurjer zdw 34 431

Dom mieszkalny

murowany, z ogrodem, w Kobylinie przy ulicy Kolejowej nr. 196 jest zaraz do sprzedania. Cena podług umowy. Zgłoszenia u. prasza się kierować do soltysa p. Łopaczka w Górcie pod Kobylinem zdw 34 649

Domek - willkę

z dużym ogrodem blisko Poznania za 16 i 20 tys. zł sprzedam. Kędziora, 27-go Grudnia 16. zdw 34 430

Zakład fryzjerski

damski, ładny, dobrze prosperujący, na 4 męskie i 3 damskie obsługi (wielka sprzedaż towarów kosmetycznych), z wszelkimi aparatami elektrycznymi, oraz mieszkaniem (2 pokoje i kuchnia) zaraz za 6.000 zł gotówką na sprzedaż. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 647

Drzewo opałowe

sosnowe, olszowe, brzoźowe i inne gatunki w szczapach I. klasy i okrągłakach dostarcza bieżąco bardzo tanio, w wagonowo. — M. Britzman, Czerniewice k/Wrocławka. zdw 34 643

Sprzedam

dom w Rawiczu, z 4 lokatorami, wolnym mieszkaniem i składem dla kupującego, z powodu choroby. Cena podług umowy. Oferty Kurjer zdw 34 642

Sprzedam

tanio takśowe samochodowa (numerem) koncesja stała. Gotowa do jazdy. Oferty Kurjer zdw 34 323-4

Pierze

świeże darte i nie darte, puch pocięta Stanisław Dyzekowski, Poznań, Wierzbicice 13. zdw 34 363/4

2 Singera

maszyny damskie sprzedam Warszawa Mechaniczny, Kraszewskiego 5. zdw 34 582/3

Koń

dobry furman, na sprzedaż lub zamianę na 1-letniego. Bibrowicz, Fabryczna 34 b. zdw 34 571/2

Gospodarstwo

prywatne 45 morg, okolica Środa, cena 21 000, wpłata 10 000, reszta długie lata, sprzedam lub wydzierżawie. Spieszne zgłoszenia przyjmuje Dutkiewicz, Poznań, Chwaliszewo 70. zdw 34 709/10

Westfalski

piec, rower i dwukółowy wózek tania na sprzedaż. Wojciechowski, Traugutta 8. zdw 34 428

Pianino

jak nowe sprzedam korzystnie. Za Bramką 5a, parter, lewo. zdw 34 426

Wózek

biały na niklowych resorach, dwa łożeczka, dziecięce na sprzedaż. — Ostrówek 17-18, II. front, prawo. zdw 34 412

Pieśek

rasowy (Rhepischer), Wierzbicice 33, II., lewo. zdw 34 501

2 samochody

marki „Peugeot“ 6 cylindrowa limuzyna 12/40 K. M. 5 osobowa i 4 cylindrowa limuzyna 10/30 K. M., 4 osobowa w pierwszorzędym stanie tanio na sprzedaż w firmie Hempowicz, Automobile, Poznań, ul. Patr. Jackowskiego 49. zdw 34 497

Restauracja

z pełnym wyszynkiem, ca. 100 kw. mtr., z również duża, suchą piwnicą, nadająca się także na każde inne przedsiębiorstwo, z 3 pokojowym mieszkaniem lub bez zaraz na sprzedaż. Adres Kurjer zdw 34 664

Skład

sprzętów kuchennych z kompletnym urządzeniem i towarem lub bez, nadające się na każdą inną branżę, wraz z przyległym trzypokojowym mieszkaniem w najlepszym położeniu powiatowego miasta, korzystnie do nabycia. — Oferty do Kurjera zdw 34 669

Sprzedam

szafy, krzesła, łożka, stoły, inne rzeczy. Staszica 14, sutereny. zdw 34 780/1

Maszyna

okrągłe czółenka, rower wolnym biegiem. Poznańska 38, III. lewo. zdw 34 775/9

Tanio

się ubierzesz u mnie w domu Komuny w Marcin 78a Pw 7418

Meble

na raty i za gotówkę po najniższych cenach poleca Szaryniewicz Wielka 13 Kłajentel, zamawiając, wstawiamy własnym samochodem Pw 9 095 6

Samochód Buick

limuzyna 3-4 osobowa, bardzo mało używana, bardzo korzystnie na sprzedaż w firmie Hempowicz, Automobile, Poznań, Patrona Jackowskiego 49. zdw 34 495

Samochód

Fiat 501, podwozie, po gruntownym remoncie, gotów do jazdy, sprzedam korzystnie Poddanowa, Szamarzewskiego 34, z dw 34 668

Samochód ciężarowy

marki „Fiat“ 2 1/2 - 3 tonn, w bardzo dobrym stanie gotowy do jazdy, korzystnie do sprzedania. — Łaskawe zgłoszenia interesentów uprasza się do Kurjera zdw 34 722

Angielski

wyżel, ceter suchka, roczna, bardzo ładna do sprzedania. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 726

Kapelusze

damskie w najnowszym fasadach po przystępnej cenie poleca Magazyn mód Sznajder, Dąbrowskiego 54. zdw 34 783

Z powodu wyjazdu

sprzedam przedsiębiorstwo mechaniczne wyrobów metalowych. Rentownie zaprowadzone, centrum miasta, objęcie 12 000. — Spieszne oferty Kurjer zdw 34 484

Składy

poleca „Informator“, Ratajczaka 15 (Pasaz). zdw 34 750

Domek

pod Poznaniem, dochód 120 złotych miesięcznie. Wolne mieszkanie. Cena 10 000. Wpłaty 8 000. „Informator“, Ratajczaka 15. zdw 34 753

Biblioteka

jurystyczna, regał duży do książek, biurko, stoły biurkowe i maszyna do pisania sprzedam Lehr 27 Grudnia 6. Pw 10050 58,102

Zakład fryzjerski

damsko-męski z najnowszym urządzeniem w śródmieściu przy najkrótszej ulicy korzystnie na sprzedaż. Oferty do „Par“, Aleje Marcinkowskiego 11 pod 53,461. Pw 9980-53,461

Puszczykovo

Wielka parcela ogród z drzewami owocowymi, najlepsze położenie w całości lub podzielona do sprzedania. Zgłoszenia Nowa Drogeria, ul. Wrocławska 33. Pw 10 042-11,122

Realność

handlowa w śródmieściu Poznania, częściowo zabudowana, możliwość rozbudowania przy niskiej wpłacie do sprzedania. Zgłoszenia „Par“, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 11,121. Pw 10 041-11,121

Towarówka 1 1/2 ton.

marki „Peugeot“ 10/30 K. M. prawie nowa, nadająca się na wszystkie cele, najnowszy typ, za pół ceny normalnej na sprzedaż w firmie Hempowicz, Automobile, Poznań, ul. Patrona Jackowskiego 49. zdw 34 496

Wyprzedaż

całkowita damskiego obuwia 30 procent taniej oraz męskie w dużym wyborze 27 Grudnia 2, w podwórzu. Górecki. zdw 32 059/60

Rzeźnictwo

zaped motorowy, duże mieszkanie, nie duże ubikacje, w Poznaniu na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 32 624 5

Willa

sześciopokojowa, ogród, zabudowania, Puszczykowo. Cena 14 000, wpłaty 10 000. „Informator“, Ratajczaka 15. zdw 34 762

Maszyna

pończusznicza na sprzedaż. Nowak, Różana 12. zdw 34 743

Składnica piwa

fabrykacja wód mineralnych, dobrze zaprowadzona, doskonała, świetna egzystencja, z powodu naszego wypadku korzystnie do oddania, ewentualnie mieszkanie wolne. Oferty Kurjer Poznański zdw 34 751

Tyglówkę

sprzeda Golus, Pówiejska 35. zdw 34 750

Pianino

Carl Ecker, Berlin w bardzo dobrym stanie tanio za gotówkę. — Adres Kurjer zdw 34 775

Stoły

krawieckie sprzedam. Garncarska 1, II., prawo. zdw 34 490

Powózka

połowczyk dobrze utrzymany — Marsz. Focha 68. zdw 34 480

Parcele

przy Łazarskim kościele sprzedam. Oferty Kurjer zdw 34 479

Piec

do palenia kawy kręcony sprzedam. Oferty Kurjer zdw 34 474

Pianino

znakomite czarno politurowane za gotówkę sprzedam. Rybak 21a, II., prawo. zdw 34 472

Biurko

plaskie dębowe korzystnie na sprzedaż. Łabicki, plac Sapieżyński 10a. zdw 34 468

Sprzedam

młyn wodny i ca. 600 morg ziem 250.000, zamianie na kamienice, duże miasto, lub też oddam w dzierżawę, z gotówką do 45.000. Oferty Kurjer zdw 32 844

Wilczyca

8 miesięczna, ładny okaz, Tuliszka, Długa 11. zdw 34 801

Wielki wybór

majątków, gospodarstw do sprzedania i do wydzierżawienia. — Agrapol, Poznań, Dąbrowskiego 2, telefon 65-71. zdw 34 535

Wecka

aparat, szafa, łożko, Szamarzewskiego 24, II., lewo. zdw 34 633

Wózek

(Brennabor) w dobrym stanie sprzedam tanio, Ul. Bydgoska 2, lewo. zdw 34 628

Plisowanie

urządzenie kompletne, wózek dziecięcy, 6 krzesel plusz i inne rzeczy sprzedam tanio. Adres Kurjer zdw 34 467

Wózek

sportowy dla bliźniąt dobrze utrzymany i zagrodka (kojec) dla niemowląt tanio sprzedam. — Adres Kurjer zdw 34 465

Miąsż (jabł.)

i sliwkowy do marmelady poleca Wytwórnia cukierków i marmelady L. Siedziński, telefon 12-42. Poznań, Wroniecka 16. zdw 34 673

Sprzedam

gospodarsko-rolniczą, przy głównej szosie Poznań-Gniezno, ziemia buraczana, budynki maszynowe, wszelka komunikacja w miejscu, inwentarze nadkompletne. Wiadomość w miejscu. Lubowo, poczta Falkowo, powiat Gniezno. Józef Nowak. zdw 34 676

Pierze

darte sprzedam. Paradyż, Piekary 25. zdw 34 680

Ogrodowej

ziemi większą ilość korzystnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 677

Lokomobila

mało używana, nadająca się do zapędu większej ilości, z powodu kupna traktora tanio na sprzedaż. Zgłoszenia Majetność Kowalik, p. Rawicz. zdw 34 998

Marmeladę

owocową i powidła poleca po cenach konkurencyjnych Wytwórnia cukierków i marmelady L. Siedziński, Poznań, Wroniecka 16, Wielka 1

Sarolea
100 cm. sport. — maszyna niemiecka — z powodu wyjazdu sprzedam za 1.300 zł gotówką. Marcinkowski, Bydgoszcz, Pomska 38. Pw 9973-03.145

Skład
kolonialny bardzo korzystnie na sprzedaż. Adres wskaże Kurjer zdw 34 687

Parcele
na 1.000 mtr w najlepszym położeniu Puszczykowska tuż przy dworcu sprzedam zaraz. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 704

Samochód
Ford limuzyna w dobrym stanie gotowa do jazdy sprzedam za 1.500 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 356

Restauracja
w śródmieściu z mieszkaniem korzystnie na sprzedaż. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 704

Na
sprzedam koń srodek, 5 lat s. dobrei chodami. Bódnicza 15. I. piętrowo. lewo. Pw 9122

Sprzedam
kanapa tania. Gołębia 6. I. prawo. zdw 34 569

Samochód
Austro - Daimler, 10/40 kryty, 8 siedzeniowy, gotowy do jazdy sprzedam tania. Sierszeński, Matejki 3. zdw 34 557

Obuwie, konfekcja
meska, chłopięca i wszelka odzież na wodowa, własny wyrób na najniższej cenie także na zamówienie. Kuczak, Kramarska 11, Poznań. zdw 34 688

Pianino
graniczne dobrze utrzymane, czarne krzyżowe sprzedam — 1750 Schoepe, Staszka 24, podwórza, parter, lewo. zdw 34 698

Wózek
dziec. koszykowy, dobrze utrzymany na sprzedaż. Sniadeckich nr. 6a, wysoki parter lewo. zdw 34 593

Skład
Nawatów artykułów męskich i damskich w dobrym położeniu, za prowadzony z mieszkaniem sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 382

Teren budowlany
8400 mtr. kw. Jeżyce do wydzielenia lub sprzedania w całości lub częściowo na dogodnych warunkach. Oferty Kurjer Poznański zdw 33 487

Pianino
nowe, czarne okazjnie sprzedam Deutsch, Wierzbicice 39 a w podwórzu, parter, prawo. Zgł. nr 12-2-6-8. zdw 33 741

Za 8 000 zł
(tania) oddam plac 500 m. kw. w Gdyni - Chylonii, położony przy drodze obok elektrowni i uszczelnia rzyżu s powodu nagłego wypadku choroby. Oferty pod "Plac" do Biura Ogłoszeń IRO, Bydgoszcz. nw 9 489

Wysprzedaje
tania niewykupione serwisy. Malarz Porcelany, Poznań, Czarnotaria 8. zdw 34 546

Młody
wilk tania do oddania. — Adres Kurjer zdw 34 517

Cylindry
szlifuje oraz dorabia. Tłoki żelazne i aluminiowe. Pierścienie tłokowe. Sworznie tłokowe. Zawory ze specjalnej stali. Wykonanie precyzyjne. — Dostarcza szybko i tania St. Lis, Żydowska 27. zdw 34 508

Skład
większych rozmiarów na hurtownie i detal do odatpienia zaraz na korzystnych warunkach. Zgłoszenia do "Par" Al. Marcinkowskiego 11, pod nr. 11.92. Pw 9962-11.92

Kasa
szklotrwała, kramnicze, regały, biurko, kanapa, tania na sprzedaż. Skład Żelaza, ul. Wielka 20. Pw 9963-11.91

Fabryce cukierków
z podstawki (szteuderki) z walcami, oraz stół wodny do chłodzenia karmelu, zapęd motor, korzystnie. Zakład komisowe Br. Śniegocki, Poznań, ul. Fr. Żelaznika 2. Tel. 35-32. Pw 9964-11.90

Skład
artykułów męskich i towarów trykcyj przy Sw. Marcinie zaraz do sprzedania. Zgł. do Kurjera zdw 34 541

Wóz
reklamowy piekarski sprzedam. Handtko, Żorawia 10. jw 3534

Wytwórnia trybów gramofonowych
naprawy gramofonów wykonuje doświadczony specjalista. — Żelazka Centrala Mechaniczna, Kraszewskiego 1 wprost Rynku Jeżyckiego. jw 3531

Rower
damski jak nowy na sprzedaż bardzo korzystnie. Piotra Warzyńskiego 8 boczny dom. IV. Bławińska. zdw 33 938

Skład obuwia
z wszelkimi maszynami, s wszelkimi urządzeniami, w centrum miasta na sprzedaż przy bardzo ruchliwej ulicy. Oferty Kurjer zdw 34 260-1

Wózek
sportowy na paskach, s budka, mało używany sprzedam. Okładac godz. 17-19. B. Piekarz, Gwarna 17, wehód 4. II. rw 9111

Ford limuzyna
bardzo dobrym stanie, gotowa do jazdy, tania sprzedam. Zgłoszenia telefon 21-94. zdw 34 765/6

Samochód
F. N. sportówka na 3 osoby, gotowa do jazdy za 1500 zł sprzedam. Wiadomość: telefon 21-94. zdw 34 767/8

Skład
kolonialny, z towarami i mieszkaniem sprzedam, cena 12 000 zł. Frankiewicz, Dąbrowskiego 59. jw 3538/9

Platformę
35 cent. sprzedam. Zwierzyniecka 28. jw 3532/3

Wózki
dziecięce używane (Brennabor) na sprzedaż. Siódlnia, Szewska 11. zdw 34 530/1

Gospodarstwo
40 morg pszennej ziemi 3 morgi łąki, jednym planie budynki murowane, inwentarz 2 konie 5 sztuk bydła, porzadki gospodarstwa, pow. Sroda, cena 22 000 zł, wpłaty 10 000 reszta dłuższe lata. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, św. Marcin 22, tel. 18-97. zdw 34 447-8

Urządzenie
składu kolonialnego stół, 2 regały, 2 wagi sprzedam. Adres Kurjer zdw 34 785/6

Mebie
najtaniej kupuje się w firmie J Szlachta Wrocławska 15. zdw 31 689

Sprzedam
1 rocznego szpica białego, Aleje Marcinkowskiego 24, wiadom. u dozorc. domu. zdw 34 358

Grzyby suszone
litewskie we wiankach kilo 16, pierwszorzedne pomorskie krajane kilo 15 złotych wysyła Jan Słomiński, Rytel. zdw 34 353

Sprzedam
prawie nowy samochód „Studebaker” za 8 000 zł. Oferty Kurjer zdw 34 349

Radjokomplet
dobry bardzo tania sprzedam. — Obejrzed 6-10. Kanałowa 4. I. prawo. zdw 34 346

Krzaki
agrestowa, świetojankowe sprzedam tania. Zaulek św. Wojciecha 6. I. zdw 34 343

Skład
cukierków dobrze prosperujący przy ruchliwej ulicy s powodu wyjazdu na sprzedaż. Oferty Kurjer zdw 34 337

Skład
kapeluszy damskich tania sprzedam. Oferty Kurjer zdw 34 320

Parcele
sprzedam 1 000 kw. m., położenie bardzo ładne, 8 500 zł gotówką tania. Zgłosz. Kurjer zdw 34 327

Złoty zegarek
bijący, męski, o gródek, 3 lampy gazowe okazjnie tania. Wierzbicice 53, parter, lewo. zdw 34 325

Mam
200-300 centnarów siewnych kartofli (wczesne róże). Thiel, Zakrzewo, poczta Paledzie, pow. Poznań. zdw 34 315

Rolwagi
na 30 i 70 ctr. i ręczny wózek czterokołowy do nabycia. Fr. Bartkowiak, Poznań, Piaskowa 6-7, kuznia. zdw 34 312

Wózki dziecięce
największe wybór, najniższe ceny L Krause, najstarszy i największy dom wózków dziecięcych w Polsce. Poznań, Stary Rynek 25-28. nw 7 935

Tokarka
używana 1 1/2 mtr. w toczeniu zaraz do sprzedania. Pluciński, Gniezno, Rzeźnicza 3. zdw 34 303

Samochód
reklamowy półciężarówka 1 1/2-2 tonnowy „Ford 1929” prawie nowy korzystnie sprzedam. Grobla 2. zdw 34 284

Gospodarstwo
50 morgowe sprzedam s powodu choroby za 45 000, wpłaty 30-40 tys. Oferty Kurjer zdw 34 279

Kawiarenka i jadalnia
w większym, garnizonowym miescie zaraz do nabycia, cena 7 500 dzierżawa usna do 1 maja. — Droszcz, św. Marcin 30. zdw 34 442

Korzystnie
oddam narzędzia kowalskie zaraz. Zgłoszenia Mostowa 22. zdw 34 278

Skład
z przylegającym 3 pokojowym mieszkaniem w prowincji, nadaje się dla dobrego krawca miarowego, dobra egzystencja, s obiektem urzędowej pracowni zaraz na sprzedaż. Zgłoszenia Hianyżewski, Mostowa 4 III. zdw 34 387

Brylant
platynie 1/2 kar., bransoletke sprzedam. Sieroca 8-9, II. prawo. zdw 34 278

Teszing
karabinek tania sprzedam. Długa 14. I., Kraetschman. zdw 34 410

Przyczepkę
do motocyklu tania. Zabikowo, Cementarna, Sychala. zdw 34 373

Lóżecko
wspaniale dziecięce na sprzedaż. Ul św. Czesława 12. II. lewo. zdw 34 371

Dobermanny
czystej rasy już obcięte 10 tygodniowe korzystnie do nabycia. A. Kamyszek, ul. Bukowska 46. zdw 34 369

Siatka
na płoty najtaniej Polska Hurtownia Żelaza, pl. Sapiżyński, 2, tel 1580. zdw 34 398

5 KUPNA
Brylanty
złoto srebro itd kupuje F. Tarkowska Poznań Plac Wolności 11 Pw 9656-10.111

Kupię
używany wózek dla chorego. — Oferty Kurjer zdw 31 400

Piekarnię
z domem kupię lub wydzierżawie w mieście pow lub w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 32 978

Dom
w Poznaniu kupię. Wpłace 30 tysięcy, reszta później. Agenci wykluczeni. Oferty Kurjer Poznański zdw 33 616

Kocioł parowy
stojący 8 atm. ogrzewalności 6-8 m³. 8-10 mtr. transmisji. średnica 35-50 m/m w dobrym stanie kupię. A. Jasik, Mchyl, pow. Srem. zdw 34 405

Gramofon
używany s płytami kupię. Oferty cena Kurjer zdw 34 386

Wyżymaczkę
maszynę do prania, posagi Mickiewiczza, Kraszewskiego na słup wysok. 2,10 m. Małe Garbary 3, podw. lewo. II. wejście. zdw 34 302

Kupię
wille s 2 morgami ogrodu przy wpłacie 20 000 zł gotówką w Poznaniu lub blisko Poznania. Pośrednictwo wykluczone. Oferty do Kurjera pod zdw 34 318

Kupię
samochód pod remont i przyjmuję samochody w komisowa sprzedaż. Lakiernia, Poznań, Dąbrowskiego 33. zdw 34 690

Pianino
zaraz kupię. Oferty cena Kurjer zdw 34 441

Kupię
łóżko żelazne najchętniej miesięczne oraz leżankę. Podać cenę do Kurjera zdw 34 440

Kupię
wprost od właściciela domek s ogrodem niedaleko Poznania. Oferty s podaniem ceny i wpłaty do Kurjera zdw 34 427

Pianino
fortepian kupię choć popsuta, gotówka. Oferty Kurjer zdw 34 419

Używane
kafie na 3 piece oraz 6 szt. drzwi Oferty s podaniem ceny do Kurjera zdw 34 482

Sekretarzyk
mahoniowy, serwantkę kupię natychmiast. Oferty Kurjer zdw 34 471

Dom
kupię dochodowy. Dogodne warunki. Łódź, Kościuszki 41. Jung. zdw 34 004

Kupię
folwarczek przy wpłacie 30 000 zł gotówką. Oferty Czesochowa Biuro „Renoma” Aleja 21. nw 9 488

Forda
używ. lim. 27-28 w dobrym stanie. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. dw 4 492

Skład
spożywczy z mieszkaniem s czynsz z góry wynajme względnie kupię. Oferty Kurjer zdw 34 513

Piekarni
wraz s domem poszukuje celem kupna ewentl. s ogródkiem, rola, przy mniejszej wpłacie. Pośrednicy wykluczeni. Podanie warunków do Kurjera Poznańskiego zdw 34 718/9

Kupię
natychmiast dom od 100-120 tys. z hipoteka amortyzacyjna przy wpłacie 50 000 tys. zł. St. Faleński, 27. Grudnia 5. III. ptr. zdw 34 563

Dobermanna
suczka nie starsza jak pół roku, brązowa kupię. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 294

Parcele
kupię za gotówkę w Poznaniu lub przy Poznaniu Oferty pod zdw 34 627

Pianino
używane kupię. Oferty Kurjer zdw 34 681

Motocykl
4 km., w dobrym stanie kupię. — Zgłoszenia Agencja K. P. Gniezno 96. nw 9 493

2 motorki
jeden na 1/2 P.S., drugi na 1/4 P.S. na zmienny prąd kupię. Łaska, we zgłoszenia do Kurjera zdw 34 723

Wózki
dziecięce używane kupuję. Tel. 13-53. Razer Szewska 11. zdw 34 528/9

Kupuję
za gotówkę meble wszelkiego rodzaju rzeczy Dom Komisowy Podgórska 2 Pw 9311

6 KAMIENICE
Willa
piękna 6 pokoi ogród, 2 morgi przy Poznaniu, wpłaty 7 000 — sprzedamy Biuro Techniczno-Agrarne, Plac Wolności 9, telefon 55-63 zdw 33 143

Kupię
dom do 200 000, wpłata 40 tys. got. i dom wartości 90 tys., reszta za 3 lata. Oferty Kurjer zdw 34 338

Administracje domów bez wynagrodzenia
przyjmie oficer emeryt, obeznany w tem zakresie, z dłuższą praktyką oraz z prawami snowemi i t. p. wzamian za mieszkanie, za które obowiazuje się płacić komorne, Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 34 332

7 PIENIAŹ
Kto pożyczyci 4 000 zł
na weksle gwaranc. lub zabezp. hipot. Odsetek według umowy. Zgłoszenia pod zdw 34 206

Wspólnika
czynnego (pensja miesięczna 500 zł) z kapitałem 17 000 zł udzialem w zyskach celem powiększenia drukarni w Poznaniu poszukuje się zaraz. Oferty Kurjer zdw 31 445

500 zł
lub więcej można lokować w solidnym przedsiębiorstwie na prowincji za 20 proc. w stosunku rocznym. Gwarancja zastępowania. Oferty Kurjer zdw 32 955

Udziałowca
do poważnego przedsiębiorstwa z kapitałem lub hipoteką 100-150 tys. poszukujemy. Informacje Biuro Techniczno - Agrarne, pl. Wolności 9, telefon 55-63. zdw 33 142

30 — 40 000
do dyspozycji, proszę o propozycje rzeczowe, kupię ewentl. dom z składem tylko od właściciela. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 397

10 000 zł
pożyczki poszukuje obywatel ziemski na 6 miesięcy pod zastaw trzykrotnej wartości, procent i oddam letnisko nad własnym jeziorom i lasem. Oferty do Kurjera zdw 34 547

Pożyczki
udzieli 200 000 zł i więcej na 1. hipotekę majątku ziemskiego. — Oferty Kurjer zdw 34 367

5 000
poszukuje spiesznie za dobrym oprocentowaniem i zabezpieczeniem hipotecznem. — Oferty do Kurjera zdw 34 379

Wspólniczkę (ka)
s gotówką 5-10 000 złotych przyjmie do bardzo dobrze prosperującej cukierni - piekarni. Łaskawe zgłoszenia do Kurjera zdw 34 355

Antykwaryjat
celem założenia poszukujęwspólnika naurzyciela (iki). Oferty Kurjer zdw 34 330

Pożyczam
pieniądze pod pewną gwarancję. Oferty Kurjer zdw 34 289

Z kaucją 4-5 000 zł
kupię 50-letni przyjmie zaufana osoba kierownika, magazyniera lub biurowa, ewentualnie wstąpi do spółki. Oferty Kurjer zdw 34 424

Wspólniczkę
do składu towarów krótkich, umiejaczej szyć lub pończochy maszyną, z mniejszym kapitałem poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 514/5

50 000 zł
wspólnika i współpracę poszukuje w Warszawie i Poznaniu do założenia trzeciej i czwartej filii doskonale prosperującego przemysłowo-handlowego przedsiębiorstwa. Zysk 30% zapewniony. Zgłoszenia „Par”, Kraków, Rynek Gl. 46, pod „Inżynier”. Pw 9 951 70.99

Cichego wspólnika
s 30-50 000 zł poszukuje na większy majątek przy udziale zysku zapewnionego najmniej 20% i pełne utrzymanie na majątku gwarancja hipoteczna pierwszorzedna. Oferty do Kurjera zdw 34 548

8-10 000 zł
szukam pożyczki na 1. hipotekę kamienicy w powiatowym mieście procent podług umowy. Gdzie? wskaże ekspedycja Kurjera zdw 34 378

Pożyczki
6 000 i więcej dam na hipotekę za uzyskanie mieszkania Poznań. Oferty Kurjer zdw 34 544

15 000
do 25.000 poszukuje na pierwszą hipotekę kamienicy — wartości 250.000, w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 34 665

300 złotych
pożyczki poszukuje, dam wysoki procent i zastaw motocykl. — Oferty Kurjer zdw 34 713

500 zł
darmo dam temu, kto pożyczyci 3.000 zł na 6 tygodni. Pewna gwarancja. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 773

1 500
poszukuje na krótki czas, procent wysoki, dobra gwarancja. Oferty Kurjer zdw 34 588

120 000 zł
pożyczki długoterminowej z przystępnym procentem, na 1. hipotekę, szuka majątek 1.600 morgow. intensywnie zagospodarowany, s gorzelnią w południowej części Wielkopolski. Pośrednictwo wyklucza się. — Zgłoszenia przyjmuje Kurjer pod zdw 34 643. Blizszemi szczegółami się służy.

10 000 zł
wypożycze na pierwszą hipotekę. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 734

Wspólnika
do dobrze prosperującego interesu s wkładem 6 000 zł zaraz przyjmie. Gwarancja hipoteczna. Oferty Kurjer zdw 34 534

8 DO WYNAJĘCIA
Mieszkanie
5 pokoi w śródmieściu I. ptr. nadające się dla lekarza lub na biura zaraz oddam. Oferty Kurjer zdw 33 824

Mieszkania
4 i 2 pokoje wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdw 34 035

Mieszkanie
trypokojowe, komfort, s nowymi meblami natychmiast korzystnie oddam. Oferty Kurjer zdw 34 194

Mieszkanie
do wynajęcia zaraz 2 pokoje wprost od gospodarza. Swarzędz, Adres Kurjer zdw 34 374

Mieszkanie
pokój z kuchnią i meblami odstąpię s powodu wyjazdu. Adres wskaże Kurjer zdw 34 297

Blisko
śródmieścia umeblowany ładny frontowy s osobnem wejściem pokój z kuchnią zaraz wynajme starszemu, bezdzietnemu małżeństwu lub samotnej, poważnej pani. Czynsz 80 zł miesięcznie za 2-3 lata zgóry. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 34 277

Pokój
i kuchnia do wynajęcia wprost od gospodarza szynsz 2 lata zgóry. Ul. Stanisława Knapowskiego 13 (Górczyn). zdw 34 414

Mieszkanie
3 pokoje z wygodami wydzierżawie s dwuletnim szynszem, właściciel. Oferty Kurjer zdw 34 483

Warszawa
Dom-willa s ogródkiem na Żoliborzu, 5 pokoi ewtl. umeblowane, wszelki komfort, zaraz do odstąpienia. Do przejęcia 20-25 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 542

Mieszkania
poleca „Informator”, Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 34 761

Mieszkanie
1, 2, 3, 4, 5 pokoi za dzierżawę lub z meblami. Zgłoszenia Szczyptański, Kantata 5. I. zdw 34 702

Komfortowe
trypokojowe mieszkanie, łazienka, elektryka z meblami natychmiast do oddania. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 604

Dwa
duże pokoje kuchnię s meblami oddam. Sakowski, Dąbrowskiego 58. zdw 34 561

Dwa
duże pokoje kuchnię z meblami odda gospodarz. Oferty Kurjer zdw 34 560

Górkę
przerobić można tanim kosztem (mieszkanie) również pokoje dla małżeństw poleca „Fragut”, Półwiejska 21, pierwsza piętro. zdw 34 684

Domek
2 pokoje, kuchnia, 3 morgi lub więcej ziemi, stajnia etc., od Poznania 10 minut jazdy koleją. — Oferty Kurjer zdw 34 806

Mieszkanie
3 pokojowe, komfort z meblami lub częściowo oddam korzystnie. Adres wskaże Kurjer zdw 34 730

5 pokojowe mieszkanie
na 1-em piętrze przy parku Wilsona, s kompletnym, eleganckim urządzeniem, okazjnie natychmiast do odstąpienia za zgodą gospodarza. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 727

2 pokoje
z kuchnią częściowo z meblami za gotówkę 3.000 zł natychmiast do oddania za zgodą właściciela, przy koszarach saperów Oferty Kurjer rw 9103

9 SZUKA MIESZK.
Kto
z Pp właścicieli domów odda mieszkanie 2-3 pokoje z kuchnią zaraz lub później solidnemu lokatorowi? Pośrednicy wykluczeni. Zgłoszenia do Kurjera pod zdw 34 218

Poszukuje
na biuro 2-3 pokoi w centrum nie wyżej 1. ptr. Oferty Kurjer zdw 32 902

Mieszkania
skromnego, portierstwa, dobra pewna dzierż. miesieczna, poszuk. bardzo uczciwa, spokojna pracująca rodzina. Oferty Kurjer zdw 34 407

Poszukuje
mieszkania 4 pokojowego zaraz parter lub I. piętro, w centrum lub Solacz. Może zapłacić dzierżawę zgóry za rok lub dwa. — Kornobisowa, Zachaczew, p. Ostrów (Wlkp.) zdw 34 300

Trypokojowego
mieszkania przynależnościami

Pokój
Patrona Jackowskiego 20, Zuzczak. zdw 34 093

Pokoik
skromny z całym utrzymaniem zaraz. Bobkiewicz, Wyspiańskiego 13. zdw 34 326

Pokój
umeblowany dwóm panom wynajmę. Kilińskiego 9, II. lewo. zdw 34 307

Pokój
umeblowany, niekrepujący, wejście Drużbackiej 1a, II. lewo. zdw 34 287

Pokój
umebl. z elektr. 2 panom, pościel pożądana. Strzelecka 9, I. zdw 34 286

Pokoik
dla pana. Szwajcarska 18, III. lewo. zdw 34 435

Pokój
umeblowany wolny. Chranowska, Matejki 57. zdw 34 429

Pokój
umeblowany zaraz. Kręta 7, II. lewo. zdw 34 413

Panu
wspólny pokój. Fabryczna 30, I. prawo. zdw 34 411

2 pokoje
sypialny na 2 osoby, próżny z elektryką ewentl. użytkowaniem kuchni. Oferty Kurjer zdw 34 478

Pokój
wynajmę panu. Mickiewicza 24, podwórze, Czekanowska. zdw 34 466

Wynajmę
pokój umeblowany. Staszica 25, parter, prawo. zdw 34 463

Pokój
frontowy, wspólny. Jankowiak, Gen. Prądzyńskiego 55. zdw 34 457

Pokój
kwiecień ewentl. utrzymanie — Ogrodowa 9, I. lewo. zdw 34 556

Pokój
umeblowany, niekrepujący dla 2 osób do wynajęcia. — Błotnicka, Górna Wilda 43. zdw 34 539

Pokój
wynajmę. Ratajczaka 11 a, wejście 6, III. prawo. zdw 34 543

Pokój
umeblowany inteligentnemu panu wynajmę zaraz. Łazarz, Śniadeckich 4, III. lewo. zdw 34 520

Pokój
wspólny wynajmę panom. Półwiejska 8, II. lewo. zdw 34 516

Pokój
z utrzymaniem. Plac Nowomiejski 10 a, I. lewo. zdw 34 510

Przyjmę
panienki na stację z pościelą. St. Rynek 76, III. zdw 34 509

Mały
pokój umeblowany od 1. IV. Św. Marcin 32, II. prawo, front. zdw 34 549

Pokoje umeblowane
poleca „Informator”. Ratajczaka 15 (Pasaż). zdw 34 757

Pokoje umeblowane
poleca „Informator”. Ratajczaka 15, (Pasaż). zdw 34 756

Pokoik
na 2 osoby elektr. zaraz do wynajęcia bez pościeli. Nowakowska, Wyspiańskiego 11. zdw 34 763

Wynajmę
pokój frontowy dla dwóch panów lub panienek. Wierzbicice 13, parter, lewo. zdw 34 778

Pokój
dobrze umeblowany, telefon. wynajmę. Ratajczaka 40, Ogurkowska. zdw 34 585

Zamku
blisko 1—2 osób elektryczne. — Składowa 1, wejście 3, parter, prawo. zdw 34 588

Pokój
umeblowany zaraz. Różana 10, Górny. zdw 34 537

Pokój
2 panom zaraz wynajmę. Śniadeckich 16, Fiedler. zdw 34 536

Pokój
umebl. klatki schodowej samotnemu panu wynajmę. Wronecka 16, II. lewo. zdw 34 538

Pokój
umebl. 1—2 osobom. Staszica 26, II. lewo. jw 3537

Pokój
frontowy 1—2 osób zaraz. Dąbrowskiego 64, II. lewo. Mała bramka. jw 3536

Pokój
dobrze umeblowane, osobne wejście, frontowe, z użytkowaniem kuchni dla małżeństwa do wynajęcia od 1 kwietnia Rude. Poznańska 50, II. front, lewo. zdw 34 631

Pokój
mały wynajmę inteligentnemu panu, Plac Nowomiejski 6a, I. zdw 34 625

Pokój
dwa, trzyosobowy, czysty, frontowy, słoneczny i wspólny panu wynajmę. Elektryczność, Józefa 6, II. lewo. zdw 34 728

Pokój
umeblowany wynajmę Łąkowa 18, parter, prawo. zdw 34 635

Dwom
panom pokój wynajmę. Strzelecka 3, parter. zdw 34 616

Pokój
ładny, frontowy dla 1 lub 2 osób. Dąbrowskiego 90, parter, prawo. zdw 34 679

Pokój
umeblowany elektryczność 15. do wynajęcia. Gwarna 8, III. lewo. zdw 34 772

Pokój
frontowy panu wynajmę. Gremlica, Poznańska 8/10. zdw 34 692

Pokój
frontowy. Rybaki 7, II. prawo. zdw 34 591

Pokój
czysty, światło elektryczne, wejście niekrepujące. W. Jana III, nr. 11, I. lewo. zdw 34 500

Wspólny
balkonowy, słoneczny solidnemu panu. Wielkie Garbary 2, Woźniak. zdw 34 587

Pokój
frontowy panu zaraz. Szyperska nr. 1, III. zdw 34 581

Wspólny
pokój utrzymaniem. Długa 4, II. prawo. zdw 34 584

Pokój
frontowy, dobrze umeblowany, elektryka, wynajmę zaraz. — Wierzbicice 26, parter, prawo. zdw 34 567

Pokój
do wynajęcia. 27 Grudnia 5, II. wprost. zdw 34 568

Śródmieście
frontowy, słoneczny. Piekary 10, II. lewo. zdw 34 790

Panienki
na pokój. Czarniejewicz, Św. Marcin 27. zdw 34 667

Na pokój
wspólny przyjmę solidnego pana zaraz. Szamarzewskiego 34, II. prawo. zdw 34 606

Pokój
z telefonem wynajmę zaraz. — Wielkie Garbary 29, IV., prawo. zdw 34 731

Pokój
dwuosobowy. Woźna 14b, III. Hojnacka. zdw 34 740

Pokój
do wynajęcia, z elektrycznością, zaraz. Poznańska 56, parter, prawo. zdw 34 540

Pokój
panom utrzymaniem. — Wiza, Wrocławska 13. zdw 34 638

Pokój
do wynajęcia zaraz. Św. Marcin 4 wchód 3, ul. Wysokiej 1, I. ptr. zdw 34 708

Dwuosobowy
elegancko umeblowany pokój frontowy. Skarbowska 4, Krawczykowa. zdw 34 714

Wspólny
panu zaraz. Niegolewskich 4, tylny dom. zdw 34 720

Pokój
wolni. Górna Wilda 42, III. ptr. prawo. zdw 34 607

Pokój
umeblowany. Grotzera 2, IV. zdw 34 603

Skromny
pokój osobne wejście koło Zamku. Adres Kurjer zdw 34 605

Duży
pokój dla 2 panów zaraz światło elektryczne, Rom. Szymańskiego 2, IV. zdw 34 685

Panienki
na pokój. Małe Garbary 3, Kaczmarek. rw 9123

Umeblowany
pokój korzystnie zaraz 1 lub 2 panom wynajmę. Mostowa 16, III. lewo. zdw 34 570

W śródmieściu
pokój zaraz wynajmę. Nowa 1, III. lewo. zdw 34 575

Czysty
pokój dla solidnego pana. Działyńskich 2, II. prawo. zdw 34 562

Pokój
dla panów wynajmę. Piotra Wawrzyniaka 24, parter, prawo. zdw 34 636

Pokój
frontowy zaraz do wynajęcia. — Spokojna 24, IV., prawo. zdw 34 697

12 SZUKA POKOJU

Emeryt
poszukuje pokoiku 30 zł. Jezycy. Oferty Kurjer zdw 34 030

Małżeństwo
z jednym dzieckiem poszukuje pokoju umeblowanego od 15 lub 1 do 50 zł. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 221

Pokoju
umeblowanego z utedowaniem kuchni, nie wyżej II pietra, poszukuje bezdzietne małżeństwo od 1 kwietnia. Oferty z podaniem ceny Kurjer zdw 34 609

Szukam
pokoju używaniem kuchni. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 402

Małżeństwo
10 letnia córka poszukuje pokoju miesięcznie do 50 zł od 1. 4. Oferty Kurjer zdw 34 331

Etatowy
urzędnik szuka od 1. taniego zupełnie niekrepującego pokoju. — Możliwie śródmieście, obiadam. Oferty Kurjer zdw 34 500

Młode
bezdzielne małżeństwo poszukuje próżnego pokoju względnie z kuchnią. Oferty Kurjer zdw 32 918

Małżeństwo
z jednym dzieckiem poszukuje pokoju z użytkowaniem kuchni od 1. 4. pościel własna. Oferty Kurjer zdw 34 747

Urzędnicza
poszukuje pokoju umeblowanego w cenie do 40 zł. Oferty Kurjer zdw 34 706

Niekrepującego
pokoju komfortowego, wejście z klatki schodowej, poszukuje. — Zgłoszenia Kurjer zdw 34 725

Skromnego
pokoju poszukują 2 panienki. — Oferty Kurjer zdw 34 574

Poszukuję
pokoju z fortepianem tylko w dobrym domu, centrum miasta, najchętniej u samotnej pani od września dla dwóch moich córek, panienek z dobrego towarzystwa ze wsi. uczeszczających tutaj do szkół. Oferty Kurjer zdw 34 793

Poszukuję
małej ubikacji z światłem elektrycznym nawet komórka może być. Oferty do Kurjera zdw 34 734

13 LOKALE

Duży
frontowy pokój, I. piętro, z telefonem światłem elektrycznym, blisko Starego Rynku od 1. 4. na biuro do wynajęcia. W. Garbary 38, I. p., lewo. zdw 34 344

Składowy
z mieszkaniem lub suterene przy ruchliwej ulicy poszukuje. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 282-3

Ogródki
parcele na Łazarzu do wydzierżawienia. Zgłoszenia przyjmuje Majewski, ul Spokojna 27. zdw 33 960

Pokoju
z telefonem w śródmieściu poszukuje. Oferty Kurjer zdw 34 512

Lokal
ca. 20 kw. m., ul. Wielka, I. piętro, na cele handlowe do wynajęcia zaraz. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 744

Biuro
3 pokojowe przy Gwarnej wprost od gospodarza do wynajęcia. — Zgłoszenia Kurjer zdw 34 753

1 lub 2
pokoje biurowe zaraz. Skarbowska 4, Krawczykowa. zdw 43 715

Skład
z dużym oknem wystawowym, w centrum włączenie urządzenia za zgodą gospodarza odstąpię poważnym reflektantom. Oferty Kurjer zdw 34 573

Właściciel
wydzierżawi 2 ubikacje przemysłowo-handlowe, śródmieście. — Kurjer zdw 34 589

Poszukuję
biura z telefonem lub bez. Oferty Kurjer zdw 34 580

2 pokoje
na biuro wynajmę zaraz. Bliźsze dane Piekary 10, II. lewo. zdw 34 759

Lokale
poleca „Informator”. Ratajczaka 15. zdw 34 760

14 DZIERŻAWY

Do wydzierżawienia
ewentualnie sprzedania w Krynicy pensjonat, pierwszorzędny, komfort, centrum, z powodu choroby właściciela na dogodnych warunkach. Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 34 212

Skład
(obwód bydgoski) galanterijno-kosmetyczny, dawniejsza świetnie prosperująca drogeria mieszkanie. 2 obszerne magazyny natychmiast bez odstępnego do przejęcia. Zgłoszenia Nr. 1063. Biuro ogłoszeń „Kurjer”. Bydgoszcz, Parkowa. nw 9 457

Grunt
½ morgi nad Wierzbakim do wydzierżawienia. Radke, Szamarzewskiego 36. zdw 34 522

Skład
obszerny i dwa pokoje, nadający się na każde przedsiębiorstwo w mieście powiatowym Wielkopolski przy głównej ulicy od 1. 4. do wydzierżawienia. Zgłoszenia Kurjer zdw 33 153

Piekarnia
powiatowym mieście. 3 pokoje kuchnia, piec piersiowy na 80 bochenków, dziennie wypieka 4 ctr. maki, 10 lat jednych rekach zaraz wydzierżawi, objęcie 3 000 zł. Zgłoszenia Sowiński, Poznań, Św. Marcin 22, tel. 18-97. zdw 34 451

Poszukuję
blisko Poznania kuźni celem dzierżawy. Zgłoszenia do Kurjera zdw 33 523

Dom 4 piętrowy
przy Starym Rynku, nadający się do fabrykacji i skład hurtowy zaraz częściowo wydzierżawie. Zgłoszenia Kurjer rw 9 091

Skład
2 pokoje kuchnia, obecnie bławat, nadający się na każdą branżę w rynku zaraz lub 1. kwietnia do wynajęcia. J. Cieplik, O. Brzycko, Rynek 2. zdw 34 400

Poszukuję
dzierżawy gospodarstwa wprost od właściciela od 50—80 morg. — Oferty z ceną Kurjer zdw 34 376

Skład (lokal)
z mieszkaniem na prowincji w dobrej okolicy zaraz do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 34 443

Czempin
dzierżawy domku 3—5 pokoi z ogrodem poszukuje w Czempiniu lub okolicy Poznania. Wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdw 34 469

2 pokoje
z sypialką do wydzierżawienia w Kostrzynie. Oferty Kurjer zdw 34 144

Poszukuję
dzierżawy gospodarstwa wprost od właściciela od 50—80 morg. — Oferty z ceną Kurjer zdw 34 376

Skład (lokal)
z mieszkaniem na prowincji w dobrej okolicy zaraz do wydzierżawienia. Oferty Kurjer zdw 34 443

Czempin
dzierżawy domku 3—5 pokoi z ogrodem poszukuje w Czempiniu lub okolicy Poznania. Wyczerpujące oferty Kurjer Poznański zdw 34 469

2 pokoje
z sypialką do wydzierżawienia w Kostrzynie. Oferty Kurjer zdw 34 144

Cegielnię
wydzierżawie potrzeba 20 000 zł. Zgłoszenia Kurjer zdw 32 789

Oddam
na dłuższy czas w dzierżawę warsztat mechaniczny bezkonkurencyjny z towarami, narzędziami mieszkaniem. Okazja dla słuszarza-mechanika. Objęcie podług umowy. Oferty Kurjer rw 9113/4

Piekarnia
z pierwszowym piecem trzypokojowym mieszkaniem, z chlewami, stodołą i 3 morgi roli do wydzierżawienia zaraz, 20 lat w jednych rekach. Zgłoszenia St. Musiałski, Poznań, Poznańska 44. zdw 34 752

Praktyka dentystyczna
dobrze prosperująca w mieście powiatowym Pomorza, 9 000 dusz, z powodu śmierci właściciela zaraz do wydzierżawienia lub sprzedania. Ewentualnie mógłby się sumienny dentysta w wieku od 35—40 lat ożenić. Zgłoszenia: Sobaczewski, dentysta, Łasin (Pomorze). zdw 34 655

Plac
na Wildzie z pokładem żwiru wydzierżawie, ewentualnie sprzedam. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 678, lub telefon 3894.

Do wydzierżawienia
od gospodarza domek bez wjazdu. Zgłoszenia do Kurjera rw 9125

Dzierżawy młynra
poszukuje przy wpłacie 5—6 000 zł. Agenci wykluczeni. — Oferty do Kurjera Poznańskiego pod zdw 34 641

Skład rzeźniczy
w mieście blisko Poznania, w dobrej okolicy, z powodu choroby korzystnie do wydzierżawienia. Pewna egzystencja. Kurjer zdw 34 636

15 UZDROWISKA

Kupię
domek z ogrodem lub małe gospodarstwo w pobliżu Poznania w odpowiednim położeniu na letnisko w otoczeniu lasu lub nad wodą. Oferty Kurjer zdw 34 002

Puszczykowo
odnajmę 2 pokoje na cały sezon. Adres Kurjer zdw 34 368

Zakopane - „Januszek”
ulica Chałubińskiego, pensjonat Wandy Rychlickiej z Poznania. Kuchnia wykłintna. Pokoje ładne, ciepłe. Cena 8,50, zdw 33 368

Willi
całej, ewentl. 4—8 pokoi, próżnych względnie części umeblowanych poszukuje się na miesiąc, najlepiej w Puszczykowie. Zgłoszenia z podaniem warunków do Kurjera zdw 34 695

Letnisko
Morminówko, stacja, poczta Ostroróg, telefon 5, uroczę wśród lasów, jezior otwarte. Utrzymanie od 5 zł. prospekty wysyłamy. zdw 34 683

Starsze
bezdzielne małżeństwo poszukuje pokoju z kuchnią w najbliższej lesistej okolicy Poznania. Daniłowicz, Matejki 53, II. lewo. zdw 34 733

16 OSOBISTE

Chochliku
nie tęgnaj, lecz napisz gdzie i kiedy można Cię spotkać, chętnie przyjdę. „Cudzy dziadziara”. zdw 34 657

Młodzieniec
lat 24, inteligentny, wolny od wszelkich obowiązków spokojnego usposobienia nie dzisiejszych poglądów, uczciwy pod każdym względem, szuka poza miastem wśród ciszy i spokoju, zaufanej posady lub jakiegokolwiek bądź wyrczającego zajęcia, któreby dało skromne utrzymanie, gdzie we wolnych chwilach mógłby spędzić czas na opracowanie piśmiennego dzieła. Oferty upraszam łaskawie Kurjer zdw 34 249

Osobiste
Lo-nut oczekuje 16. 3, cukiernia Łączkoski godz. 5, znak ten sam. S. zdw 34 395

Kto
przyjmie maszynistkę, która dla nabycia rutyny przysłuży się bezinteresownie pracą. Oferty Kurjer zdw 34 692

Kaziol
Dzisiaj spotkamy się w firmie „Emka” na Wrocławskiej. Zrobimy zakupy, bowiem tam obrzymi wybór! Zatem do zobaczenia! Najlepsze radioodbiorniki, aparaty fotograficzne i przybory, przyrządy i aparaty elektrotechniczne poleca po najdogodniejszych cenach „Emka”. Wł. Włodarczak, ul. Wrocławska 30 Zakłady radiotechniczne i fotograficzne. Warsztaty reparacyjne! Naprawa słuchawek! Pw 10 047-11.109

Apollo
piątek blondynkę granatowym berecie proszę łaskawie podać adres. Kurjer zdw 34 792

19 GDZIE MIESZKA

Uprasza
się w ważnej sprawie o podanie adresu Wojciecha, Józefa Rządowskiego, który roku 1920 zamieszkiwał w Poznaniu, przy ul. Zwierzynieckiej 8, a następnie wyjechał do Gniezna, gdzie był profesorem przy gimnazjum żeńskim. Kurjer zdw 34 403

21 ZGUBY

Zgubione
papiery wojskowe Jan Przybylski 13, 6, 99, unieważniam, zdw 33 289

Zgubioną
książeczkę wojskową na nazwisko Fr. Fibich unieważniam, zdw 31 417

Unieważniam
książeczkę wojskową na nazwisko Stanisław Witkowski, zdw 34 313

W czwartek
13 rano zgubiono złoty damski zegarek bransoletką w drodze z Woźnej do Półwiejskiej. Uprasza się uczciwego znalazcę oddać: Woźna 14 a, parter lewo. zdw 34 550

Znaleziono
damski zegarek. Adres wskaże Kurjer Stary Rynek rw 9120

22 ROZMAITE

Z powodu
likwidacji własnego przedsiębiorstwa z dniem 25 marca mogę objąć administrację większych majątków rolniczych zastalac obejmowane interesy własną rolką i znacznym kredytem na dalsze prowadzenie. Referencje solidne. Propozycje pisemne proszę kierować do Biura Ogłoszeń Teofil Pietraszek Warszawa ul. Marszałkowska 115, przed końcem marca dla „Administratora” nw 9448

Mereżki
pisownice haftu dekoryzowanie wykonuje szybko i tanio. Haftoplis. Woźna 10. Pw 8 679-4.71

Czytanie
nowości polskie i francuskie w Wypożyczalni Książek Zofii Hulanickiej Dział książek dla młodzieży Dział starszych dzieł literatury polskiej Dla pp Akademików zniżka Otwarta od 9-6 Dąbrowskiego 1 narożnik Jasnej Pw 9 122-6.90

Trykotażę miarowe
garnonki swetry itp. wykonuje „Triolet”. Rom. Szymańskiego 10 III., śródmieście. Pw 9564-53.344

Portrety
fotografie artystyczne wykonuje Bracia Pecherscy Al. Marcin kowskiego 8, telefon 3955. dw 8 834

Piszę
feljtony i wiersze okolicznościowe Spokojna 15a. zdw 33 918

Kto zamierza ubiegać się o nadzór sądowy
nad swym przedsiębiorstwem, niechaj się zgłosi o pomoc i radę do Kurjera Poznańskiego zdw 34 033

Tłumaczy
i przepluie na maszynie angielskie, francuskie, niemieckie, polskie — szybko tanio Spandowska, Aleje Marcinkowskiego 24, podwórze prawo II. nw 9455

Akuszerka
Kleinwächterowa w Poznaniu centrum miasta ulica Romana Szymańskiego 2 pierwsze piętrowe lewo drugi dom od Placu Świętokrzyskiego zdw

Inteligentna
młoda, miła, muzykalna pani-
ka, teska i marzy o cichem wie-
ku, w którym ustronię, w którym przy-
szłość szlachetnego i prawego czło-
wieka założyłaby się szczęśliwie
z miłymi i spokojnymi. Zainteresowa-
na panowie zechcą skierować ko-
respondencje do Kurjera pod
zdw 34 656

W celu
matrymonijnym późna kawaler
szukający poważnego stanowisko z
szczęśliwymi, inteligentnymi brat-
kami z prowincji, panie praktycz-
ne, przystojna, dobrze wychowa-
na i gospodarna, do lat 27. —
Dyskrecja zapewniona. Zgłosze-
nia możliwie z fotografią Kurjer
zdw 34 409

Dla
młodej służącej, lat 27, ładnej, ucz-
liwej, pracowitej, lecz biednej,
poszukuje męża. Panowie na
szlachetnych stanowiskach, sumienni,
pracowici (zawód obojętny) mo-
żna się z całym zaufaniem wraz z
fotografią zgłosić do Kurjera
zdw 34 366. Wdowcy z dzieckiem
nie wykluczeni.

Handlowiec
lat 28, wysokiego wzrostu, na
dobrym stanowisku, poszukuje
miłego uosobienia, ma-
jącej do lat 25. Cel matrymonij-
alny. Oferty z fotografią, któ-
rą się zwraca Kurjer zdw 34 385

Właściciel
majątku ziemskiego, dyrektor po-
ważnej instytucji, kawaler, lat
40, pozna przystojna, inteligentna
panie lub wdówkę, lat 27, z od-
powiednim posagiem. Cel matry-
monijalny. Dyskrecja zapewniona.
Oferty z fotografią do Kur-
jera zdw 34 348

Kawaler
lat 29, ciemno-blondyn, admini-
strator, do lat 28, poszukuje dla
braku znajomości panny, mającej
do lat 28, w celu matrymonij-
nym. Łaskawe zgłoszenia z do-
łączeniem fotografii, którą się
zwraca do Kurjera zdw 34 305.
Rzecz traktuje się poważnie.

Znajomości
pani poszukuje trzydziestoletni
kawaler, kupiec, posiadający do-
bre prosperujące skład, mieszka-
nie w zł. 15 tys. Panie dzielne
kupcowe proszę skierować poważ-
ne oferty możliwie z fotografią
Kurjer zdw 34 304. Pośrednictwo
tylko najbliższych krewnych mi-
le widziane.

Wdowiec
w średnim wieku, brunet, wyso-
ki, rzekomo bardzo przystojny,
kupiec, właściciel wiekszego, do-
bre prosperującego przedsiębior-
stwa, szuka żony, wdowy lub
starszej panny od lat 25 z majątkiem.
Ewentualne pośrednictwo
rodziny pożądana. Oferty z foto-
grafią, którą się zwraca do
Kurjera Pozn. zdw 34 436

Inteligentna
panna, sympatyczna, gospodarna,
posiadająca w Poznaniu własne
eteropokojowe mieszkanie ume-
blowane, poszukuje w celu matry-
monijnym inteligentna na stano-
wisku od 32-40 lat. Oferty nie-
anonimowe, wyczerpujące do Kur-
jera zdw 34 425. Pośrednicy wy-
kluczeni.

Starsza panna
posiadająca mieszkanie, wyjdzie
zmarła. Zgłoszenia do Kurjera
Pozn. zdw 34 475

Przystojny
inteligentny, nadzwyczaj szczerzy
mężczyzna, lat 29, przytem za-
wiedziony w życiu, szuka tą no-
woczesną drogą anonsu intelli-
gentnej, poważnej i samotnej,
dobrze sytuowanej pani. Wiek,
przeszłość obojętne. Cel matry-
monijalny. — Zgłoszenia: Jerzy
Kukiewicz, Poste-restante, Kra-
ków. zdw 34 014

Kawaler
wysoki, przystojny, posiadający
większą gotówkę, pragnie poznać
inteligentną, miłą, gospodarną,
średniej tuszy brunetkę. Cel ma-
trymonijalny. Panie z wszelkimi
majątkiem lat 25-30 zechcą zło-
żyć oferty z dołączeniem fotogra-
fii do Kurjera Pozn. r. w 9118.
Rzecz dyskretna i poważna. —
Anonimy w koszu.

Pani
poza w celu matrymonijnym
poważnego, inteligentnego pana
na stałe stanowisku od lat 40-
45. Oferty Kurjer zdw 34 644

Który z panów
inteligentny, kulturalny, nie
dziśnieszny, zasad, stanowiskiem
poważnym i stałym usytuowa-
nych uszczęśliwił elegancja choć
skromna, bardzo inteligentna,
przystojna, utalentowana młoda
panna z dobrego domu z posa-
giem. Miejsowość (województwo
zachodnie) obojętne. Zgło-
szenia poważne. Dyskrecja za-
pewniona słowem uczciwości. —
Kurjer zdw 33 779

Kawaler
lat 28, piekarz, posiadający 2 000
zł gotówki, poszukuje na tej dro-
dze panny, celem ożenku, mają-
tek pożądana dla otwarcia pie-
karni. Zgłoszenia do Kurjera Po-
znańskiego zdw 34 316-7

Żony
przystojnej z majątkiem poszu-
kuje kawaler, lat 28, mechanik-
szofer na stałej posadzie, posia-
dający własny dom w Poznaniu.
Zgłoszenia do Kurjera Pozn.
zdw 34 554

Przystojna
młoda szatynka, posiadająca
dużo cech kobiecości, szuka na tej
drodze męża. Inteligentni panowie,
powyżej lat 30, którym zależy
na spokojnym, miłym życiu,
zechcą skierować swoje oferty z
całym zaufaniem do Kurjera
zdw 34 621

Wdowiec
posiadający przedsiębiorstwo bla-
charsko-dekarskie, samodzielny,
w średnim wieku, poszukuje
ta drogą żony od 30-35 lat —
Blizsze dane po zapoznaniu się.
Oferty z fotografiami do Kurje-
ra zdw 34 100

2 panielki
biedne lecz uczciwe poszukują
panów od 35-50 lat. Cel matry-
monijalny. Oferty do Kurjera
zdw 34 601

Szatynka
przystojna, inteligentna, z wy-
prawą i dziesięcioma tysiącami
gotówki wyjdzie zamarła najche-
tniej za kupca lub urzędnika na
poważnym stanowisku do lat 35.
Oferty do Kurjera zdw 34 511

Kawaler
rzemieślnik, przystojny, o dobrym
charakterze, lat 29, ożeni się z
panną do lat 28. Zgłoszenia Kur-
jer zdw 34 798

Kawaler
przemysłowiec, dobrego charakte-
ru, wrażliwy na dobro i piękno,
zamożny właściciel przedsiębior-
stwa, szuka żony inteligentnej,
dobrem sercu. Majątek nieko-
niecznie potrzebny. Panny niżej
lat 30 zechcą szczegółowe zgo-
szenia podać, możliwie z fotogra-
fią do Kurjera zdw 34 620

Przystojna blondynka
lat 30, posiadająca własne miesza-
nie i cokolwiek gotówki, pragnie
nawiązać korespondencje z
kulturalnym starszym panem w
celu matrymonijnym. Oferty,
możliwie z fotografią do Kurje-
ra zdw 34 622

Druga
połowa mej duszy, gdzie jesteś?
Mimo licznych znajomości nie
może Cie w tym chaosie codzien-
nym odnaleźć. Może ta niezwykła
droga odczujesz te, która teski i
stanie się jasnym promieniem
Twojego życia. Zgłoszenie do Kur-
jera zdw 34 624. Cel matrymo-
nijalny.

Który
z szlachetnych, inteligentnych
panów, o nieprzeciętnych zale-
tach umysłu i serca chciałby się
ożenić z wesolą pogodnego uspo-
sobienia, niebiedną brunetką. —
Poważne oferty proszę skierować
do Kurjera zdw 34 623

Młody
samodzielny kupiec w Poznaniu
ożeni się z panią młodą, przy-
stojną, skromną, religijną, wy-
kształconą, inteligentną ze sfer
kupieckich lub ziemiańskich. Wy-
magany stosowny posąg. Łaskawe
zgłoszenia do „Paz” Al. Aleje
Marcinkowskiej 11, pod 53.451.
Pw 9 075 53.451

24 NAUKA
Akademja tańców
Wituszkowskich
rozpoczyna kurs. Przyjmie
jeszcze kilka pań i
panów Skarbowska 14
Pw 9 130-8.104

Szkoła Tańców
Stelli Kledeckiej
Pocztowa 29, telefon 33-29, roz-
poczyna nowy kurs początkujący
i uzupełniający. Lekcje prywat-
ne. Pw 9044-11.63

Tango
modne tańce. Do kursu gimna-
zjalnego przyjmie kilkanaście pa-
nienek. — Mikołajczak, Pocztowa
29. zdw 33 803

English Lady
competent teacher lessons, con-
versation. Apply Kurjer
zdw 34 026

Tańców
nowoczesnych, narodowych wyu-
cza pod gwarancją szkół balet-
mistrz Szczurka, Ratajczaka
21 a, Dom Rzemieślniczy, parter.
zdw 34 295

Lekcyj
udziela początkującym. Wyma-
gania skromne. Oferty Kurjer
zdw 34 412

Stenografji
prywatnie udzielam. Oferty Kur-
jer zdw 34 488

Kursy stenografji
pisania na maszynie. Kantaka
I, II, ptr. zdw 33 193

Kursy
stenografji polskiej, niemieckiej,
pisanie na maszynie, księgowo-
ści rozpoczynam 3 kwietnia. Ty-
ran-Zaworska, Plac Świętokrzy-
ski wejście Strzelecka 33.
zdw 34 659/60

Lekcyj
francuskiego w godzinach wie-
czornych poszukuje. Oferty Kur-
jer-Jeżyce jw 3526

Szkoła Języków
Marji Romington
Strzelecka 8. zdw 34 746

Kursy gimnazjalne
Marji Romington
przygotowanie do jednorok. —
Strzelecka 8. zdw 34 745

Gotowania
wypiekania mazurek, tortów i
wykwintnych legumin wyucza od
1 kwietnia Polsko - Francuska
Kuchnia „Lipsiana” Młyńska 4.
zdw 34 771

Angielskie
poszukuje się dzielnego nauczy-
ciela. Zgłoszenia z podaniem
warunków Kurjer zdw 34 564

Niemieckiego
francuskiego udzielam. Oferty
Kurjer r w 917

25 MUZYKA
Lekcyj
sry skrzypiec, mandoliny, udzie-
lam. Wilda Wybiekiego 2.
zdw 34 485-6

Pianino
do ćwiczeń oddam. Adres wska-
że Kurjer zdw 34 251

Duet
dobrze zgrany wolny również na
prowincje. Kurjer zdw 34 809

Tanio
stroje fortepianu. Oferty Kur-
jer zdw 34 420

Wypożyczę
kilka tysięcy za otrzymanie sta-
łej posady. Posiadam 3 letnią
szkołę rolniczą. Oferty z warun-
kami Kurjer zdw 33 576

Jeune Belge
cherche femme compagne
pour conversation française. —
Sérienses références. Ecrire rue
Klaye 22 Everbeeg, lez Gram-
mont (Belgique). zdw 32 800

Dziewczyna
poszukuje posady alewki celem
wuczenia się gotowania lub do
pomocy gospodni. Posiada bar-
dzo dobre świadectwa, od 1 kwiet-
nia lub później. Zgłoszenia Kur-
jer zdw 34 321

27 SZUKA PRACY
Ogłoszenia do 30 sów dla poszu-
kujących posady w tej rubryce
obliczamy po jednej trzeciej cenie
drukowych

Urzednik
adwokacki i sądowy, rutynowa-
na siła, z długoletnią praktyką,
poszukuje posady w instytucji
przemysłowej pp. do załatwiania
spraw procesowych. Oferty do
Kurjera Pozn. zdw 34 003

Książkowa
rutynowana, z kilkoletnią prakty-
ką, prowadzeniem żurnalu
amerykańskiego, kasy, wypłaty
robotników oraz świadczeń so-
cjalnych, poszukuje poważnej po-
sady. Łaskawe zgłoszenia upra-
sza się Kurjer Poznański
zdw 33 819

Żelazniak
lat 27, przyjmie posadę eksped-
jenta, podróżującego, magazynie-
ra. Rutynowany, doświadczony
handlowiec. Pierwszorzędne świa-
dectwa i referencje. Oferty upra-
sza pod zdw 33 551

Stenotypistka
polsko - niemiecka
pisząca również podług dyktan-
da poszukuje posady. Łaskawe
zgłoszenia uprasza do Kurjera
Poznańskiego zdw 32 970

Panienska
poszukuje posady do dzieł naj-
chętniej na wsi, lecz nie koniecz-
nie. Zgłoszenia do Kurjera
zdw 33 524

Szofer - ślusarz
maszynowy, sumienny, trzeźwy,
szuka posady. Miejsowość obo-
jętna. Oferty Kurjer zdw 33 665.
Dobre świadectwa.

Zbożowiec
z długoletnią praktyką poszukuje
stanowiska. Dobre referencje —
względnie kaucja. Oferty z poda-
niem stanowiska i warunków
Kurjer Poznański zdw 32 851

Niania
rutynowana, z wieloletnią prakty-
ką, pierwszorzędniemi świa-
dectwami, poszukuje posady. —
Oferty Kurjer zdw 34 350

Szofer - mechanik
kawaler, z długoletnią praktyką,
poszukuje posady od 1. 4. Oferty
Kurjer zdw 34 347

Biuralistka
z 3 letnią praktyką, pisząca na
maszynie, poszukuje posady. —
Oferty Kurjer zdw 34 314

Młynarz
samodzielny z kaucją 2-3 tys.
poszukuje posady zaraz lub póź-
niej. Obecnie posadę także na
majątku. Wykonuje prace ma-
szynisty i rybnarstwa. Oferty do
Kurjera Poznańskiego pod
zdw 33 799

Technik
dentystyczny, pierwszorzędna si-
ła w technice, pracuje także i w
operatywie, może objąć posadę
z dnem 1. 4. najchętniej w wiek-
szym mieście. Łaskawe zgłosze-
nia do Kurjera Poznańskiego
Gniezno 21. aw 9 348

Ekspedjentka
sierota 4 letnia praktyka z bran-
ży kapeluszy towarów krótkich
poszukuje posady, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 34 271

Technik
sierota 4 letnia praktyka z bran-
ży kapeluszy towarów krótkich
poszukuje posady, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 34 271

Ekspedjentka
sierota 4 letnia praktyka z bran-
ży kapeluszy towarów krótkich
poszukuje posady, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 34 271

Ekspedjentka
sierota 4 letnia praktyka z bran-
ży kapeluszy towarów krótkich
poszukuje posady, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 34 271

Ekspedjentka
sierota 4 letnia praktyka z bran-
ży kapeluszy towarów krótkich
poszukuje posady, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 34 271

Ekspedjentka
sierota 4 letnia praktyka z bran-
ży kapeluszy towarów krótkich
poszukuje posady, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 34 271

Ekspedjentka
sierota 4 letnia praktyka z bran-
ży kapeluszy towarów krótkich
poszukuje posady, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 34 271

Ekspedjentka
sierota 4 letnia praktyka z bran-
ży kapeluszy towarów krótkich
poszukuje posady, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 34 271

Ekspedjentka
sierota 4 letnia praktyka z bran-
ży kapeluszy towarów krótkich
poszukuje posady, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 34 271

Ekspedjentka
sierota 4 letnia praktyka z bran-
ży kapeluszy towarów krótkich
poszukuje posady, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 34 271

Ekspedjentka
sierota 4 letnia praktyka z bran-
ży kapeluszy towarów krótkich
poszukuje posady, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 34 271

Ekspedjentka
sierota 4 letnia praktyka z bran-
ży kapeluszy towarów krótkich
poszukuje posady, miejscowość
obojętna. Oferty Kurjer
zdw 34 271

2 panielki
poszukują jakiegokolwiek bądź po-
sady biurowej, jedna z nich po-
sazuje większą praktykę mierni-
cza. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 306

Wdowa
w sile wieku przyjmie posadę w
zakresie gospodarstwa praktycz-
nego, miejscowość obojętna. Of-
erty Kurjer zdw 34 298

Dentysta technik
samodzielny poszukuje posady.
Oferty pod „Upr”. — Dziennik
Starogardzki, Starogard. (Po-
morze) zdw 32 061

Szofer
strzelec, służący poszukuje posady
z dobrymi świadectwami z
okolic obojętna. Zgłoszenia
Rumiej, Górka, poczta Pamiat-
kowo, p. Oborniki. zdw 34 320

Sekretarz
adwokacko-notarialny poszukuje
posady, także w handlu lub prze-
mysle. Oferty do Kurjera
zdw 33 663

Maszynistka
biegła, znająca księgowość i ko-
respondencje oraz prace adwo-
kackie poszukuje posady. Oferty
Kurjer zdw 34 037

Kołodziej i szofer
kawaler, pracowity, dobrze obe-
znany w swym zawodzie, poszu-
kuje posady najchętniej w mająt-
ku lub w innej firmie zaraz lub
później. Oferty do Kurjera Po-
znańskiego zdw 34 296

Panna
zdrowa i silna z obfitym pokar-
mem szuka posady mianki. —
Zgłoszenia Kurjer zdw 34 293

Które
Państwo przyjmie biedną sierotę
z dzieckiem w posadę pokowej
lub do wszystkiego za małym wy-
nagrodzeniem, miejscowość obo-
jętna. Zgłoszenia Kurjer
zdw 34 200

Pracznia
poszukuje prania poza dom zaraz
Oferty do Kurjera zdw 34 288

Pomocnik ogrodnicy
ewentualnie samodzielny poszu-
kuje posady dobrze polecony, su-
mienny, pracowity i obowiązkowy.
Łaskawe zgłoszenia do Kurjera
Poznańskiego zdw 34 438

Wychowawczyni
z dobrym francuskim i szcymem,
szuka posady od 1. 4. może wy-
ręczyć pania domu. Oferty Kur-
jer zdw 34 437

Inwalida
wojenny, malarz, poszukuje pra-
cy. Wykonuje pra w starannie
po cenach przystępnych. Zgło-
szenia uprasza Towarzystwo Po-
mocy Inwalidom Wojennym Po-
znań. Fredry 7, pokój 47, tele-
fon 39-97. zdw 34 459 a

Posługaczka
sumienna, uczciwa i czysta, po-
szukuje posady. Oferty Kurjer
zdw 34 477

Książkowa
inteligentna, z kilkoletnią prakty-
ką, w majątku jako kasjerka,
szuka odpowiedniej posady. Ła-
skawe zgłoszenia uprasza się Kur-
jer Poznański zdw 34 461

Nauczycielka
prywatna, Wielkopolanka, pa-
nienska lat 23, posiadająca języki
polski, niemiecki, francuski, mu-
zykalna, poszukuje posady od 1
kwietnia 1930, o ile możliwości w
Poznaniu. Łaskawe oferty do
Kurjera Poznańskiego zdw 34 400

Ogrodnik
poszukuje posady zaraz lub 1. 4.
lat 26 samotn., 12 lat praktyki,
zna wszystko w zakresie ogrodnict-
wa i bartnictwa wchodzące, mo-
że się okazać chlubnymi świa-
dectwami z ogrodów handlowych
i majątkowych. Zgłoszenia Kur-
jer zdw 34 291-2

Prasowaczka
szuka pracy w majątku lub w
mieście. Oferty Kurjer
zdw 34 456

Bona
inteligentna z szcymem poszukuje
posady do dzieł, posiada dobre
świadectwa. Oferty Kurjer
zdw 34 455

Dziewczyna
starsza z dobrymi świadectwami,
poszukuje posady zaraz z gotowa-
niem do dwojga osób. Oferty
Kurjer zdw 34 453

Malarz - szofer
kilkoletnia praktyka w kraju, za-
granicą, szuka posady. Oferty
Kurjer zdw 34 445

Dziewczyna
uczciwa, pracowita z dobr. świa-
dectwami, szuka posady do
wszystkiego od 1. 4. lub 15. 4.
Oferty Kurjer zdw 34 446

Ślusarz
z prawem jazdy samochodem,
szuka posady magazyniera, in-
kasanta, szofera lub za ślusarza.
Oferty Kurjer zdw 34 317

Krawcowa
szuka posady, prasuje sztywne
bielizne. Oferty Kurjer
zdw 34 416

Mistrz ślusarski
egzaminowany, 20 praktyki to-
karsko - ślusarskiej, dokładnie o-
beznany z naprawą maszyn rolni-
czych, poszukuje posady w wiek-
szym majątku. Oferty Kurjer
zdw 34 415

Bielizniarka
pierwszorzędniemi referencjami
poleca się, wyprawy w dom po-
za dom. Oferty Kurjer Poznań-
ski zdw 34 499

Wdowiec
posiadający przedsiębiorstwo bla-
charsko-dekarskie, samodzielny,
w średnim wieku, poszukuje
ta drogą żony od 30-35 lat —
Blizsze dane po zapoznaniu się.
Oferty z fotografiami do Kurje-
ra zdw 34 100

Wdowa
w sile wieku przyjmie posadę w
zakresie gospodarstwa praktycz-
nego, miejscowość obojętna. Of-
erty Kurjer zdw 34 298

Dentysta technik
samodzielny poszukuje posady.
Oferty pod „Upr”. — Dziennik
Starogardzki, Starogard. (Po-
morze) zdw 32 061

Szofer - ślusarz
z 2 letnią praktyką samocho-
dową i 1/2 roczną autobusową po-
szukuje zaraz lub od 1. 4. po-
sady. Zgłoszenia do agencji Kurje-
ra, Gostyń. aw 9 357

Dyplomowana polonistka
z praktyką pedagogiczną gimna-
zjalną, zainteresowaniem literac-
kiem, poszukuje w Poznaniu po-
sady w wydawnictwie (zna do-
brze język francuski, niemiecki),
redakcji, szkole bibliotecze. Zgło-
szenia Kurjer zdw 34 274

Szofer
kawaler, lat 30, Wielkopolański, 2
lata praktyki, przyjmie posadę
od 1. 4. We wolnych chwilach
zajmie się chętnie inną pracą —
Warunki podług umowy Zgło-
szenia do Kurjera zdw 34 201

Ekspedjentka
10-letnia pracowała 4 lata w
branży piekarskiej z prowincji,
poszukuje posady zaraz lub od 1
kwietnia z całem utrzymaniem
w piekarni lub składzie spożyw-
czym. dw 4 498

Kucharka
szuka posady w kasynie lub re-
stauracji. Oferty Kurjer
zdw 34 433

Gospoia
poszukuje posady u samotnej o-
soby. Oferty Kurjer zdw 34 432

Już nadeszły najnowsze materiały wiosenno-lutowe. Na materiały sezonowe udzielamy wysokie rabaty. GUSTAW MOLENDĄ i SYN Poznań, plac Świętokrzyski 1. Tel. 55-15 własne fabryki w Bielsku na Śląsku. Pw 9970-11, 94

Inteligentna panna zdolna, zaufana przyjmie posadę do pomocy pani domu z szyciem, cerowaniem, naprawa bielizny. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 615

Ekspedjentka szuka posady w składzie kolo-nialnym, piekarni lub cukierni. Obecnie pracuje w cukierni. La-skawe zgłoszenia Kurjer zdw 34 675

Bufetowa szuka posady. Łaskawe zgłosze-nia Kurjer zdw 34 674

Ślusarz poszukuje posady ewentualnie za woznego, inkasenta z kaucją, względnie portjera. Oferty Kur-jera zdw 34 639

Poszukuje miejsca ucznia zegarmistrzow-skiego. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 711

Szofer - kołodziej szuka posady. Oferty Kurjer zdw 34 502

Inteligentna pani lat 24, pracownica, zaufana, sumienna, znajomość wszelkiej pracy domowej, dobrej kuchni, szycia, prasowania, poszukuje po-sady samodzielnej gospodyni u samotnej, lepszej osoby, najchętniej w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 34 492

Stenotypistka początkująca, językiem niem., po-szukuje posady. Oferty Kurjer zdw 34 491

Handlowiec branży maszyn rolniczych, obe-znany handl. żelaza, artykułów technicznych, znający prace biu-rowa, poszukuje posady. Łaska-we oferty Kurjer zdw 34 487

Emerytowany przodownik Policji Państwowej lat 37, prosi o jakabądźkolwiek odpowiednią posadę również jako siła biurowa. Łaskawe zgłoszenia do Ku-rjera zdw 34 230

Kołodziej poszukuje posady w większym majątku z własnymi narzędziami i maszynami od 1. 4. 30. — Oferty złożyć Kurjer zdw 33 919

Samodzielna ksiązkowa znająca korespondencję polską i niemiecką, biegła w pisaniu na maszynie, poszukuje posady od 1 kwietnia lub później. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdw 33 931

Pokojowa wykwalifikowana starsza poszu-kuje posady od 1. 4. 30. Oferty proszę skierować pod adres Brudnachowska, Kanałowa 18, III. piętro, lewo. zdw 33 932

Destylator (ekspedjent) kawaler, w star-szym wieku, z dobrimi świadectwami, poszukuje posady. Oferty Kurjer zdw 33 939

Wdowa inteligentna poszukuje posady gospodyni w małym gospodarstwie domowym u samotnej oso-by zaraz. Miejsowość obojętna. Oferty Kurjer zdw 33 957

Aptekarska asystentka dyplomowana, 6 lat praktyki poszukuje posady od 1. 5 lub wcześniej. Referencje do-bre, wymagania skromne. Oferty Kurjer zdw 31 468

Pomocnik kupiecki, posiadający dyplom szoferski i dobre referencje, po-szukuje posady w branży kolo-nialnej. Warunki podług umowy. T. Dobkiewicz, Kamienna, pow. Międzybódz. zdw 34 207

Piekarz szuka posady, dzielny piecowy, specjalista na kajzerki, knypelki. Oferty Kurjer zdw 34 596

Inteligentna panna przyjmie posadę do dzieci najchętniej do dworu. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 375

Dzisiaj w kinie

- Apollo: „Zaklęta rzeka”. Bajka: „Czarne Domino”. Casino: „Cohn i Kelly w hare-mie”. Colosseum: „Riff i Raff jako Detektywi”. Dom Rzemieślniczy (ulica Fr Ratajczaka): „Deszcz Róż”. Edison: „Czarne Domino”. Metropolis: „Ona w prawo — On w lewo”. Odeon: „Księżna Masza”. Renaissance: „Pod Bandera Miłości”. Słońce: „Gdy kobieta się za-pomni”. Wilsona: Rapsodia Węgierska

Osoba z lepszej rodziny, lat 27, przyjmie posadę do pomocy pani domu, domowem gospodarstwem i goto-waniem dobrze obeznana. Oferty Kurjer zdw 34 399

Panienska z wioski religijna, z dobrym wy-chowaniem przyjmie posadę do dzieci i lekkich prac domowych. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 406

Panienska samotna była biuralistka, kasjerka obecnie w krytycznym położe-niu, prosi wspaniałomyślnych o posadę kakałowiekbaż względnie o pomoc. Łaskawe zgłosze-nia Kurjer zdw 34 404

Panna ucziwa, poszukuje posady (rów-nież na prowincję) ekspedjentki lub bony do dzieci, zna szycie. Kurjer zdw 34 372

Kierownik krochmalni i gorzelni, wykształ-cenie średnie, lat 45, kilkonasto-letnia praktyka, zmieni posadę od 1 lipca r. b. Przyjmie oddziel-nie krochmalnie — gorzelnie z oddziałem rektyfikacyjnym piatkarnie. — Zgłoszenia Kurjer Poznański pod zdw 34 654

Osoba starsza, inteligentna, poszukuje posady jako gospodyni. Oferty Kurjer zdw 34 388

Panienska lat 23, z lepszym wykształceniem przyjmie posadę bony lub sekretarki. Adres wskaże Kurjer zdw 34 356

Kuchmistrz poszukuje posady od 1. 4. 30 jako zony lub samotny. Posiada bardzo dobre świadectwa i polecenia dużych domów, zna wy-kwintne gotowanie i pieczenie ciast oraz zaprawy konserw. Ła-skawe zgłoszenia Migana, Potu-lice, p. Nakło, pow. Bydgoszcz. zdw 34 354

Ogrodnik dobry fachowiec, biegły w handlu lat 37, żonaty z małą rodzi-ną, zmieni posadę od 1 kwietnia r. b. lub później. Oferty Kurjer zdw 34 608

Książkowy bilansista długoletnia praktyka, szuka posady, zakładu, reguluje książki, bilanse, nadzór. Oferty Kurjer zdw 34 769

Technik - dentystyczny który pracuje nową metodą techni-ki zmieni posadę. Łaskawe zgłoszenia Kurjer zdw 34 558

Czeladnik młynarski biegły w swym zawodzie poszu-kuje posady zaraz lub później. Djonizy Werwiński, Buk Wlkp., ul. Szkolna 11. zdw 34 559

Gospodyni - kucharka która pracowała 7 lat samodzielnie, poszukuje posady od 1. 4. — Zgłoszenia Kurjer zdw 34 682

Panienska z lepszej rodziny poszukuje po-sady z gotowaniem najchętniej 2-3 osób. Oferty Kurjer zdw 34 691

Ekspedjentka z lepszej rodziny, sumienna, czy-sta i pracowita, poszukuje posady najchętniej w piekarni z caiko-wiem utrzymaniem. Oferty Kur-jer zdw 34 689

Ślusząca w średnim wieku z bardzo do-bremi świadectwami i z dobrym gotowaniem poszukuje posady u lepszych państwa od 1. 4. 30. — Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 797

Ogrodnik kawaler, mający 8 lat praktyki, specjalność hodowla kwiatów i warzyw poszukuje miejsca zaraz lub 1 kwietnia w majątku lub w pierwszorzędnym handlu. Zgłoszenia do Kurjera zdw 34 795

Uczeń z ukończoną 4 klasą szkoły wy-działowej ma zamiar wyuczyć się w drukarni. Łaskawe zgło-szenia do Kurjera zdw 34 788

Ekspedjentka bufetowa z dobrimi świadectwami obezna-na z maszyną do kawy „Ex-press” poszukuje posady zaraz lub 1. 4. 30. Oferty Kurjer zdw 9501

Gospodyni dzielna w swoim zawodzie, z 3 letnią praktyką, znająca wy-kwintne gotowanie, pieczenie ciast, zaprawy, chów drobiu itd., poszukuje posady od 1. 4. 30. — Miejsowość obojętna. Łaskawe oferty Kurjer zdw 34 651

Mężczyzna młody, żonaty, obznajmiony z pra-cami biurowymi, sądowymi, z wykształceniem trzech kursów Som. Naucz., piszący na maszy-nie, poszukuje jakiegokolwiek po-sady. Znajduje się w bardzo przykrem położeniu, prosi WPa-nów pracodawców o łaskawą po-moc. Łaskawe oferty Kurjer Poznański zdw 34 362

28 WOLNE MIEJSCA

Poszukujemy zdolnych zastępców do sprzedaży losów na raty. Na-si zastępcy zarabiają miesięcznie ponad 4.000 zł, nie ponosząc żad-nego ryzyka ponieważ wszelkie sprzedane na raty premijówki i dolarówki przechowujemy we własnym skarbcu. Niskie ceny i najlepsze prowizje. patent P. K. P. Piszcze natychmiast: Lombardowy Bank Spółdzielczy, Lwów, Mickiewicza 4. Pw 9703-72,35

Agenci Dostęć „Złoty gór jako prowi-zje” obiecywały Wam rozmaite banki. Nietylko że prowizji nie wysyłają, jeszcze się z Was śmieją. Obowiązujemy się w ciągu dni czterech załatwić Wam sprawę tak że wypłaca Wam zaległa prowizje. Zadamy małego wynagrodzenia po otrzymaniu gotówki. Zgłoszenia: Warszawa skrzynka pocztowa 840. Pw 9 663-72,37

Zdolnym Agentom Losowym którzy dość mają obywatelskich im, a nie do-trzymywanych złotych gór — ofiarujemy solidne warunki, z gwarancją ścisłego dotrzymy-wania. Płacimy stałą gażę, zwrot kosztów podróży oraz najwyższą prowizję. Zgłoszenia: Warszawa skrzynka pocztowa 840. Pw 9 667-72,41

Maszynistka umiejająca bieleć i dobrze steno-grafować, oraz znająca język niemiecki, potrzebna do biura adwokackiego w Poznaniu od 1. 4. r. b. Oferty do Kurjera zdw 4494

Kilku agentów (tek) do sprzedaży książek na raty przyjmie na dogodnych warun-kach poważna księgarnia. Zgło-szenia uprasza się złożyć w eks-pedycji Kurjera Poznańskiego pod nr 9 445

Apteka w Poznaniu poszukuje od 1-go kwietnia elewa (ki) z maturą gimnazjalną. Oferty „Par”, 27. Grudnia 18, pod 58,98. Pw 9899-58,98 a

Posługaczka po południu, Marij Magdaleny 1, II, lewo. zdw 34 481

Podróżujący na wirówki i maszyny rolnicze potrzebny zaraz. Wymagana znajomość prowadzenia samocho-du Forda (dyplom szoferski) oraz mała kaucja. Zgłoszenia osobi-ste u Józefa Stelmasczyka, Ry-baki 19, pokój 65, III, piętro, pomiędzy godz. 7-9 wieczorem. zdw 34 065

Gospodyni potrzebna do 100 morgowego go-spodarstwa, osoba która pocho-dzi z gospodarstwa. J. Jaska-niec, Glinno, poczta Złotniki, Poz-nań. zdw 33 002

Bona wychowawczyni inteligentna, zdrowa, z praktyką, nie niżej lat 20, potrzebna do chłopców 4, 6 i 7 letnich. Zgło-szenia osobiste lub piśmienne z odpisami świadectw. Adres wskaże Kurjer zdw 34 171

Uczennice zdolne do haftu kolorowego mo-gą się zgłosić. Kurjer pod zdw 34 662/3

Kilka dziewcząt wpracowanych do fa-bryki cukierków potrzebne zaraz. Mostowa 26. zdw 34 611/12

Obciążaczka potrzebna zaraz. Mostowa 26. zdw 34 613/4

Książkowa młodsza, początkująca zaraz. Mo-stowa 26. zdw 34 609/10

Posady magazyniera i inkasentów na prowincję zaraz wolne. Porto na odpowiedź. Oferty Kurjer zdw 33 836

Uczennice Na rok szycia i kroju, system zagraniczny, zaraz. — Elegancki Salon M6d, Wierzblicze 24 b, I, piętro, prawo. zdw 34 524

Dziewczyna czysta z dobrym gotowaniem po-trzebna. Pomorski, Kanałowa 9. zdw 34 791

Ślusząca ucziwa, do wszelkich prac do-mowych, potrzebna 1. 4. 30. Zgło-szenia 16. 4. 30. 5-7 godziny. — Górna Wilda 84, III, piętro, pra-wo. zdw 34 666

Młody inteligentny pracownik księgar-ski ze znajomością języka niemieckiego potrzebny od 1 kwiet-nia. Księgarnia Dippel, plac Wol-ności 11. zdw 34 640

Ślusząca bardzo dobrze gotująca potrzeb-na do wszystkiego od 1 kwietnia. Zgłoszenia piśmienne do Kurjera zdw 34 578, z podaniem u których państwa służyła. zdw 34 578

Kto pożyczycy 2-3 000 zł, otrzyma za-raz stałą posadę, gwarancja hi-poteczna. Oferty Kurjer zdw 34 577

Podróżującemu dobrze zaprowadzonym w Rol-nikach, młynach, majątkach go-spodarzy oddam dodatkowo za-stępstwo wyrobów jutowych nieprzemakalnych. — Zgłoszenia Kurjer zdw 34 566

Ślusząca ucziwa, porządna z gotowaniem zaraz. Matejki 1, II. zdw 34 799

Dziennie 50,— zarobku Poszukuje na Wielkopolskie za-stępów handlarzy do sprzedaży niebywałej nowości. — Zarobek pewny. Zadać zaraz informacji od „Ibarpol”, Katowice, ul. Ple-biscytowa 4. zdw 34 653

Tancerki potrzebne ze szkoła warunki do omówienia na miejscu. Zgłoszenia codziennie do kierownika baletu od 5 do 8 wieczór Matejki 4 front 1 piętro na prawo zdw 33 662

Uczennice do składu obuwia potrzebna. Ro-gowicz, ul. Wroniecka. zdw 34 735

Poszukujemy zdolnych poważnych zastępców we większych miastach powiatowy (ponad 8 000) Poznańskiego, Pomorza, Oferty, zyciorys Re-klama Polska, Poznań, Aleje Marcinkowskiego pod „5605”. zdw 34 782

Panienska czytelnie pisząca na 2 godziny tygodniowo wieczorem potrzeb-na. Zgłoszenia Kurjer zdw 34 774

Dam posadę temu, kto pożyczycy na rok 8.000 zł na hipotekę w Poznaniu. Oferty Kurjer zdw 34 533

Sto Zł. dziennie mogą panowie przy lekkiej akwizycji zarobić. Zgło-szenie Śniadeckich 30 II. 4-7. zdw 32 632

Krawcove samodzielnie na suknie, płaszcze, kostiumy, tylko najzdolniejsze siły, na stałe zatrudnienie potrzeb-ne. L. Sawicki, Piekary 1. zdw 34 736

Apteka w Poznaniu poszukuje od 1. IV. poleconego asystenta(ki) z egz. wojewódzkim lub młodszego ma-gistra z dłuższą praktyką. Referencje, warunki przesłać Kurjer zdw 33 079

Asystenta (ki) poszukuje do prowadzenia prak-tyki dentystycznej, ewentualnie oddam w dzierżawę za dobrem wynagrodzeniem Oferty Kurjer zdw 33 369

Ślusząca ucziwa z gotowaniem, praniem do dwójga starszych osób potrzeb-na od 15 marca lub 1 kwietnia. — Wielkie Garbary 33, I, p. zdw 33 593

Zastępcy losowi wszystkich banków (zydowskich) winni natychmiast zgłosić się we własnym interesie do Generalne-go Zastępcy Jęlny polskiej insty-tucji Ludowego Banku Spół-dzielczego. Zaznaczamy że nie-mamy nic wspólnego z żydowską firmą Stanisławowską o podob-nem brzmieniu. Wypłacamy re-gularnie najwyższą prowizję i wysokie premie, dajemy szczegó-łowe miesięczne obliczenia prowi-zyjne. Zgłoszenia osobiste lub piśmienne: Nowastowski, Poznań, Podgórna 1. zdw 26 174/5

Osoba do pielęgnowania chorej zaraz potrzebna. Zgłoszenia: Świdrska, Wrocławska 30, podwórze, lewo, I, piętro. zdw 34 749

Bona II. klasy, inteligentna, z dobrej rodziny, znająca szycie i robotki, do jednego chłopca do nadzoru lekcji zaraz poszukiwana. Zgło-szenia z podaniem świadectw, re-ferencji i dołączeniem fotografii: Mecenasa Cieszevska, Kato-wice, ul. 3. Maja 21, I. zdw 34 737

Ślusząca z gotowaniem potrzebna. Po-dgórna 8, podwórze, I, lewo. zdw 34 632

Hafciarki samodzielnej, również do ekped-ycji poszukuje na stałą posadę. Zgłoszenia z podaniem pensji przy wolnym utrzymaniu „Bur-sztyn Polski”, Gdynia, Portowa nr 9 368

Pracowniczkii samodzielnej do stroju kapeluszy i ekspedycji na stałe zaraz po-szukuje. Wolne utrzymanie. — Zgłoszenia z podaniem pensji ty-lko pierwszorzędnym sił „Bur-sztyn Polski”, Gdynia, Portowa, nr 9 369

KURSY HANDLOWE TEOFIŁA PREISSA w Poznaniu, ul. Franciszka Ratajczaka 29. Założone w roku 1893. Nauka rozpoczyna się z początkiem każdego kwartału. Nowe kursy 3 kwietnia 1930. Tygodniowo 30 lekcji. Prospekty na żądanie. Dołączyć znaczek pocztowy. zdw 939/934

Kolporterów do sprzedaży książek na raty po-szukujemy. „Merkur”. Podgórn. zdw 33 842

Bielizniarka akuratna na stałą pracę potrzeb-na. Łaskawa. Garncka 2. zdw 34 301

Posługaczka młoda dziewczyna zaraz potrzeb-na. Chwaliszewo 19, parter. zdw 34 626

Potrzebna od 1. 4. służąc do wszelkich prac domowych, umiejająca gotować. — Szulcowski, Poznań, Bóznicza 14 zdw 34 661

Ślusząca z gotowaniem zaraz potrzebna. Wierzblicze 26, I, lewo. zdw 34 707

Dzielnia prasowacza potrzebna. M. Fo-cha 87, wejście w suterrenach. zdw 34 717

Śluszarza maszynowo - narzędziowego, i kilkoletnia praktyka, na stałą po-sadę, poszukuje zaraz „Matra”. ul. Dąbrowskiego 142. zdw 34 721

Ekspedjentka do księgarni i składu papieru, tylko inteligentna potrzebna. — Zgłoszenia z odpisami świadectw fotografii i podaniem warun-ków do „Par” Bydgoszcz, Dwor-cowa 72 pod „Księgarnia”. Pw 9974-63,147

Ślusząca do Francji do dzieci i prac domowych 30 do 35 lat — wysoka pensja, warun-ki dobre świadczenia. Zgło-sić się 2-5 godz. Koponickiej 5, parter. zdw 34 755

Małżeństwo lub osoba z kaucją, potrzebna do samodzielnego prowadzenia śnia-dalni z wyszynkiem. Oferty Ku-rjer rw 9119

Uczennice biurowa, początkująca może się zgłosić. Br. Machalla, Poznań, 27. Grudnia 2. zdw 34 603

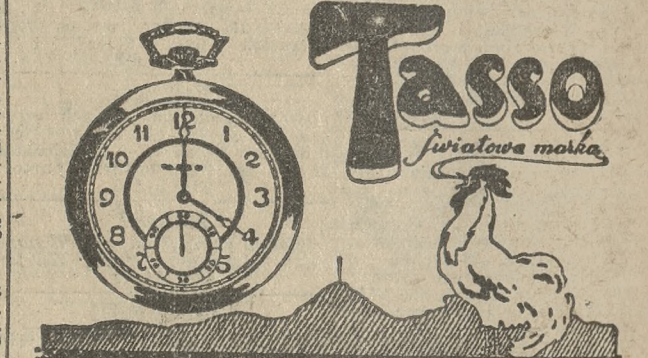
Kucharka na jeden dzień (19) potrzebna. — Zgłoszenia Kurjer zdw 34 700

Marszantka młodsza, dzielna na prowincję. — W. Garbary 34, towary krótka. zdw 34 639

Ekspedjentka z kaucją, obsługa gości zaraz po-trzebna. Adres wskaże Kurjer zdw 34 602

Uczennice ucziwa może się zgłosić do kra-wiectwa damskiego. „Olimpia”, Ratajczaka 11a. zdw 34 444

Dziewczyna bezwzględnie ucziwa, z dobrimi świadectwami do wszystkiego z gotowaniem natychmiast potrzeb-na. Zgłoszenia ul. Krzywowa 2, 11 p. na prawo zdw 34 595

Humor zagraniczny

— Z jakich powodów przynosi mi pan znowu rękopis, którego przyjęcia już w zeszłym roku panu odmówiłem? — Sądziłem, że przez ten rok nabrał pan więcej doświadczenia! (Passing Show — London) S. F.

Przedpłata za kwiecień 1930 r. za oba wydania razem włącznie tygodniowego do-datku ilust. „Ilustracja Poznańska” i Nowiny Sportowe w Pozna-niu i eksped. zł 4,00, w agenciach w mieście zł 4,50 i odnośnikiem do domu w Poznaniu zł 4,70, z odnośnikiem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4,94 kwartalnie zł 14,90 pod opaską w Polsce zł 9,00 pod opaską w innych krajach zł 11,00. W razie wypadków spowodowanych silną wyższą przeszkód w zakładzie, strajków i t. p., wydawn. nie odpowiada za dostarczenie pisma a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonej numerów lub odszkodowania. Telefony do Redakcji i Administracji: 4461, 1476, 3307, 3524, 4072, 2305, w

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 30 gr. na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 75 gr. na stronie czwartej 120 gr. na stronie drugiej 150 gr. przed wiadomościami potocznymi 240 gr. od 1-lamowego milim. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia porannego przyjmujemy do godz. 18.30 w nagłych wypadkach do godz. 22 u stróża do wy-dania wieczornego do godz. 10. w dni przedświąteczne do godz. 9 przed połudn. Drobne ogłosze-nia słowo napisowe (tłuste) 30 gr. każde dalsze słowo 20 gr. Za różnice między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstał wskutek matrycowania wydawnictwo nie odzwia- niedziele, święta i nocą tylko 1476 i 3524 — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.